

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 91 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ Γράμματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 46ος - Αρ. Φύλλου 91 - Ιούλιος - Δεκέμβριος 2011

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
"Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος"

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Γιάννης Αρώνης
Αντιπρόεδρος: Θανάσης Μιχαηλίδης
Γεν. Γραμ/τέας: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου
Ταμίας: Χρήστος Μουτογιάννης
Ειδ. Γραμ/τέας: Σπύρος Κρίκος
Σύμβουλος: Χρήστος Δημόπουλος
Σύμβουλος: Ελένη Παναγιώτου-Τσακίρη

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο): Γιάννης Στ. Αρώνης
Διεύθυνση:
Καραολή & Δημητρίου 72, 185-34 Πειραιά
Τηλ.+ Fax: 210 411 1849
E-mail: Aronisg@gmail.com

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κώστας Κρίκος

*Φωτογραφία εξωφύλλου: Άποψη από την εκδήλωση εγκαίνιων του Ιστορικού και
Λαογραφικού Μουσείου Μικρού Χωριού*

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης
1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος
1978-1992: Μένιος Κουτσούκης
1993-2002: Θανάσης Κεράνης
Δημήτριος Κρίκος
2003-2010: Αιμιλία Κουτσούκη
2011- : Αιμιλία Κουτσούκη
Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου
E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Φωτοστοιχειοθεσία –εκτύπωση

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε.
Τηλ. 210 5244309

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού: 20 €
Εξωτερικού: 50 \$
Εταιρειών, ΝΠΙΔ: 30 €
Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, ΟΤΑ και συλλόγους

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο

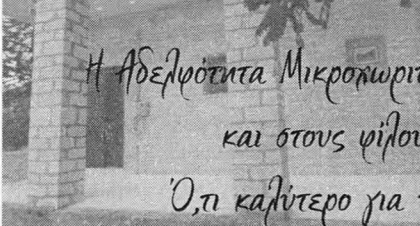
Το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του χωριού μας στεγάζει όλα εκείνα τα στοιχεία, που μαρτυρούν για την ιστορική του διαδρομή. Πιστό στη ρήση του γνωστού Ρουμελιώτη Λαογράφου, Δημητρίου Λουκόπουλου, ότι «*Το αύριο πλάθεται με υλικά του χθές*», το Μουσείο μας, όπως όλα τα τοπικά μουσεία, ανταποκρίνεται σ' αυτόν ακριβώς το σκοπό: Αντιστέκεται στη λήθη και δείχνει ποιοι ήταν οι πρόγονοί μας, πώς ζούσαν, πού πολέμησαν, πώς ξεχώρισαν, τι πρόσφεραν στον τόπο μας, για να ξέρουμε από πού κρατάμε και τι έχουμε στα κύτταρά μας. Θυμίζει τις παραδόσεις, τα ήθη και έθιμα, τη συλλογική συμπεριφορά των προγόνων, σε εποχές δύσκολες, για να διδαχθεί το παρόν και να βαδίσει προς ένα καλύτερο αύριο.

Πέρα από τα εκθέματα, το ίδιο το κτίριο του Μουσείου μας έχει τη δική του ιστορία. Σ' αυτό έμαθαν γράμματα οι γενιές των Μικροχωριτών του '20, του '30, του '40, του '50. Σ' αυτό εύρισκαν κατάλυμα οι αντάρτες και οι άνδρες της εθνικής φρουράς στην περίοδο της Κατοχής. Σ' αυτό, οι Ιταλοί κράτησαν τους πρώτους ομήρους του χωριού, τον Οκτώβριο του 1942, πριν τους μεταφέρουν στις φυλακές Λαμίας. Σ' αυτό γίνονταν οι συνεδριάσεις του Λαϊκού Δικαστηρίου. Αυτό γνώρισε και τη μανία των Γερμανών κατακτητών, αφού το έκαψαν ολοσχερώς τον Αύγουστο του 1944.

Όσο περισσότερο βαθαίνουμε στα νερά της παγκοσμιοποίησης, τόσο πιο πολύ οι κοινωνίες σε όλο τον κόσμο νιώθουν την ανάγκη να αναζητήσουν τις ρίζες τους. Δεν θέλουν να τις αφήσουν να χαθούν στη χράνη της διεθνοποίησης. Θέλουν να κρατήσουν μια ενωτική γέφυρα με την γενέθλια γη, για να ξέρουν ποια ήταν η διαδρομή και ο ρόλος των ανθρώπων του τόπου τους στην τοπική και στην ευρύτερη κοινωνία.

Η πορεία στο χρόνο, η ιστορία του, είναι η ταυτότητα ενός τόπου. Είναι εκείνη που κάνει έναν τόπο να ξεχωρίζει. Οι μικρές ή μεγαλύτερες διαφορές ανάμεσα σε τόπους και εποχές δημιουργούν την ποικιλία που ομορφαίνει τον κόσμο μας. Γιατί οι τόποι είναι μέρος της φύσης και δεν μπορούν παρά να ακολουθούν τους κανόνες της. Και η φύση δεν θέλει όλα τα πλάσματά της ίδια. Θέλει το καθένα να έχει τη δική του μορφή, το δικό του χρώμα, το δικό του άρωμα, ώστε όλα μαζί να συνθέτουν ένα αρμονικό σύνολο.

Το Ιστορικό και Λαογραφικό μας Μουσείο αποτελεί ένα περιεκτικό, μεστό και όμορφο λιθαράκι στο βωμό που λέγεται ελληνική πολιτισμική κληρονομιά. Έχει σαν στόχο την πατριδογνωσία, τη διάσωση και διάδοση του λαϊκού πολιτισμού μας, και την οικονομική τόνωση του χωριού. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών έχει επωμιστεί το βάρος της συντήρησης του Μουσείου και μάλιστα σε εποχές ισχνών αγελάδων. Χρέος όλων των μελών του Δ.Σ. είναι να πετύχουν αυτό το στόχο, αλλά και όλων των Μικροχωριτών να συνδράμουν ουσιαστικά αυτή την προσπάθεια.

*Η Αδελφότητα Μικροχωριτών εύχεται σε όλα τα μέλη της
και στους φίλους του Μικρού Χωριού*

Ό,τι καλύτερο για τον καινούργιο χρόνο 2012

Η Τελετή Εγκαίνων του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Μικρού Χωριού

Την Κυριακή, 17 Ιουλίου 2011, πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας. Ήταν, κατά κοινή ομολογία, μια πολύ επιτυχημένη εκδήλωση, με πλήθος κόσμου, επισήμων και μη, που έγινε στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου.

*Κατά την προσέλευση, διακρίνονται από δεξιά, καθιστοί: ο Βουλευτής Ευρυτανίας, Η. Καρανίκας και ο Πρόεδρος Τοπικού Δημοτικού Συμβουλίου, Β. Μπούρας.
Όρθιοι: ο τ. Νομάρχης Κ. Κοντογεώργος και ο π. Περιφερειάρχης Π. Σκλιάς*

Η εκδήλωση ξεκίνησε με τον αγιασμό από τον π. Δημήτριο Παπασπύρου, ο οποίος στη συνέχεια διάβασε τον χαιρετισμό του ιερέα του Χωριού, π. Νικολάου Αζακά:

*«Κύριε Πρόεδρε της Αδελφότητας Μικροχωριτών, Κυρίες και Κύριοι,
Εύχομαι το νεοεγκαίνιασθέν Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού*

Χωριού να συντελέσει στην διάδοση της ιστορίας και την διατήρηση της λαογραφικής παράδοσης του τόπου. Θερμά συγχαρητήρια σε όλους όσους βοήθησαν για την περάτωση του έργου.

Επιθυμία του Σεβασμιότατου, όπως και εμού προσωπικώς ήτο να παρευρισκόμαστε σήμερα εδώ, αλλά λόγω του ότι είχαμε προγραμματίσει, προ δύο μηνών, με τον Σεβασμιότατο Μη-

τροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο, τον εγκαίνιασμό του Πνευματικού Κέντρου της ιδιαιτέρας μου πατρίδος, του Ιερού Ναού Αγίας Βαρβάρας Κάτω Ραπτοπούλου, η παρουσία μας δεν είναι δυνατή.

Εύχομαι επίτευξη των στόχων του Μουσείου. Ευχαριστώ τον π. Δημήτριο Παπασπύρου που με προθυμία δέχθηκε σήμερα με τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου να τελέση τη Θεία Λειτουργία και εν συνεχεία τον αγιασμό των εγκαίνιων. Ο Θεός μαζί σας, Ιερέυς, Νικόλαος Αζακάς».

Ακολουθώντας, ο Πρόεδρος της Αδελφότητας, κ. Γιάννης Αρώνης καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους λέγοντας:

Κυρίες και Κύριοι,

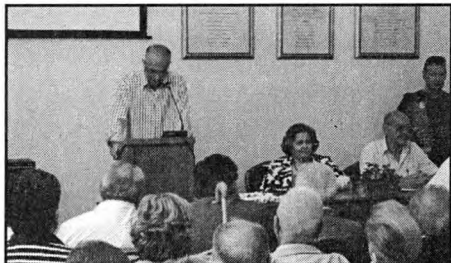
Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας Μικροχωριτών θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που τιμάτε με την παρουσία σας τα εγκαίνια του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας. Ως Αδελφότητα, νιώθουμε ικανοποίηση που καταφέραμε να ολοκληρώσουμε το έργο αυτό. Ήταν ένα οφειλόμενο χρέος στη μνήμη των προγόνων μας που πάλεψαν και μόχθησαν γι' αυτόν τον τόπο.

Βέβαια, παρά τις προσπάθειες τις δικές μας αλλά κυρίως των υπευθύνων μηχανικών, δεν καταφέραμε ως τώρα τη σύνδεση με τη ΔΕΗ (καταβολή 11.000 € για τέλη σύνδεσης), με αποτέλεσμα να μην λειτουργούν τα κλιματιστικά μηχανήματα, κάτι που έχει αρχίσει ήδη να επηρεάζει αρνητικά όλο το χάρτινο υλικό του Μουσείου μας, λόγω της μεγάλης υγρασίας το Χειμώνα.

Προγραμματίσαμε τα εγκαίνια του Μουσείου μας σε μέρα που θεωρούσαμε ότι δεν υπήρχαν παράλληλες εκδηλώσεις στην Ευρυτανία, εντούτοις, όπως μαθαίνουμε, γίνεται σήμερα πανηγύρι στην Αγία Μαρίνα της Σιβίστας.

Τη σημερινή μας εκδήλωση τιμούν με την παρουσία τους:

- Ο Βουλευτής Ευρυτανίας, γιατρός Ηλίας Καρανίκας
 - Ο π. Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος, καθηγητής Παντελής Σκλιάς
 - Ο τ. Νομάρχης Ευρυτανίας, κ. Κώστας Κοντογεώργος
 - Ο επί των πολιτιστικών θεμάτων Αντιδήμαρχος Καρπενησίου κ. Κλεομένης Λάππας
 - Ο τ. Δήμαρχος Ποταμιάς κ. Γιάννης Ίβρος,
 - Η Επίτιμη Έφορος Αρχαιοτήτων και τ. Διευθύντρια του Μουσείου Ακροπόλεως, κ. Έβη Τουλούπα.
 - Ο π. Διοικητής του Νοσοκομείου Καρπενησίου κ. Κώστας Λάππας
 - Ο Ιστορικός συγγραφέας Αग्रινίου κ. Κώστας Δήμου Μαραγιάννης.
 - Ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Μικρού Χωριού, κ. Βασίλης Μπούρας
 - Ο τ. Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Καρπενησίου, κ. Χαρ. Κούτσικος
 - Η Πρόεδρος του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών κ. Μαίρη Καλλιάνη
 - Ο Πρόεδρος Επιτροπής Μουσείου Μεγάλου Χωριού, κ. Φίλιππος Καλλιάνης
 - Ο Πρόεδρος του Ιστορικού και Λαογραφικού Κέντρου «Γεώργιος Καφαντάρης», κ. Κώστας Κωστόπουλος.
- Εκπρόσωποι Επιστημονικών - Πολιτιστικών Συλλόγων και μέσων Μαζικής Ενημέρωσης Στερεάς Ελλάδας και Ευρυτανίας
Εκπρόσωποι Τοπικών Δημοτικών Συμβουλίων
Συγχωριανοί και πολλοί φίλοι του Μικρού Χωριού

Σας ευχαριστούμε όλους που τιμάτε τη σημερινή μας εκδήλωση.

Για να μην κουράσω, σπεύδω να δώσω το λόγο στην πρώην πρόεδρο της Αδελφότητας, κ. Αιμιλία Κουτσούκη, που ήταν όχι μόνο η ψυχή της προσπάθειας αυτής, αλλά και επωμίσθηκε όλο το βάρος της οργάνωσης και παρουσίασης των συλλογών του Μουσείου μας».

Η κ. Αιμιλία Κουτσούκη, στη συνέχεια, ανέπτυξε την εξελικτική διαδρομή του Μουσείου, τη σημασία του για το χωριό και ευχαρίστησε όλους όσους συμπαραστάθηκαν στην προσπάθεια ανακαίνισης και αναδιοργάνωσής του, λέγοντας:

«Με τη σειρά μου, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που τιμάτε με την παρουσία σας τα εγκαίνια του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού. Η

Αδελφότητα Μικροχωριτών νιώθει βαθιά ικανοποίηση που, παρά τις πολλές και ποικίλες δυσκολίες, κατάφερε να ολοκληρώσει το έργο αυτό. Ένα έργο, που είχε απασχολήσει πολλά Διοικητικά Συμβούλια του Συλλόγου μας. Όμως, ήταν ένα εγχείρημα που απαιτούσε, όχι μόνο αρκετά χρήματα, αλλά και πολύ χρόνο προσεκτικής δουλειάς.

Το υλικό που είχαμε καταφέρει να συγκεντρώσουμε (καλλίτερα να πω να ξετρυπώσουμε), έπρεπε να ταξινομηθεί, κυρίως όμως να αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Γιατί το χωριό μας, όπως και άλλα χωριά της πατρίδας μας, μέσα από τις απανωτές πυρπολήσεις, φυσικές καταστροφές αλλά και λεηλασίες, είχε χάσει πολύτιμο ιστορικό και λαογραφικό υλικό. Μια χαρακτηριστική εικόνα της λεηλασίας των σπιτιών από τους Ιταλούς, τον Δεκέμβρη του 1942, μας δίνει η γραπτή μαρτυρία του Μικροχωριτή Δημητρίου Κοκκάλα:

«Οι Ιταλοί, πριν βάλουν φωτιά, λεηλάτησαν όλα τα σπίτια του χωριού. Είχαν γεμίσει όλη την πλατεία με τα λάφυρά τους. Οι ίδιοι οι Μικροχωριτες απορούσαν πού βρέθηκαν όλα αυτά. Αφού βαρυσφόρτωσαν τα μεταγωγικά τους και όλα τα μουλάρια του χωριού που επίταξαν, έφυγαν. Όσοι έβλεπαν το караβάνι αυτό στο δρόμο για τον Προσού νόμιζαν ότι οι Ιταλοί πάνε τα προικιά για ομαδικούς γάμους...

Όπως υπολογίσαμε τότε, η ιταλική στρατιωτική μονάδα, που λεηλάτησε τα σπίτια του χωριού, μεταξύ των άλλων, έπρεπε να είχε πάρει πάνω από 70 ραπτομηχανές Σίνγκερ, πάνω από 300 οκάδες χάλκινα και ορειχάλκινα, περί τα 30 «τσάρτσια» (μηχανές για κοφτές βεντούζες), όλα τα τρόφιμα, παλιές πολύτιμες νυφικές και ανδρικές ενδυμασίες, αντίκες, κοσμήματα αξίας, χρυσές λίρες, τούρκικες κυρίως, αλλά και δολάρια, πάμπολλα κεντήματα, υφαντά, στρωσίδια, κουβέρτες, βελέντζες και ένα σωρό άλλα, ακόμα και γούνες! Σχεδόν όλα είχαν έλθει από την Κωνσταντινούπολη».

Και βέβαια, έγγραφα, παλιές φωτογραφίες, ξύλινη επίπλωση, ακόμη και κοινοτικά έγγραφα έγιναν στάχτη, αφού το Μικρό Χωριό στην Κατοχή κάηκε τόσο από τους Ιταλούς, όσο και από τους Γερμανούς. Από τα 256 καταγραμμένα σπίτια του χωριού κάηκαν τα 220, και μαζί τους σχεδόν άλλες τόσες λιθόκτιστες αχερώνες που βρίσκονταν δίπλα στα σπίτια. Αλλά και μετά τον πόλεμο, μόλις το χωριό το πήρε πάνω του, προόδευσε και προβλήθηκε τουριστικά, ήλθε μια φοβερή κατολισθήση, το Γενάρη

του 1963, που, όπως το τσουνάμι, σάρωσε τα μισά και πλέον σπίτια του χωριού.

Έτσι, μετά από όλα αυτά, οι Μικροχωριτίτες νιώθουμε δέος για όσα φυλάσσονται στις αίθουσες του Μουσείου μας γιατί είναι ό,τι πολυτιμότερο μπόρεσε να διασωθεί από την πολιτισμική μας κληρονομιά.

Στο Μουσείο μας, όπως σε κάθε τοπικό μουσείο, βρίσκονται ιστορικά και λαογραφικά τεκμήρια που δείχνουν τη συμπεριφορά της μικρής κοινωνίας του χωριού μας στους αγώνες για επιβίωση, για πρόοδο, για εθνική ανεξαρτησία. Όλα ζωντανεύουν εποχές που μπορεί μεν να πέρασαν αλλά δεν έπαψαν να αποτελούν το αγαπημένο μας «χθες». Κάθε φωτογραφία και μια ιστορία και όλες μαζί ένα σύνολο που αφορά την κοινωνία του χωριού. Κάθε οικιακό σκεύος ή εργαλείο δουλειάς θυμίζει τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και τον καθημερινό μόχθο των κατοίκων. Οι γραπτές μαρτυρίες Μικροχωριτών μας δίνουν αυθεντικές περιγραφές για σημαντικά γεγονότα του χωριού σε καιρούς πολέμου ή ειρήνης. Όλα μαζί, ζωντανεύουν μνήμες και μας πληροφορούν για το χρόνο και το ρόλο τους σε εποχές πιο δύσκολες από τη δική μας.

Όλοι ξέρουμε, ότι η μικρή ή μεγαλύτερη ιστορία ενός τόπου είναι αυτή που τον κάνει να ξεχωρίζει. Στο Μουσείο μας, η Αδελφότητα Μικροχωριτών προσπάθησε να προβάλει όλα όσα χαρακτηρίζουν την πολιτισμική πορεία του Μικρού Χωριού. Ήταν ένα χρέος προς τους προγόνους μας, που έζησαν και μόχθησαν για την προκοπή του χωριού. Αυτόν τον αγώνα τους προσπαθήσαμε να εμφανίσουμε όσο πιο παραστατικά μπορούσαμε για να δείχνει την καθημερινή πάλη, τη συλλογική δράση αλλά και τη συμμετοχή τους στους αγώνες του έθνους.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης που ζούμε, οι γενέθλιοι τόποι, οι ρίζες μας, αποτελούν τις ενωτικές γέφυρες του «σήμερα» με το «χθες». Χρειάζεται να διαφυλαχτεί ό,τι υπάρχει από το λαϊκό πολιτισμό μας, γιατί αποτελεί, όχι μόνο το βασικό στοιχείο της ιδιαίτερης ταυτότητας ενός λαού, αλλά και το αντίδοτο στην ισοπέδωση κάθε παραδοσιακής και ιστορικής ιδιαιτερότητας τόπων και λαών.

Όλα όσα εκτίθενται στο Μουσείο μας αποτελούν την παρακαταθήκη των γενεών που πέρασαν και προέρχονται από δωρεές Μικροχωριτών. Η Αδελφότητα Μικροχωριτών είχε χρέος να τα διαφυλάξει, να τα αξιολογήσει και να τα παραδώσει στη νέα γενιά. Η προσπάθεια αυτή ήταν απαιτητική και χρονοβόρα. Για να την ολοκληρώσουμε στηριχτήκαμε, τόσο στην αρωγή τοπικών αρχών, όσο και συγχωριανών και φίλων.

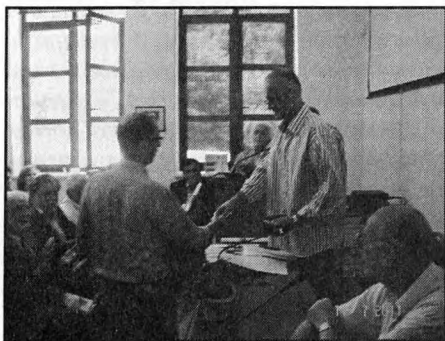
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών νιώθει ευγνώμονα αισθήματα προς όλους όσους μάς συμπαραστάθηκαν και αποφάσισε να τους ευχαριστήσει με ένα τιμητικό δίπλωμα, που θα απονείμει ο Πρόεδρός μας, κ. Γιάννης Αρώνης:

Πρώτα ευχαριστούμε τους χορηγούς της επισκευής του κτιρίου. Χωρίς αυτούς δεν θα μπορούσαμε να βρισκόμαστε εδώ σήμερα, και συγκεκριμένα:

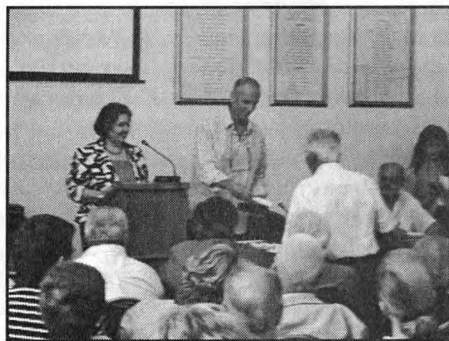
• Τον πρώτο χορηγό, την Νομαρχία Ευρυτανίας και τον τέως Νομάρχη **Κώστα Κοντογεώργο**, για την δομική στήριξη, την κεραμοσκεπή και την επισκευή του

εσωτερικού του κτιρίου.

- Την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος και τον τέως Γενικό Γραμματέα, καθηγητή **Παντελή Σκλιά**, για την αντικατάσταση όλων των φθαρμένων κουφωμάτων, την κλιματιστική εγκατάσταση και τις επισκευές στο εξωτερικό του κτιρίου.
- Τον Δήμο Ποταμιάς και τον π. δήμαρχο **Γιάννη Ίβρο**, για την ηλεκτρική εγκατάσταση του κτιρίου.

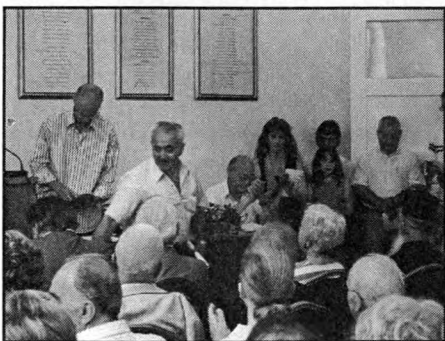
Σπύρος Κρίκος

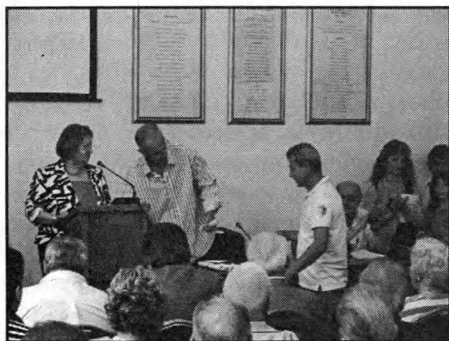
Θανάσης Κεράνης

Ευχαριστούμε ακόμη όλους εκείνους που συνέβαλαν στην επίπλωση των αιθουσών του Μουσείου και συγκεκριμένα:

- Τους αδελφούς **Σπύρο και Κώστα Κρίκο** για την επίπλωση της Αίθουσας Εθνικών Αγώνων, στη μνήμη του αείμνηστου πατέρα τους Δημητρίου Κρίκου, Αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης, ο οποίος, επί σειρά ετών, πάσχιζε να εξασφαλίσει υλικό για το Μουσείο μας και ιδιαίτερα για την αίθουσα Εθνικών Αγώνων.
- Τον **Γιάννη Ζορμπαλά** για τις σκιάδες, τις ειδικές για εκθεσιακούς χώρους, σε όλα τα παράθυρα του Μουσείου
- Τον **Κλεομένη Κουτσούκη**, για πολλά χρόνια Πρόεδρο και τώρα επίτιμο Πρόεδρο της Αδελφότητας, για την επίπλωση της Βιβλιοθήκης.
- Τον **Παντελή Κουβέλη**, για το σύστημα συναγερωμού του Μουσείου, που εξασφάλισε από την γνωστή Εταιρεία G4S.

Νίκος Παπαδημητρίου

Γιώργος Ντζούφρας

Τον **Γιάννη Ευ. Πιστιόλη** για τη συμβολή του στον εξοπλισμό της αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων, στη μνήμη του πατέρα του γιατρού Βαγγέλη Πιστιόλη

Ευχαριστούμε επίσης όλους όσους, με γενναίες δωρεές, συνέβαλαν στον γενικό εξοπλισμό του Μουσείου και συγκεκριμένα:

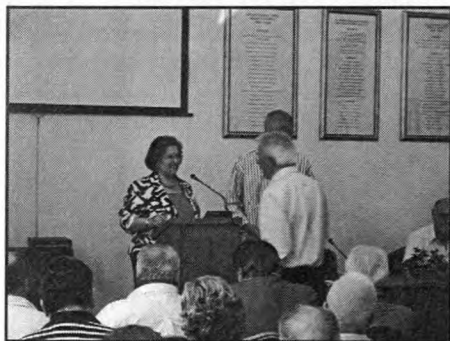
- Την **Αναστασία**, σύζυγο του αείμνηστου γιατρού **Γιάννη Δερματά**.
- Την **Φρόσω Κεράνη-Γκούμα**.
- Τα παιδιά του αείμνηστου **δάσκαλου Γιάννη Καρνοφύλλη** από το Μεγάλο Χωριό
- Τον επί σειρά ετών Πρόεδρο της Αδελφότητας **Θανάση Κεράνη**
- Την **Ιωάννα Κεράνη-Μπαμπανικολού**
- Τις αδελφές **Ελένη Μπόζνου** και **Ελευθερία Σωτηράκου**, κόρες του Παναγιώτη Ελ. Παπαδή
- Την **Χρυσούλα Χονδρού-Φωτοπούλου**

Το Μουσείο, για να πάρει τη μορφή που έχει σήμερα, χρειάστηκε και πολύ προσωπική δουλειά για διάφορες διευθετήσεις, όπως τοποθέτηση κουρτινών, κορνιζών, συντήρηση ξύλινων και μεταλλικών εκθεμάτων, μεταφορές και πολλά άλλα. Σε όλες αυτές τις δουλειές των μελών του Δ. Σ. της Αδελφότητας προστέθηκε και η εθελοντικά βοήθεια συγχωριανών, τους οποίους θερμά ευχαριστούμε και είναι:

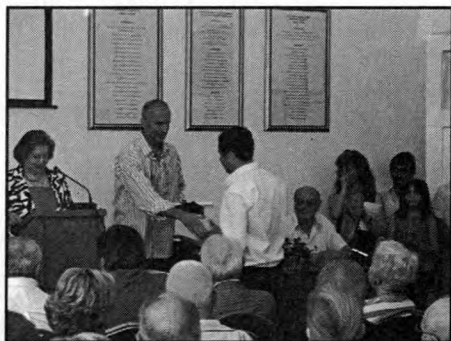
- **Ο Νίκος Παπαδημητρίου**
- **Ο Γιώργος Ντζούφρας**
- **Ο Βασίλης Ζήσιμος**
- **Ο Παναγιώτης Μπούρας**
- **Ο Σεραφείμ Ζαχαρόπουλος**

Ευχαριστούμε θερμά όλα τα τακτικά μέλη της Αδελφότητας, που αποτελούν την ραχοκοκαλιά του συλλόγου μας, γιατί με τις τακτικές συνδρομές και τις μικρές ή μεγαλύτερες δωρεές τους, στήριξαν και στηρίζουν το έργο της.

Ευχαριστούμε τους φίλους του χωριού, όπως τον κ. **Φίλιππο Καλλιάνη** από το Μεγάλο Χωριό, που επίσης με δωρεές στήριξαν την προσπάθειά μας αυτή.

Φ. Καλλιάνης

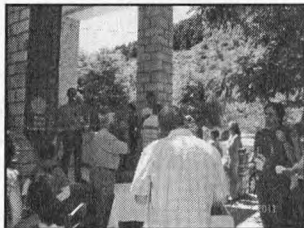
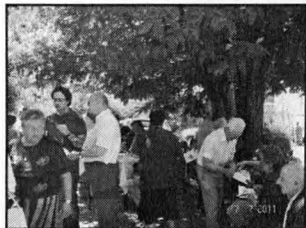
Ι. Γεωργίου

Τέλος, ευχαριστούμε τρία νέα παιδιά του χωριού: Τον **Νικήτα Κουτσούκη** και τον **Θανάση Μιχαηλίδη**, που επιμελήθηκαν τη μικρή βιντεοταινία, που θα δούμε σε λίγο, και τον **Γιάννο Γεωργίου**, που εθελοντικά, από το Φθινόπωρο πέρυσι, ανοίγει το Μουσείο μας για τους επισκέπτες.

Κλείνοντας, επιτρέψτε μου δυο λόγια για την παρουσίαση των εκθεμάτων. Όλο το εκθεσιακό υλικό έχει ταξινομηθεί με θεματολογική - χρονολογική σειρά για να διευκολύνει τον επισκέπτη στην κατανόηση της ιστορικής πορείας του χωριού μας.

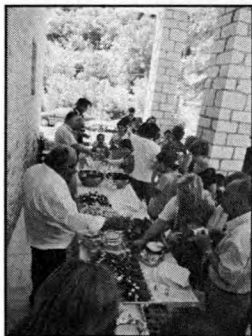
Εξχωριστή αξία για το Μουσείο μας έχουν οι δεκάδες γραπτές προσωπικές μαρτυρίες Μικροχωριτών. Μάς μεταφέρουν βιώματα, ευχάριστα ή ζοφερά από το χωριό, το μέτωπο όπου πολέμησαν ή την ξενιτιά. Είναι κείμενα γραμμένα από απλούς ανθρώπους χωρίς συγγραφικές φιλοδοξίες, που τα έγραψαν για να μείνουν, όχι αυτοί οι ίδιοι, αλλά αυτά τα γεγονότα, προτού τα σβήσει ο χρόνος.

Ασφαλώς, η δουλειά ενός Μουσείου δεν τελειώνει. Το Μουσείο μας έχει πολλά περιθώρια εμπλουτισμού. Ευελπιστούμε ότι τα εκθέματα θα θυμίσουν σε Μικροχωριτες ότι κάπου έχουν ένα ξεχασμένο κειμήλιο από γονείς ή παππούδες, που θα θελήσουν να το δωρίσουν για να προσθέσει ένα ακόμη πολύτιμο στοιχείο στην ιστορική μνήμη του Μικρού Χωριού».

Στη συνέχεια δόθηκε ο λόγος στον Ευρυτάνα ιστορικό ερευνητή κ. Ανάργυρο-Γιάννη Μαυρομύτη, ο οποίος με την ομιλία του πρόσθεσε νέα στοιχεία (οικονομικά και δημογραφικά) για το Μικρό Χωριό κατά την εποχή της τουρκοκρατίας και συγκεκριμένα στα 1455. (Ολόκληρο το κείμενο της ομιλίας δημοσιεύεται σε επόμενη σελίδα του παρόντος τεύχους).

Ακολούθησε η προβολή βιντεοταινίας με σύντομη αναδρομή στην ιστορική πορεία του Μικρού χωριού, που όχι μόνο ενθουσίασε όλους τους παρευρισκόμενους, αλλά και γέμισε με δάκρυα συγκίνησης τα μάτια πολλών Μικροχωριτών και όχι μόνο. Μετά την ξενάγηση στις αίθουσες του Μουσείου, οι επισκέπτες γεύτηκαν νόστιμα εδέσματα, γλυκά και αναψυκτικά από τον καλοστημένο και ευπαρουσίαστο μπουφέ στον στεγασμένο αύλειο χώρο του Μουσείου, με φροντίδα της κ. Πόλυς Αρώνη.

Η συμμετοχή των καλεσμένων, των φίλων και συγχωριανών στον εορτασμό των **ενκαινίων του Μουσείου** ήταν εντυπωσιακά συγκινητική **πέρα από κάθε προσδοκία**. Η Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων ήταν κατάμεστη καθώς και όλος ο χώρος έξω απ' αυτήν. Οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν μια λιτή αλλά πλούσια σε περιεχόμενο εκδήλωση, που έφερε τη σφραγίδα της καλής οργάνωσης.

Το Μικρό Χωριό το έτος 1455 μ.Χ. Οικονομικά – Δημογραφικά Στοιχεία

Του Ιστορικού Ερευνητή
Ανάργυρου-Γιάννη Μαυρομούτη

Το Μικρό Χωριό, καθώς και όλα τα χωριά της περιφέρειας Καρπενησιού, περιήλθε στην Οθωμανική διοίκηση 60 περίπου χρόνια πριν από την άλωση της Βασιλεύουσας (1384-85)¹.

Οι Οθωμανοί όπου παγίωναν την εξουσία τους συνέτασσαν φορολογικούς καταλόγους, στους οποίους καταχώριζαν, κατά πόλη, κωμόπολη, μαχαλά, και κατά χωριό ξεχωριστά, τις φορολογήσιμες πληθυσμιακές μονάδες, που ήταν τα νοικοκυριά, οι χήρες και οι εργένηδες και κατόπιν, αναλυτικά τις φοροπροσόδους κάθε οικισμού. Αντίθετα, οι βυζαντινοί είχαν ως φορολογική μονάδα το χωριό.

Ένα από τα αρχαιότερα φορολογικά κατάστιχα της Οθωμανοκρατίας στον ελληνικό χώρο, είναι αυτό του σαντζακίου Τρικάλων, στο οποίο ανήκε και η περιφέρεια του Καρπενησιού, και συντάχθηκε κατά το έτος έγίρας 859, ήτοι κατά το διάστημα από 1 Σεπτεμβρίου 1454-55 μ.Χ. («ΜΜ-10»)².

Το Μικρό Χωριό λέγονταν και γράφονταν τότε «Τσιρο»³. Μια έγγραφη δίπλα στο όνομα των περισσότερων χωριών, «hariş ez-defter», που σημαίνει «έκτός (προηγούμενου) φορολογικού καταστήχου», μάς οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το χωριό με την έγγραφη αυτή δημιουργήθηκε μετά την υπαγωγή του στην Οθωμανική επικράτεια. Αφού η έγγραφη αυτή

λείπει από το όνομα του Μικρού Χωριού, οδηγούμαστε άβιαστα στο συμπέρασμα ότι, το Μικρό Χωριό υπήρχε επί Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Ανήκε δε, μαζί με το έρημωμένο, αλλά καλλιεργούμενο «έξωθεν, δηλαδή από γεωργούς οι οποίοι δεν ήταν έντεταγμένοι σε κάποια κοινοτική μονάδα, καθώς και το αταύτιστο «Βεντζάτ» στους τιμαριούχους Κομπνός – προφανώς Κομνηνός – και Μουζάκη, χριστιανικής καταγωγής⁴.

Έδω, πρέπει να τονίσουμε, ότι, τα τιμάρια δεν ήταν γαιοκτησίες, αλλά φορολογικές περιφέρειες⁵.

Οικονομικά στοιχεία

Τα οικονομικά στοιχεία, από τα οποία άντλούμε σαφείς πληροφορίες, που με κατάλληλη μελέτη οδηγούν σε συμπεράσματα, τα περισσότερα ασφαλή, και τα οποία καταχωρίζονται στο υπόψη φορολογικό κατάστιχο, είναι τα εξής:

1) Νοικοκυριά 49. Κάθε νοικοκυριό μπορούσε να στεγάζει μία μικρή οικογένεια (ένα ζευγάρι), μέχρι δύο ή περισσότερες πολυμελείς (πεθερικά, κουνιάδια, κ.λ.π.) Ο φόρος επιβαλλόταν σε κάθε νοικοκυριό και όχι σε κάθε άτομο.

2) Χήρες 6. Οι χήρες που ήταν αρχηγοί έστιών-νοικοκυριών, απογράφονταν ξεχωριστά, επειδή κατέβαλλαν το τέταρτο, περίπου, απ' ό,τι οι άντρες. Οι ανύπαντροι άνω των 12-15 ετών απαλλάσσονταν από τη φορολογία.

3) Δεκάτη στην παραγωγή του σιταριού. Έδω φορολογείται το, ως πλεόνασμα, 1/10 της σοδειάς, 27,5 κοιλιά (1 κοιλό = 88 οκάδες, ή 112,64 χιλιόγραμμα)⁶, επί 8 άσπρα (νομισματική μονάδα της εποχής αυτής) = 220 άσπρα. Εάν είναι σωστή ή μέτρηση της δεκάτης, τότε μπορούμε να πούμε ότι το Μικρό Χωριό παρήγε 30.976 χιλιόγραμμα σιτάρι ετησίως.

4) Δεκάτη στο κριθάρι. Δεκατίζονται κι εδώ 27,5 κοιλιά κριθαριού, δηλαδή ισόποση με το σιταριού παραγωγή.

5) Φόρος στα μελίσια, το βυζαντινό «μελισσονόμιον». Φορολογείται το 1/10 των κυψελών, ήτοι στο χωριό υπήρχαν 200 κυψέλες. Φυσικά, επειδή δεν έπαιρναν το προϊόν του κουβελιού, μετέτρεπαν τη δεκάτη σε χρήμα, 1 άσπρο για κάθε μελίσι.

6) Καρποφόρα δέντρα. Έδω, οι καρυδιές (Κοζ). Δεν υπάρχουν στοιχεία ως προς τον αριθμό των δεκατιζομένων δέντρων και γι' αυτό δεν αποκαθίσταται ο συσχετισμός ανάμεσα στον αριθμό των δέντρων και το ποσό της δεκάτης: 40 άσπρα.

7) Οί λαχανόκηποι. Έγγειος φόρος βάρυνε τους λαχανόκηπους κατά 4 άσπρα για κάθε ντένεμ, δηλαδή για κάθε 919 τ.μ., περίπου όσο το σημερινό στρέμμα. Το Μικρό Χωριό πληρώνει 10 άσπρα, που αντιστοιχεί σε 4,5 ντένεμ δεκάτη.

8) Οί μύλοι. Στην περιοχή μας υπήρχαν μόνο νερόμυλοι. Κάθε υδρόμυλος φορολογούνταν αναλόγως με τον χρόνο λειτουργίας του: 10 άσπρα ό έτήσιας λειτουργίας και 5 ό μισού χρόνου. Επίσης, με 5 άσπρα φορολογούνταν και τὰ γναφεία (νεροτριβιές και μαντάνια). Στην περίπτωση μας λειτουργούν 2 νερόμυλοι ετησίως.

Περνάμε στο ζωικό κεφάλαιο.

9) Το Μικρό Χωριό πληρώνει 192 άσπρα για φόρο γιδοπροβάτων. Αντιστοιχεί μισό άσπρο για κάθε 1 πρόβατο ή γίδι, αφαιρουμένων των άμνοεμφίων κάτω του ενός έτους. Έπομένως, έκτρέφονταν 384 γιδοπρόβατα.

10) Η χοιροδεκατία των βυζαντινών, ό φόρος δηλαδή στους χοίρους συνεχίστηκε και από τους Οθωμανούς. Έδω, επιβάλλεται φόρος 30 άσπρων για έκτροφή χοίρων. Αν ήταν οικόσιτοι, έκτρέφονταν ισάριθμοι χοίροι, αν έβροσκαν σε άκαλλιέργητα χωράφια, 60 (1 άσπρο για καθένα οικόσιτο, μισό για καθένα έλευθέρως βοσκής).

Άλλοι φόροι

11) Ένας ιδιότυπος φόρος (niyabet ve arusi), έπληττε όλα τὰ χωριά. Το niyabet είναι ένα πρόστιμο που βαρύνει τους υπόχρεους κάθε φορολογικής ένότητας, για έγκληματα που διαπραχθήκαν, ή μέλλει να διαπραχθούν μέσα στα όρια της ένότητας αυτής. Το resmi arus είναι ένας δασμός που βαρύνει τους γάμους και που είναι της τάξης των 30 άσπρων όταν πρόκειται για γυναίκα που παντρεύεται πρώτη φορά και 15 για γυναίκα που κάνει δεύτερο γάμο. Τόν δασμό αυτόν τον πληρώνει ή οικογένεια της νέφης, είναι δέ συνέχεια του δικαιώματος παρθενοφορίας, που άσκούνταν από τους γαιοκτήμονες (φεουδάρχες) της Δύσης και μεταφέρθηκε στο Βυζάντιο. Οί τελευταίοι βυζαντινοί, καθώς και οί Οθωμανοί, μετέτρεψαν το δικαίωμα αυτό σε δόσιμο-καταβολή χρημάτων. Στην περίπτωση μας ό φόρος Niyabet ve-arusi άνέρχεται σε 55 άσπρα. Επειδή ό φόρος πρόστιμου δεν είναι σταθερός, δηλ. δεν επιβάλλεται ανάλογα με τον αριθμό των νοικοκυριών, ή με κάποια άλλη σταθερά, μπορούμε, χρησιμοποιώντας συγκριτικά στοιχεία από το παρόμοιο δόσιμο στα άλλα χωριά της περιφέρειας, να εικάσουμε, με κάθε επιφύλαξη, ότι το Niyabet στο Μικρό Χωριό ήταν 25 άσπρα, και τὰ υπόλοιπα 30, επί συνόλου 55, να ήταν ό φόρος γάμου.

12) Τέλος, ό προσωπικός φόρος. Λέγονταν σπέντζα (ispence), και άνέρχονταν σέ 25 άσπρα για κάθε άρρενα άρχηγό νοικοκυριού και σέ 6 για κάθε χήρα. Οί έργένηδες άνω τών 12-15 έτών δέν φορολογούνταν. Έπομένως, οί Μικροχωρίτες πλήρωναν: 49 άρρενες επί 25 = 1225 άσπρα και 6 χήρες επί 6 = 36 (στρογγυλοποιείται σέ 35) = 126 άσπρα. Δέν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για τόν μέσο όρο άριθμού ατόμων, που αποτελούσαν μια οικογένεια ή ένα νοικοκυριό. Ο Σπύρος Ασδραχάς παρουσιάζει ως τεκμήριο –και ως γνωστόν τά τεκμήρια είναι μαχητά- τόν μ.δ. 4,07 τό έτος 1700, 4,75 στα 1830 και ή Αγγελική Λαΐου-Θωμαδάκη⁷ 4,14 τόν 14^ο αιώνα στόν Άθωνα.

Μέ κάθε έπιφύλαξη μπορούμε νά πλησιάσουμε τόν άριθμό τών κατοίκων του Μικρού Χωριού τήν έποχή αυτή σέ 238.

Μέ τήν ευκαιρία νά πούμε ότι, σέ μεταγενέστερο κατάστιχο του έτους 1466-67 (βλ. σημ. 4), που περιέχει ελάχιστα στοιχεία, καταχωρίζονται 63 νοικοκυριά, 8 χήρες και 16 έργένηδες. Παρατηρείται, δηλαδή αύξηση τών νοικοκυριών, συμπεριλαμβανομένων και τών χηρών, τήν 12ετία 1455-56/1466-67, κατά 22,5%, και του προσωπικού φόρου (σπέντζα) 22,37%.

Δημογραφικά δεδομένα

Άς δούμε, τώρα, ποιοι κατοικούσαν εδώ και 556 χρόνια στο Μικρό Χωριό και, μέ οδηγό τήν όνοματολογία, τήν μελέτη δηλαδή τών όνομάτων, νά σχηματίσουμε άρκετες ένδειξειςγια τήν κοινωνία του χωριού αυτού.

Α) Κύρια (βαφτιστικά) όνόματα άντρών.

Άπό τούς 49 άρχηγούς τών νοικοκυριών, οί 41 έχουν όνόματα προερχόμενα άπό τήν εκκλησιαστική παράδοση. Τά όνόματα γράφονται στο κατάστιχο όπως προφέρονταν τότε, άπλολογημένα: Οί άριθμοί μέσα σέ παρένθεση δείχνουν τή συχνότητα στα 49:

Γιώργης (10), Γιάννης (7), Κώστας (7), Δημήτρης (4), Νικόλας (3), Θόδωρος (3), Μιχάλης (3), Αντριγιάς [Άντρέας] (1), Βασίλης (1), Λύκας [Λουκάς] (1), και Βλάσης (1). Πέντε έχουν όνόματα άπό τή λαϊκή παράδοση: Σταμάτης (2), Εύεργεντίσης (1), Κόκκινος (1), Κοντάρης (1). Ντούσας (1). Τοπωνυμικά: Κουμιάτης (1). Ακατάταχο: Κληρονόμος (1). Όνόματα άπό τήν αρχαία Έλλάδα λείπουν παντελώς.

Τεκμηρίωση κυριωνύμων. Άνδρών

Εύεργεντίσης: εύεργέτης + κατάληξη άρβανίτικη –ίσης: εδώ, ή ιδιότητα «εύεργεσία», πήρε τή θέση του κυριωνύμου.

Κληρονόμος: ό Όθωμανός γραφέας παρερμήνευσε τή λέξη κληρονόμος ως κύριο όνομα.

Κόκκινος: παρωνύμιο (παρατσούκλι)· ό κοκκινομάλλης, Τριανταφυλλίδης, 54⁸, Trapp. 5 (1981) 444, 92390⁹.

Κοντάρης: ό ψηλόλιγνος, σάν τό κοντάρι άπό τό μεσαιωνικό κοντάρι(ο)ν < κοντάρι· τό μακρύ ξύλο, άκόντιο, Κριαράς, Α', 593¹⁰. Μέ τό επώνυμο αυτό είναι γνωστοί οί: Κύριλλος Β', Πατριάρχης Κων/λεως (1636-1639) (ΜΕΕ, ΙΕ', 487), Γεώργιος, κληρικός, ΙΖ' αι., εξέδωσε τό 1676 «Ίστορία τών Αθηνών» κατά μετάφραση άπό τό ιταλικό (ΜΕΕ, ΙΔ', 829)¹¹ Στα βλάχικα κοντάρου, Νικολαΐδης, 235¹²· στή Μήλο άπαντάται τό όνομα Κονταρίνης και στήν Κύθνο Κονταράτος, Τριανταφυλλίδης, 91, 92· επίσης στήν Κεφαλλονία και στο Ρέθυμνο (ΜΕΕ, ΙΕ', 829).

Κουμιάτης: ὁ προερχόμενος ἢ καταγόμενος ἀπὸ τὴν Κύμη (Κούμη) Εὐβοίας. Ἐδῶ, ὁμῶς, τίθεται τὸ ἐρώτημα: ἀφοῦ τὸ ἐπώνυμό του εἶναι Κατοχιανός, πῶς μπορεῖ τὸ κυριώνυμό του νὰ εἶναι Κουμιάτης, ἄλλο τοπωνυμικὸ – μισὸς ἀπὸ τὴν Κατοχή καὶ μισὸς ἀπὸ τὴν Κύμη; Πιθανὸν ὁ πατέρας του καταγόμενος ἀπὸ τὴν Κατοχή βρέθηκε στὴν Κύμη ὅπου γεννήθηκε ὁ γιὸς του καὶ πήρε ἀπὸ τὸν πατέρα του τὸ τοπωνυμικὸ Κουμιάτης, ἀφοῦ καὶ ὁ ἀπογραφόμενος πρὶν ἀπ' αὐτὸν φέρει τὸ ὀνοματεπώνυμο «Κόκκινος Κατοχιανός»; Τὰ ἀδέρφια τοῦ Κατσαντώνη ἦταν γνωστά μὲ τὰ τοπωνυμικά, ἀπὸ τὸν τόπο γέννησής τους, Λεπενιώτης καὶ Χασιώτης.

Ντούσας: ἀρβανίτικο, σημαίνει Διαμαντής, Μπίρης 87¹³. Κατὰ τὸν Κ. Σπανό, εἶναι Βλάχικο καὶ σημαίνει Θεοδόσης – Τούσας.

Σταμάτης: εὐχετικὸ νὰ σταματήσῃ τὸ κακὸ, δηλαδὴ ὁ θάνατος τῶν προηγούμενων νεογέννητων.

Γυναικῶν

Γεωργίτσα: ἡ γυναίκα τοῦ Γεωργίτη· ἡ κατάληξις -ίτσης, εἶναι βυζαντινῆς ἀρχῆς, Θωμόπουλος, 12 (1988) 849¹⁴, Τριανταφυλλίδης, 100, 170.

Καλή: προέρχεται ἀπὸ τὴ λαϊκὴ παράδοση, ἀπὸ τὰ πιὸ συνηθισμένα στὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ, ΙΔ' αἰ., Λαῖτου, 151. Ὑπάρχει καὶ ὄσια Καλή, πού γιορτάζει στίς 15 Μαΐου. Σήμερον τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀνατάται μὲ τὸ ὑποκοριστικὸ Καλλιτσα.

Τριγιάνο: ὑποκοριστικὸ τοῦ ὀνόματος Ανδριανή > Αντριανή > Αντριάνο > Αντριγιάνο [κατὰ τὸ Ανδρέας > Αντριγιάνος] > Τριγιάνο, μὲ ἀποκοπὴ τῶν ἀρχικῶν φθόγγων Αν-, κατὰ τὸ Βγένο < Εὐγενία, Θανάσο < Αθανασία, Κατέρω < Αικατερίνα, Λισόβο < Ἐλισάβετ, Λύμπο < Ὀλυμπία, Μόρφω < Εὐμορφία, Στράτο < Εὐστρατία, κ.τ.δ., Φιλήντας, Γ', 33, 34¹⁵.

Β' Ἐπώνυμα. Ἀνδρῶν

Ἀντρονής: ἀπὸ τὸ ὄνομα Ἀνδρόνικος, Σπανός, ΘΗΜ, 44 (2003)¹⁶ 123, Trapp, 1 (1976) 941, ὡς Ἀνδρόνης,

Γιωργίτσης: βλέπε παραπάνω Γιωργίτσα

Γκιώνης: Γιάννης στὴ γλῶσσα τῶν Ἀρβανιτῶν Γκέκηδων, ἐνῶ στῶν Τόσκηδων Ἀργύρης, Μπίρης, 336 ὑπ. 2

Καλτσάρης: αὐτὸς πού κατασκευάζει ἢ πουλάει κάλτσες (περικνημίδες), βυζαντινὸ καλτσάριος > καλτσάρης, Κριαρῶς, Α' 515, Ἀνδριώτης, 33¹⁷, Trapp, 5 (1981) 10739 ὡς Καλτζαρῶς.

Καοβούνης: ὁ μαῦρος σὰν τὸ κάρβουνο, Σπανός ΘΗΜ 33 (1998) 59¹⁸.

Κατοχιανός: οἱ περισσότεροι, 14/53, οἰκῆτορες τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ φέρουν τὸ ἐπώνυμο «Κατοχιανός», πού σημαίνει ὅτι κατάγονταν ἀπὸ πόλισμα μὲ τὴν ὀνομασίαν «Κατοχή». Ἀπὸ ἐρευνα πού ἔκανα, διαπίστωση ὅτι, ἀπὸ τὸν 11^{ον} αἰῶνα ἤδη, στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Ἀχελώου καὶ κοντὰ στὴν ἐκβολὴ του στὸ Ἴονιο, ὑπῆρχε σημαντικὸ ἐμπορικὸ-διαμετακομιστικὸ κέντρο, ἡ Κατοχή (Ζαχαριάδου, Πρακτικά... (1990) 88, 89, Κατσαρός, Ἑλληνικά, 30 (1977-78) 307-320)¹⁹. Λόγω τῆς σπουδαιότητάς τῆς θέσης τῆς, ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 11^{ου} αἰῶνα, συγκρονοῦνταν στὴν περιοχὴ τῆς Ν.Δ. Στερεῶς Ἑλληνες, Λατίνοι, Σέρβοι καὶ Ἀλβανοὶ δυνάστες, μέχρι τὸ 1382, πού περιήλθε ὀριστικὰ στὴν κυριαρχία τῶν Ὀθωμανῶν. «Ἐτσι, τὸ πέρασμα τῆς περιοχῆς στὸν ἓνα ἢ στὸν ἄλλον ἐπιδρομέα, τὸ καστέλλι (φρούριον) τῆς Κατοχῆς, γνωρίζει διαδοχικοὺς κατόχους, ὀδυνηρὴ δοκιμασία γιὰ τοὺς κατοίκους πού ζοῦν, στὴν πραγματικότητα, ὅλη

τὴν ἔντασι τῶν γεγονότων σὲ μιὰ κατάστασι ἐναλλασσόμενης στρατιωτικῆς κατοχῆς τοῦ τόπου τους» (Κατσαρός, 320). Οἱ κατακτητὲς αὐτοί, καταλαμβάνοντας τὴν εὐφορη καὶ παραγωγικὴ ἄλλὰ καὶ τόσο σημαντικὴ περιοχὴ καὶ πόλι τῆς Κατοχῆς, ἐδιώξαν τοὺς ντόπιους καὶ ἐγκαταστάθηκαν οἱ ἴδιοι μὲ τοὺς δικούς τους ἐκεῖ. Οἱ ντόπιοι ἀναγκάστηκαν νὰ ἐκπατριστοῦν καὶ γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν μὲ ἀσφάλεια κατέφυγαν σὲ ὄρεινές περιοχές. Καθὼς οἱ περισσότεροὶ ἦταν γεωργοὶ-καλλιεργητὲς, καὶ, μὴ βρίσκοντας καλλιεργήσιμη γῆ, ἔφτιαξαν τὶς «πεζούλες», Χρονικὸ Ἰωαννίνων, 81²⁰, Σαρρῆς²¹.

Λύκας: Βλέπε παραπάνω στὰ κυριώνυμα.

Μαυρομάτης: σύνθετο οικογενειακὸ αὐτὸς ποὺ ἔχει μαῦρα μάτια, παρωνύμιο (παρτσούκλι) προερχόμενο ἀπὸ ιδιότητα τοῦ προσώπου. Τὸ ὄνομα παρουσιάζεται ἀπὸ τὸν ΙΔ' αἰ. μὲ τὴν ἴδια ἔννοια, Κριαρᾶς, Β' 113. Ὁ Κουκουλὲς θησαυρίζει τὸ ἴδιο ὄνομα μὲ τὴν ἔνδειξη «μελανόφθαλμος», ΣΤ' 472²², Trapp, 7 (1985) 17461-17472.

Ορφανός: Ἡ συγγενικὴ ιδιότητα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔχασε τὸν ἕνα ἢ καὶ τοὺς δυὸ γονεῖς του, ἐγίνε ἐπώνυμο, τὸ ὁποῖο ἀπαντᾶται ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἀκόμα ἐποχὴ, Τριανταφυλλίδης, 58, 82.

Παπαγιώργης: κατατάσσεται στὰ ἐπαγγελματικά, Τριανταφυλλίδης, 165, Ὁ Θωμόπουλος, ΟΝΟΜΑΤΑ, 12 (1988) 852, τὸ κατατάσσει στὰ ἐπώνυμα ποὺ προέρχονται ἀπὸ ἐκκλησιαστικούς λειτουργούς.

Παπαγιώργη: Ὁ γιὸς τοῦ Παπαγιώργη σήμερα θὰ ὀνομάζονταν «Παπαγεωργίου». Ἐδῶ ἡ λήγουσα παραμένει στὴ δημοτικὴ τῆς ἐποχῆς.

Π<ι>λίσας: ἀπὸ τὸ σλαβικὸ plish = ἑτερόμαλλο ὕφασμα, βελούδο, Παπαστεργίου, 336²³. Ἐδῶ, ὁ βελουδένιος, ὁ ἀπαλός, ὁ ἥπιος.

Πούλης: Κατὰ τὸν Τριανταφυλλίδη, 64 (μὲ ἀναγωγὴ στὸν Georgakas, BZ 41, 1941, σ. 370-71) ἀπὸ τὴ λέξη πουλάκι κατὰ τὸν Κουκουλέ, Ε', 38-39, ὑποκοριστικὸ τοῦ «Πουλημένος», ἀπὸ τὴν πρόληψη «ὅταν τὰ τέκνα μιᾶς οικογενείας ἀπέθνησκον, ἐπίστευον οἱ γονεῖς, ὅτι ἠδύναντο ν' ἀπομακρύνωσιν ἀπ' αὐτῶν τὸν θάνατον, μεταβιβάζοντες τὰ πατρικὰ καὶ μητρικὰ δικαιώματά των εἰς ἄλλα πρόσωπα («πούλαγε», τρόπον τινα τὸ παιδί κ.λ.π.)²⁴

Ρωμηός: ὁ Ἕλληνας: «...στὰ τέλη τοῦ ΙΔ' αἰ. - ἀρχῆς ΙΕ' αἰ. τὰ ὄρια τοῦ Βυζαντίου εἶχαν περιορισθεῖ στὰ ὄρια τοῦ ἀνέκαθεν Ἑλληνικοῦ χώρου. Αὐτὴ ἡ σταδιακὴ παρακμὴ τοῦ Βυζαντίου, στὴ συγκεκριμένη περίοδο, ἔχει ὀδηγήσει στὸ φαινόμενο «Ρωμαῖοι πολίτες» νὰ εἶναι μόνο οἱ Ἕλληνες». Μ. Πρέκα²⁵. Τὸ ἔθνικὸ ὄνομα «Ρωμαῖοι» ἦταν τότε καθιερωμένο γιὰ τοὺς βυζαντινούς, ΙΕΕ τ. ΙΑ', 348-350.²⁶ Ἐδῶ, Ρωμηός σημαίνει ἔποικος ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ὁ Ἕλληνας, μετονομασία τοῦ μεταγενέστερου Ρωμαῖος (πολίτης τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ, δηλ. Βυζαντινοῦ Κράτους), Ἀνδριώτης, 313, Τριανταφυλλίδης 29-36. Οἱ ἔποικοι αὐτοπροσδιορίζονταν ἢ ἑτεροπροσδιορίζονταν μὲ τὸ ἔθνικὸ ὄνομα «Ρωμηός», γιὰ νὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ ἄλλους ὁμοχωρίους τοὺς ποὺ ἦταν ἄλλοι Βλάχοι, ἄλλοι Ἀρβανίτες, Φράγχοι, κ.λ.π.

Σάρος: Κατὰ τὸν Τριανταφυλλίδη, 73, ἀπὸ τὸ περσικὸ Sarhos = μεθυσμένος

Σκλήβας: ἀπὸ τὸ σλαβ. σλήβα (=δαμασκηνιά, κορομηλιά – δαμάσκηνο κορόμηλο (Παπαγεωργίου, 517), ἐδῶ: Δαμασκηνᾶς ἢ Κορομηλᾶς. Τὸ β' (Κορόμιλος) στὸν Trapp. 6 (1983) 13227 καὶ 13228. Οἱ Βυζαντινοὶ ὀνόμαζαν τοὺς Σλάβους Σκλαβούνους, Σκλάβους, Σθλάβους, Σκλαβηνοὺς. «Φαίνεται ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ προφέρουν τὸ σλ καὶ διὰ τοῦτο παρενέθεταν τὸ θ ἢ τὸ κ», Ν. Μοσχόπουλου στὴν ΜΕΕ, ΚΒ', 28, Κ. Οικονόμου, Σλαβικά λεξιλογικὰ δάνεια

στά ελληνικά ιδιώματα της Ηπείρου, Ιωάννινα, 2010, σελ. 113. Σημειώνεται ότι υπάρχουν χωριά με τα όνοματά: Σκλήβα Μεσσηνίας, Σκλήβανη Ιωαννίνων και Σκλήβενο Τρικκάλων, προφανώς φυτώνυμα. Βλέπε και: Κ. Οικονόμου, Τοπωνυμικά της περιοχής Ζαγορίου, Ιωάννινα, 1991, σελ. 548. Trapp, 11 (1991) 26114. (Σκλίβας Ματθαίος, Στροφάδες-ιερομόναχος).

Σμόλης: από το σλαβικό smola = πίσσα, ρητίνη, Παπαστεργίου, 522, Βογιατζής²⁷, 655, Βουλγαρο-Ελληνικό Λεξικό, 1252, Trapp, 11 (1991) 26269- 26271, 94526, 94572.

Στράτης: το κυριώνυμο βαφτιστικό Στράτης < Ευστράτιος, πήρε τη θέση του επωνύμου.

Τουολίτσας: από το μεσαιων. τούρα (μυτερή κορυφή) < τρούλλα (μετάθ.), Ανδριώτης, 372, και κατάληξη -ίτσας, βυζαντινή.

Τσαγγάρης: επαγγελματικό: από το βυζαντινό τσαγγάρι(ος), ο κατασκευαστής τσαγγίων (ύποδημάτων), Κουκουλές²⁸, Δ' 398, ΣΤ' 100, Trapp II (1991) 27631- 27666 ως Τζαγκάρης και 27668-27671 ως Τζαγκάριος.

Φουρουσκής: Ίσως ο Οθωμανός απογραφέας παράκουσε το όνομα Φουρουστζί, επαγγελματικό, ο ασχολούμενος με τα άλογα, από το τουρκικό φουρούς = ίππος με κατάληξη -τζής, Χλωρός, Β' 1202²⁹, Παναγιωτίδης, Α', 910, 911³⁰.

Χαλκιᾶς: ο σιδηρουργός: «οί ἀρχαῖοι χαλκέας ἔλεγον τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους... Τὸ χαλκεὺς γνωστὸν καὶ ὡς οἰκογενειακὸν ἐπίθετον...». Κουκουλέας, Β' I, 217³¹. Trapp, 12 (1994) 30404-30408, και 12 (1994) 30496, 30497, ὡς Χαλκέας

Συνοψίζοντας τὰ παραπάνω, μποροῦμε νὰ ἀνεκλύσουμε στοιχεῖα καὶ τεκμήρια, προσδιοριστικά τῆς κοινωνίας τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, πρὶν ἀπὸ πεντέμιση αἰῶνες ἀπὸ σήμερα.

1) Ἡ ἔθνοφυλετικὴ σύνθεση τοῦ χωριοῦ. Ἕλληνες, Ἀρβανίτες, Σλάβοι καὶ Βλάχοι εἶναι οἱ πρόγονοι τῶν κατοίκων τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, μιὰ μικρογραφία τοῦ πολυεθνικοῦ καὶ πολυφυλετικοῦ Βυζαντίου. Βρισκόμαστε στὴν αὐγὴ τῆς γένεσης τοῦ νεοελληνικοῦ ἔθνους καὶ ὅπως γράφει ὁ Παπαρρηγόπουλος, Ζ', 185³², «ὅτι πολὺ ξενικὸν αἷμα ἀνέμιχθη μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπὸ τῆς 13^{ης} μέχρι τῆς 15^{ης} ἑκατονταετηρίδος ὅπως πρότερον, τὸ γεγονός εἶναι ἔξω πάσης ἀμφιβολίας καὶ ἤθελεν εἶναι γελοῖον σήμερον νὰ τὸ ἀρνηθῶμεν. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι μόνον ἐὰν τὸ ξενικὸν τοῦτο αἷμα ὑπῆρξε τοσοῦτον ὥστε νὰ ἀλλοιώσῃ οὐσιωδῶς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν. Πρὸς ἀκριβῆ δὲ τοῦ ζητήματος τούτου λύσιν ἄλλον ἀσφαλῆ ὁδηγὸν δὲν ἔχομεν, καὶ νῦν ὅπως καὶ πρότερον, εἰμὴ τὴν γλώσσαν».

Ὅπως εἶδαμε, ὅλα τὰ ὀνόματα εἶναι γραμμένα στὴν ἀπλὴ καὶ ἀπλολογικὴ γλώσσα τῆς ἐποχῆς, τὴν ἑλληνικὴν κατάληξις ὅλες ἑλληνικές. Δὲν ὑπάρχει ὁμῶς κανένα ἀρχαιοελληνικὸ ὄνομα.

- 1) Θρησκεία ἢ ἀνατολικὴ ὀρθόδοξη.
- 2) Ἀσχολίες τῶν κατοίκων: Γεωργοί-κτηνοτρόφοι, ἕνας ἱερέας, κάποιοι ἐπαγγελματίες: τσαγγάρης, χαλκιᾶς, ἀλογάρης, καλτσάρης.
- 3) Δὲν κατοικεῖ κανένας μουσουλμάνος.
- 4) Εἶναι τὸ μεγαλύτερο, ὕστερα ἀπὸ τὸ Καρπενήσι, χωριὸ τῆς Ποταμιάς.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΙΚΗΤΩΡΩΝ
(Με τη σειρά ἀναγραφῆς στὸ φορολογικὸ κατὰστιχο)

Α΄		Β΄	
Κατοχιανός	Ἀντριγιάς	Λύκας	Μιχάλης
«	Νικόλας – γιὸς τοῦ Ἀντριγιά	Μαυρομάτης	Θόδωρος
«	Γιάννης - « « «	«	Κώστας
«	Κώστας	«	Γιώργης
«	Δημήτρης	Σμόλης	Γιάννης
«	Βασίλης	Ἀντρόνης	Δημήτρης
«	Κληρονόμος	«	Γιώργης
«	Σταμάτης	Ρωμῆός	Γιάννης
Τουρλίτσας	Γιώργης	«	Μιχάλης, γιὸς τοῦ Γιάννη Ρωμηοῦ
Ὄρφανός	Θόδωρος	«	Κώστας, «
Καρβούνης	Γιάννης	Στράτης	Δημήτρης
«	Κώστας	Ρωμῆός	Κώστας
Κατοχιανός	Γιάννης	«	Γιώργης, γιὸς τοῦ Κώστα Ρωμηοῦ
«	Κοντάρης	«	Γιώργης, γιὸς τοῦ Κώστα Ρωμηοῦ
«	Γιώργης	«	Νικόλας, γιὸς τοῦ Κώστα Ρωμηοῦ
Σάρος	Μιχάλης	Πούλης	Γιώργης
Κατοχιανός	Κόκκινος	«	Νικόλας, γιὸς τοῦ Γιώργη Πούλη
«	Κουμιώτης	«	Σταμάτης
Τσαγγάρης	Γιώργης	Παπα-Γιώργης	
Σκλήβας	Ντούσας	Παπαγιώργη	Βλάσης
«	Θόδωρος	Κατοχιανός	Δημήτρης
Π<ι>λίας	Γιάννης	Πούλης	Εὐεργενίσης
Χαλκιᾶς	Κώστας	Γκιώνη	Θοδώρα
Καλτσάρης		Γιωργίτσεινα	-
Μαυρομάτης	Γιάννης	-	Μαρία
«	Γιώργης	Φουρουσκίνα	-
Καλτσάρης	Λύκας	Στράταινα	Καλή
		-	Τριγιάνο

Ἡ μεταγραφὴ ἀπὸ τὴν παλαιoturκικὴ γραφὴ στὴ λατινικὴ ἔγινε ἀπὸ τὸν Τουρκολόγο καθηγητὴ κ. Γιώργο Λιακόπουλο.

* Λόγω αὐξημένης ἐπικαιρῆς ὕλης, δὲν περιλαμβάνονται οἱ υποσημειώσεις τοῦ κειμένου

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικὲς ιστορίες, σχόλια, ἐνθυμήσεις συμπατριωτῶν ἢ ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικῶν φορέων, ἀρκεῖ να ἀποστέλλονται ἐγκαιρὰ στη διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ἢ μέχρι τέλος Ἀπριλίου για το τεύχος Ἰουνίου).

Ἰστοσελίδα Ἀδελφότητας Μικροχωριτῶν

Ἡ ιστοσελίδα μας βρίσκεται ὑπὸ διαμόρφωση. Μπορεῖτε να τὴν ἐπισκεφθεῖτε καὶ να ἐπικοινωνήσετε μαζί μας στη διεύθυνση www.mikro-horio.gr

Ευχαριστίες

- Θερμές ευχαριστίες στο κανάλι **Star** Κεντρικής Ελλάδας, για την δημοσιογραφική κάλυψη και παρουσίαση (δύο φορές) της εκδήλωσης των εγκαινίων του Μουσείου μας. Με το ρεπορτάζ του βοήθησε να προβληθεί ευρύτερα ένα πολιτισμικό γεγονός, που αν και αφορούσε ένα χωριό, συνδεόταν άμεσα με την ιστορική και πολιτισμική ταυτότητα της Ευρυτανίας.
- Ευχαριστούμε πολύ τον ευρυτανικό τύπο και ιδιαίτερα τις εφημερίδες **«Ευρυτανικά Νέα»** και **«Ευρυτανικός Τύπος»** για την δημοσιογραφική προβολή του Μουσείου μας. Με το ρεπορτάζ τους έδωσαν ξεχωριστή προσοχή και έμφαση σε εκδηλώσεις που αναδεικνύουν την νέα προσπάθεια των χωριών να διασώσουν και να προβάλουν την πολιτισμική κληρονομιά του τόπου.
- Εγκάρδιες ευχαριστίες στον συγχωριανό μας **Γιώργο Τσατσαράγκο** για τον εύστοχο σχολιασμό του σχετικά με τη σημασία του Μουσείου, τόσο για το χωριό, όσο και για την ευρύτερη περιοχή, στην εφ. *Ευρυτανικός Τύπος* (20/8/2010). Το ρεπορτάζ του, όχι μόνο δικαιώνει τη σκληρή δουλειά της Αδελφότητας για την καλύτερη αξιοποίηση των ιστορικών και λαογραφικών τεκμηρίων του χωριού μας, αλλά και δείχνει τις σύγχρονες προσπάθειες ανέλιξης του Μικρού Χωριού.
- Πολλές ευχαριστίες στο έγκριτο περιοδικό **«Στερεά Ελλάς»**, που, εν όψει των εγκαινίων του Μουσείου μας, κάλυψε το εξώφυλλο του (τ. 430, 2011) με τις δύο όψεις του Μικρού Χωριού (Παλιό και Νέο) και φιλοξένησε άρθρο μας με τίτλο: *Τιμή στη γενέθλια γη: Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας*.
- Ευχαριστούμε τον συγχωριανό μας **Γεώργιο Πλάκα** για τη δωρεά ενός τόμου και 50 αντιτύπων του ως άνω τεύχους του περ. «Στερεά Ελλάς», τα οποία διανεμήθηκαν στους επισκέπτες, την ημέρα των εγκαινίων του Μουσείου.
- Ευχαριστούμε τον φίλο, κ. **Αντώνη Χαλικιά**, για τον μοναδικό τρόπο που θέλησε να τιμήσει τα εγκαινία του Μουσείου μας: Δώρισε ένα δοκίμιο (προϊόν δικής του έρευνας) με τίτλο: *Εθνική Αντίσταση: Βιβλιοθήκες, Συλλογές, Μουσεία, Εκθέσεις*. Πρόκειται για μια πρώτη καταγραφή εβδομήντα διάσπαρτων ελληνικών φορέων που διαχειρίζονται τη μουσειακή μνήμη της Εθνικής Αντίστασης. Το έντυπο αυτό εκτίθεται στην Αίθουσα Εθνικών Αγώνων για τους επισκέπτες του Μουσείου μας.

Αδελφότητα Μικροχωριτών

«Θύμισες από την Κατοχή»

Με την ευκαιρία των εγκαινίων του Μουσείου μας, ο κ. **Βασίλης Σιορόκος**, Ταμίας της Πανεργατικής Ένωσης, μας έστειλε το παρακάτω πολύ ενδιαφέρον και συγκινητικό (για τους Μικροχωριότες) παλαιότερο άρθρο της κ. Αλίκης Ξένου-Βενάρδου, προϊόν συνέντευξης της με την συγχωριανή μας Ναυσικά Φλέγκα-Παπαδάκη. Η κ. Ξένου-Βενάρδου, κόρη του αειμνηστου συνθέτη Αλέκου Ξένου, είναι τακτικό μέλος της Αδελφότητας Μικροχωριτών και επισκέφθηκε το χωριό μας στις αρχές του καλοκαιριού.

Πώς σώθηκαν 13.000 παιδιά στη Ρούμελη

Ένα κιτρινωμένο χαρτί, καρφίτωμένο στο Μουσείο του Μικρού Χωριού, θυμίζει μια άγνωστη στους πολλούς ιστορία της Κατοχής. «Να ξαναδούνε τα παιδιά μας το φως της λευτεριάς», γράφει το χαρτί και την ιστορία του ζωντανεύει με τη μαρτυρία της η αγωνίστρια Ναυσικά Φλέγκα-Παπαδάκη, 60 χρόνια μετά, και την βλέπουμε να ξαναζεί αυτήν την εποχή μιλώντας κάτω από τη φωτογραφία της εκείνων των φλογισμένων χρόνων, με τη χλαίνη της ΕΠΟΝίτισσας και τα μαλλιά της ν' ανεμίζουν. Συντρόφισσα του βετεράνου της Εθνικής Αντίστασης, Βαγγέλη Παπαδάκη – του Τάσου Λευτεριά, καπετάνιου της XIII Μεραρχίας του ΕΛΑΣ, η Ναυσικά είναι αυτή που έγραψε στην Κατοχή το κοσμαγάπητο τραγούδι «βαριά στενάζουν τα βουνά/ κι ο ήλιος σκοτεινιάζει/ το δόλιο το Μικρό Χωριό/ και πάλι ανταριάζει». Στις 25 Μαρτίου του 1942 εγκαινιάσε το χωριό της το πρώτο συσσίτιο για τα παιδιά που πεινούσαν και σε λίγο διάστημα συσσίτια και παιδικοί σταθμοί ξεφύτρωσαν σε πλήθος χωριά της Ρούμελης, σώζοντας 13.000 παιδιά – το μέλλον του τόπου μας! Μια εκστρατεία ζωής, τόσο διαφορετική από τη φιλανθρωπία και τον εκσυγχρονισμένο «εθελοντισμό» που προπαγανδίζεται σήμερα... Αλλά ας πάρουμε την ιστορία από την αρχή.

«Όλα ξεκίνησαν», λέει «από μια συζήτηση που είχα μ' έναν καθηγητή, φιλόλογο από το χωριό μας, τον αξέχαστο Δημητράκη τον Θάνο. Ήταν μέλος του ΕΑΜ, αλλά δεν το ήξερα. Κι εγώ ήμουν μέλος του ΕΑΜ από την Αθήνα, πριν έρθω στο Μικρό Χωριό, αλλά δεν το είχα πει σε κανέναν. Το βράδυ, λοιπόν, έπαιρνα από το σπίτι, κρυφά από τη μητέρα μου ψωμί, τυρί, βούτυρο, μέλι, ό,τι βρισκόταν και τα πήγαινα σε μια πολύ φτωχή οικογένεια που τα παιδιά της πεινούσαν. Ήταν μετανάστες, είχαν αποκλειστεί με τον πόλεμο και δεν είχαν τίποτα – ούτε χωράφια ούτε κότες. Όπως κατέβαινα στην πλατεία, στο σκοτάδι, με είδε ο Θάνος και με ρώτησε πού πάω. Του εξήγησα και του ζήτησα να μην πει σε κανέναν τίποτα γιατί δεν ήθελα να το μάθει η μητέρα μου. «Γιατί να το κάνεις κρυφά» μου είπε «και να μην δώσουμε φανερά και σ' αυτή και σ' άλλες οικογένειες στο χωριό που έχουν παιδιά και πεινάνε; Έτσι θ' ακολουθήσει και άλλος κόσμος...». Συμφώνησα, αλλά δεν ήξερα πώς θα γίνει αυτό. Δώσαμε ραντεβού για την επόμενη στο καφενείο της κοινότητας να το συζητήσουμε.

Ναυσικά Φλέγκα-Παπαδάκη

Την άλλη μέρα το πρωί ο καθηγητής, που ήταν πολύ νέος, μου μίλησε για το σχέδιό του: Να καταγράψουμε τα παιδιά του χωριού που δεν έχουνε να φάνε. Πραγματικά, πήγαιναν στα σπίτια και ζητιάνευαν ένα κομμάτι ψωμί. Έτσι αποφασίσαμε να οργανώσουμε συσσίτιο στο σχολείο του χωριού που ήταν κλειστό. Θα χρειαζόταν ένα καζάνι – από ένα πιάτο, πιρούνι και κουτάλι αν δίνανε όλες οι οικογένειες θα τα καταφέρναμε. Συμφωνήσαμε να αρχίσει το πρώτο συσσίτιο στη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου, ώστε να το γιορτάσει όλο το χωριό...

Η Ευρυτανία είναι πανέμορφη, έχει έλατα, αλλά το έδαφός της είναι άγονο. Οι κάτοικοι ζούσαν περισσότερο με το συνάλλαγμα που έστελναν οι δικοί τους από το εξωτερικό. Όταν μ' έφερε ο πατέρας μου στο Καρπενήσι, εξαιτίας του πολέμου, τότε αντίκρυσσε τους πρώτους πρησμένους από την πείνα γέρους και τα παιδιά του χωριού ν' αδυνατίζουν τόσο ώστε να μην μπορούν να πάρουν τα πόδια τους.

Ο ίδιος ο Θάνος ανέλαβε να μιλήσει στους συγχωριανούς και στον παπά. Το βράδυ λέω της μητέρας μου: «Εγώ θα κατέβω κάτω γιατί θα μιλήσει ο Θάνος γι' αυτό και γι' αυτό το ζήτημα».

«Καλά, παιδάκι μου, καλό είναι αυτό, να τα σώσετε τα παιδιά!» μου απάντησε.

Πήγα, λοιπόν, εκεί μαζί με μερικά κορίτσια, την αδελφή του Θάνου και άλλες με προοδευτικά αδέρφια, που ήταν μέλη του ΕΑΜ στην Αθήνα. Όλοι οι χωριανοί είδαν την πρόταση με καλό μάτι. Βγάλαμε μια μικρή επιτροπή από κοπέλες του χωριού για να καταγράψουμε τις ανάγκες: Την Αντιγόνη Θάνου, την Πιπίτσα Πολύζου, την Γιάννα Ζορμπαλά, την Μαργαρώ Δημοπούλου, την Φρόσω Κομπορόζου, την Ασπασία Γιαννακοπούλου και εμένα. Ήταν 32 παιδιά και δέκα γέροι που έπρεπε να φροντίσουμε, που μόλις μας είδαν άρχισαν να παρακαλάνε: «Δώστε μας κι εμάς να μην πεθάνουμε – ένα τόσο δα κομμάτι ψωμί».

Πραγματικά, στις 25 του Μάρτη 1942 έγινε η πρώτη διανομή φαγητού στα παιδιά και στους γέροντες, μετά το τέλος της λειτουργίας. Στην εκκλησία, ο παπάς, ένας πολύ καλός άνθρωπος, αρχικά δίσταζε να αφήσει μια γυναίκα να μιλήσει από τον άμβωνα γιατί δεν είχε ξαναγίνει κάτι τέτοιο – αλλά τελικά πείστηκε. Πρώτος μίλησε ο Πάνος ο Παναγιωτόπουλος, ο δικηγόρος από το χωριό μας και ύστερα εγώ. Είχα ζητήσει να γράψει ο καθηγητής την ομιλία ή τουλάχιστον να δει πριν μιλήσω αυτά που θα έγραφα, αλλά ο Δ. Θάνος ήταν ανένδοτος. «Θα τη φτιάξεις μόνη σου όπως νιώθεις κι ό,τι πιστεύεις» μου είπε. Την έγγραφα πρόχειρα σ' ένα χαρτί που βρήκα στο σπίτι με λογαριασμούς του πατέρα μου.

Όταν βγήκα έξω, ο Δημητράκης ο Θάνος με αγκάλιασε με δακρυσμένα μάτια: «Μίλησε κι ο Πάνος μας όμορφα, μα εσύ είπες μια φράση Ναυσικά μου: Να ζαναδούνε τα παιδιά μας το φως της λευτεριάς! Καταλαβαίνεις τι σπουδαίο είναι αυτό που είπες σήμερα; Μπράβο! Ξεκίνα τώρα να το οργανώσεις σωστά αυτό που βάλαμε όλοι μαζί μπροστά, πρώτα στο χωριό μας κι ύστερα σ' όλα τα γύρω χωριά».

Οι γυναίκες κλαίγανε μέσα στην εκκλησία. Κι όταν βγήκα έξω, όλες ήταν πρόθυμες να συνεισφέρουν «Κι εγώ θα σε βοηθήσω...», «Κι εγώ θα σε βοηθήσω...». Δεν έμεινε καμιά γυναίκα στο χωριό να μην έρθει να προσφέρει. Και δεν ήταν μόνο να μαγειρέψεις, ήταν να κουβαλήσεις ξύλα, να πλύνεις τα καζάνια και τα πιάτα κ.ά. Έπειτα ράψαμε πετσετούλες από παλιά σεντόνια και τις απλώναμε χάμω να τρώνε τα παιδιά γιατί δεν είχαμε τραπέζια. Το καλοκαίρι βγάζαμε τα μικρά απ' έξω, στην αλή. Για πρωινό τους είχαμε ψωμί κι ελιές ή ζάχαρη και ψωμί – αυτό ήταν βασικό. Αν είχαμε τυρί, τους δίναμε...

Έτσι ξεκίνησαν οι πρώτοι παιδικοί σταθμοί, όπου παιδιά μέχρι 12 χρόνων, εκτός από

το φαγητό, μάθαιναν γράμματα και ψυχαγωγούνταν από τους δασκάλους - ΕΠΟΝίτες και ΕΠΟΝίτισσες - γιατί τότε όλα τα σχολεία είχαν κλείσει. Η προσπάθεια αρχικά εξαπλώθηκε μέσω της «Πανευρτανικής Ένωσης Νέων», γιατί τότε η ΕΠΟΝ δεν είχε ακόμα δημιουργηθεί, ούτε η Εθνική Αλληλεγγύη είχε φθάσει ακόμα σ' εμάς. Μετά την απελευθέρωση του Καρπενησίου (το Μάη του 1943) άρχισε να οργανώνεται εδώ η Εθνική Αλληλεγγύη. Εκ των ενόντων ξεκίνησαν όλα από την Πανευρτανική Ένωση Νέων.

Έτσι, λοιπόν, η Ναυσικά με το ψευδώνυμο «Πρωτομαγιά» όργωνε την Ευρυτανία. Όταν δημιουργήθηκε η ΕΠΟΝ, το Φλεβάρη του '43, έγινε μια συνδιάσκεψη στο χωριό Καλεσμένο, με στόχο να προσχωρήσει η «Πανευρτανική Ένωση Νέων» στην ΕΠΟΝ.

Παιδιά του χωριού την ώρα του συσσιτίου.

αυτό, γιατί σε κάθε χωριό είχαμε καταστάσεις. Αυτές τις καταστάσεις, όταν έγινε από την ΕΠΟΝ ο «Σύλλογος Προστασίας Παιδιού», στο τέλος του 1943, τις συγκεντρώσαμε και μετρήσαμε τον αριθμό».

ΕΠΟΝίτισσα πια, η Ναυσικά Φλέγκα, μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου της Ευρυτανίας, παίρνει μέρος στη συγκρότηση του παιδικού σταθμού Καρπενησίου. Δημιουργήθηκε ένας πρότυπος παιδικός σταθμός που στέγαζε 150 παιδιά. Επικεφαλής της ομάδας ΕΠΟΝιτών και ΕΠΟΝιτισσών, η Αλέκα Μυριαλή, αθλήτρια, που είχε έρθει από την Αθήνα. Όπως λέει η Ναυσικά:

«Είναι τόσο μακρύς ο κατάλογος των κοριτσιών με την πολύτιμη προσφορά τους στον αγώνα, ήταν τόσος ο ενθουσιασμός! Ποια να πρωτοθυμηθώ; Χάρη σ' αυτές σώθηκε η νέα γενιά του τόπου μας... Κι όλα αυτά έγιναν με αυταπάρνηση, εθελοντικά. Αυτός ο εθελοντισμός δεν έχει καμιά σχέση με τη φιλανθρωπία κάποιων εύπορων κυριών. Ήταν μια εθελοντική κοινωνική προσφορά, συνειδητή και οργανωμένη από το λαϊκό κίνημα.

«Εκεί στην συνδιάσκεψη», θυμάται η Ναυσικά, «έγινε μια πολύ σπουδαία δουλειά. Μια ελεύθερη γνώμη, τι να σου πω, να κάνουν προτάσεις τα παιδιά με μια σοβαρότητα... Όλοι προσχώρησαν στην ΕΠΟΝ, κανείς δε θέλησε να φύγει, παρόλο που δεν ήταν υποχρεωμένα. αν κάποια είχαν αντίρρηση. Η ΕΠΟΝ στη συνέχεια έστησε σταθμούς σ' όλη την Ευρυτανία, τη Ρούμελη. Φθάσαμε μέχρι τα σύνορα της Ηπείρου και τη Λιβαδειά. Ύστερα άρχισαν και στη Θεσσαλία να οργανώνουν συσσίτια.

Μόνο στη Ρούμελη σώθηκαν 13.000 παιδιά. Το γνωρίζουμε

Τίποτα δεν ήταν υποχρεωτικό. Όμως, η νεολαία που είχε ενταχθεί στην ΕΠΟΝ έβλεπε αυτό το ζήτημα σαν πατριωτικό καθήκον, ότι πρέπει τα μικρά παιδιά να επιζήσουν. Ακόμα και οι κοπέλες που δεν ήταν μέλη της ΕΠΟΝ είχαν προσφερθεί να βοηθήσουν την προσπάθεια για την επιβίωση της νέας γενιάς. Ο καθένας προσπαθούσε να δώσει κάτι περισσότερο. Οι νεολαίοι βγαίνανε στην πλατεία και λέγανε «όποιος θέλει να μας φέρει καλαμπόκι, φασόλια...» - γινόταν ανακοίνωση κι όποιος ήθελε, έφερνε. Αν κάποιος, λέει η Ναυσικά Φλέγκα, μια έρευνα για το τι γινόταν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα διαπιστώσεις ότι πουθενά δεν υπήρχε αυτό που προσέφερε η νεολαία της Ελλάδας μέσα από την ΕΠΟΝ για τη σωτηρία των παιδιών. Όχι μόνο στη Ρούμελη, αλλά και στη Θεσσαλία, στη Μακεδονία, στην Αθήνα. Οι σημερινοί άνθρωποι μέσης ηλικίας που υπάρχουν, ζούνε, είναι αυτά τα παιδιά που σώθηκαν και προσέφεραν πάρα πολλά για τη δημοκρατία και το κίνημα.

Σήμερα που έχουμε ένα πισωγύρισμα με τη φτώχεια, με την ανεργία, με τους μεταναστες που δεν μπορούν να συντηρηθούν, με τα τόσα παιδιά που ζητιανεύουν στους δρόμους και καθαρίζουν τζάμια στα αυτοκίνητα, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει μια οργανωμένη κρατική μέριμνα γι' αυτά τα παιδιά, να τα μαζέψει από τους δρόμους, να τα φροντίσει, να τα στείλει στο σχολείο. Μπορούμε να στηριχτούμε στη φιλανθρωπική αρωγή των πλούσιων κυριών; Αυτή δεν είναι μέριμνα για το παιδί, ούτε τα 5-10 ιδρύματα που υπάρχουν μπορούν να σώσουν το σύνολο των παιδιών που γυρίζουν στους δρόμους».

Αλίκη ΞΕΝΟΥ-BENAPΛΟΥ

Μικρό Χωριό

(Γράφτηκε για την κατολίσθηση του Χωριού και δημοσιεύθηκε στο περ. «Ευρυτανία», Ιούλιος-Αύγουστος 1972)

Χωριό, που η χάρη σου γοήτευε,
με την «πληγή» στο πλάι...
ανάμνηση μισή μεσ' στην πλαγιά.

Θρήνος και οιμωγή
στην όμορφη βουνοπλαγιά
κι' ερείπια σε ερείπια.

Και στην πλαγιά
βουβή μαρτυρία στέκει η πληγή
σημάδι των καιρών,
πλήγμα αδυσώπητης οδύνης
στη ματαιότητα.

Η φύση, που μ' απλοχεριά σε στόλιζε,
ζηλόφθονα ένα πρωί
με σάβανα θανατηφόρα σε τύλιξε σκληρά.

Και οι ζωντανές ψυχές των Μικροχωριτών
ολόρθες αντικρίσανε μια μοίρα
και τράβηξαν βουβά σε άλλους τόπους
με τους καϋμούς στα σωθικά

Μικρό Χωριό,
Χωριό του πόνου,
πόσο πληγώνει η «πληγή» σου
Στην πλαγιά, στο πλάι σου...

Γιάννης Σ. Κωτσάδαμ (11/8/72)

Οι περισσότερες συλλογές του Μουσείου μας είναι αρχαιακό υλικό και η διατήρησή τους χρειάζεται ιδιαίτερη φροντίδα. Οι αιτίες που μπορούν να τις καταστρέψουν είναι πολλές. Το κατωτέρω κείμενο είναι πολύ κατατοπιστικό και προέρχεται από άρθρο της καθ. Μ. Βενετσανοπούλου με τίτλο: *Η συμβολή των Αρχαιακών συλλογών στην προαγωγή της ιστορικής έρευνας και την πρόοδο και εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας.*

Η προστασία του αρχαιακού υλικού

Αρχεία και βιβλιοθήκες σε όλο τον κόσμο απειλούνται από το τεράστιο πρόβλημα της υποβάθμισης και της καταστροφής των συλλογών τους. Τα αίτια του προβλήματος είναι πολλά και αλληλοεξαρτώμενα όπως: η ενδογενής χημική αστάθεια των υλικών των συλλογών, οι ακατάλληλες συνθήκες περιβάλλοντος, οι λανθασμένες πρακτικές φύλαξης και χειρισμού, οι φυσικές καταστροφές, η κλοπή και ο βανδαλισμός, αλλά και η άγνοια ή και η αδιαφορία των υπευθύνων, το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης των εμπλεκομένων και τέλος η έλλειψη πόρων

Η κεντρική υπηρεσία, οι περιφερειακές υπηρεσίες των Γενικών Αρχείων του Κράτους (ΓΑΚ), αλλά και μουσειακοί χώροι έχουν στη φύλαξη τους ένα σημαντικό αριθμό αρχαιακών συλλογών. Επομένως η μεγάλη σημασία της διατήρησης των πληροφοριών, που εμπεριέχονται στις συλλογές αυτές είναι προφανής, αφού αυτή αποτελεί την πρώτη ύλη από την οποία οι ιστορικοί αλλά και άλλοι ερευνητές θα αντλήσουν το πρωτογενές υλικό, που απαιτείται για τις έρευνές τους.

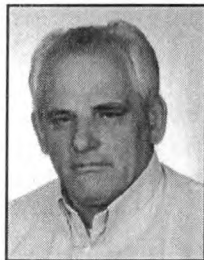
Για το λόγο αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη φροντίδα για τη διατήρηση του αρχαιακού υλικού, η οποία επιτυγχάνεται με την όσο το δυνατόν καλύτερη φύλαξη του υποστρώματος, δηλαδή του χαρτιού, της περγαμηνής αλλά και των άλλων μέσων στα οποία αυτό είναι αποτυπωμένο. Αυτό φυσικά αποτελεί και έναν από τους βασικότερους σκοπούς λειτουργίας των αρχαιακών υπηρεσιών, αφού η κακή φύλαξη μπορεί να οδηγήσει, όπως αναφέρθηκε στην καταστροφή του αρχαιακού υλικού

Πρώτος στόχος λοιπόν είναι η μέγιστη επιμήκυνση του χρόνου ζωής των συλλογών. Αυτό φυσικά επιτυγχάνεται με μια προληπτική συντήρηση. Οι περισσότερες δραστηριότητες που αυτή περιλαμβάνει αφορούν καθημερινές ενέργειες όπως εργασίες συντήρησης, μέτρα προστασίας από φωτιά, πλημμύρα, κλοπή, βανδαλισμό, οι οποίες εκτελούνται σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και οδηγίες.

Ο έλεγχος της θερμοκρασίας και της σχετικής υγρασίας είναι παράγοντας μέγιστης σημασίας για τη διατήρηση αρχαιακών συλλογών, αφού έχει ως σκοπό αφενός τη δημιουργία συνθηκών, που δεν ευνοούν την ανάπτυξη βιολογικών κινδύνων, όπως μύκητες, βακτηρίδια, έντομα, τρωκτικά και αφετέρου τη διατήρηση του αρχαιακού υλικού σε επίπεδα που επιβραδύνουν τις χημικές αντιδράσεις, υδρόλυση, οξειδωση κ.λπ., που ευθύνονται για τη φυσική γήρανση, των υλικών

Το φως επιταχύνει την υποβάθμιση του αρχαιακού υλικού, προκαλώντας φωτοχημικές αντιδράσεις οξειδωσης. Μπορεί επίσης να προκαλέσει χρωματικές αλλαγές, όπως λεύκανση ή κιτρίνισμα, αποχρωματισμό ή αλλαγή του χρώματος χρωστικών ουσιών και μελανιών, να μειώσει την αναγνωσιμότητα αλλοιώνοντας την εμφάνιση εγγράφων, φωτογραφιών, έργων τέχνης και βιβλιοδεσιών. Κάθε έκθεση στο φως ακόμη και μικρής διάρκειας, είναι βλαπτική.

Εκείνο ακόμη που συμβάλλει σημαντικά στην υποβάθμιση του αρχαιακού υλικού, είναι και η μόλυνση της ατμόσφαιρας. Πράγματι αέριοι ρυπαντές, όπως το διοξείδιο του θείου, το οξείδιο του αζώτου, το όζον αυξάνουν την οξύτητα του χαρτιού και του δέρματος. Τα σωματίδια λερώνουν διαβρώνουν, και παραμορφώνουν. Ο έλεγχος φυσικά της ποιότητας του αέρα είναι δύσκολος πολύπλοκος και αρκετά δαπανηρός.

Τεχνικό Πρόγραμμα Μικρού Χωριού 2012

Ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας, κ. Βασίλης Μπούρας, μάς κοινοποίησε την υπ' αριθ. 9/2011 απόφαση του Τοπικού Συμβουλίου, στην οποία περιλαμβάνονται, με σειρά προτεραιότητας, τα έργα που το Τ. Σ. προτείνει να στο Δήμο να ενταχθούν στο Τεχνικό Πρόγραμμα 2012 για να γίνουν στο Χωριό:

Νέο Μικρό Χωριό

1. Προστασία του δρόμου-πάρκινγκ μπροστά από Ξενώνα ΡΙΖΩΜΑ (συνεχιζόμενο)
2. Διαμόρφωση χώρου μεταξύ εκκλησίας – σχολείου
3. Εξωραϊσμός εισόδου επένδυση με πέτρα τοιχίου κάτω από οικία Τσινιά
4. Καθαρισμός υδραύλακα Αγ. Απόστολοι – Νέο Μ.Χ.
5. Ανάπλαση χώρου έναντι οικίας Φούκα
6. Συντήρηση και αξιοποίηση Δημοτικού Σχολείου Μ.Χ.
7. Επέκταση δημοτικού φωτισμού
8. Καθαρισμός μονοπατιών και συντήρηση αυτών
9. Συντήρηση Νεκροταφείου
10. Καθαρισμός αποχετευτικού δικτύου
11. Καθαρισμός δεξαμενών
12. Αναμόρφωση παιδικής χαράς
13. Πέτρινος τοίχος κάτω από την πλατεία
14. Συντήρηση και αξιοποίηση γηπέδου και ηλεκτροδότηση αποδυτηρίων
15. Προστατευτικό τοίχιο κάτω από οικία Κακούρα Ν. Μαρίας (αίτηση αρ. 30/30/8/2011)

Παλιό Μικρό Χωριό

1. Απεγκλωβισμός υδροηλεκτρικού έργου και να τεθεί σε λειτουργία
2. Μελέτη για την αξιοποίηση της λίμνης στην είσοδο του Παλαιού Μ.Χ.
3. Κατασκευή τσιμεντόστρωση δρόμου από οικία Καρανίκα μέχρι γέφυρα
4. Καθαρισμός επισκευή υδραύλακα πάνω από το χωριό για να λειτουργεί ως αγωγός ομβρίων υδάτων (σχετ. Τ.2010/98 μελέτη ΙΓΜΕ)
5. Κατασκευή δρόμου λόγω καθιζήσεως κάτω από οικία Κυρίτση
6. Καθαρισμός και συντήρηση μονοπατιού από Αγ. Αποστόλους μέχρι Γαύρο
7. Συντήρηση Νεκροταφείου
8. Πλακόστρωση μονοπατιών

Επίσης, με την υπ' αριθ. 10/2011 το Τοπικό Συμβούλιο του Μικρού Χωριού αποφάσισε να προτείνει, με σειρά προτεραιότητας, τα κατωτέρα έργα για να ενταχθούν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου:

1. Μελέτη για την αξιοποίηση της λίμνης στην είσοδο του Παλαιού Μ. Χ.

2. Αναμόρφωση παιδικών χαρών
3. Απεγκλωβισμός υδροηλεκτρικού έργου και λειτουργία του
4. Εξωραϊσμός εισόδου και επένδυση με πέτρα του τοιχίου κάτω από οικία Τσινιά
5. Συντήρηση και αξιοποίηση γηπέδου και ηλεκτροδότηση αποδυτηρίων

Τμήμα Ι.Ε.Κ. στο Νέο Μικρό Χωριό

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος της Κοινότητας, Βασίλης Μπούρας, οριστικοποιήθηκε η απόφαση του Δήμου για μετεγκατάσταση και λειτουργία του Τμήματος Τουριστικών Επαγγελμάτων του Ι.Ε.Κ. Καρπενησίου στο κτίριο του σχολείου στο Νέο Μικρό Χωριό. Η λειτουργία του, που προβλέπεται να αρχίσει το 2012, είναι ουσιαστικής σημασίας για την οικονομική τόνωση του χωριού.

Το Ξενοδοχείο Country Club

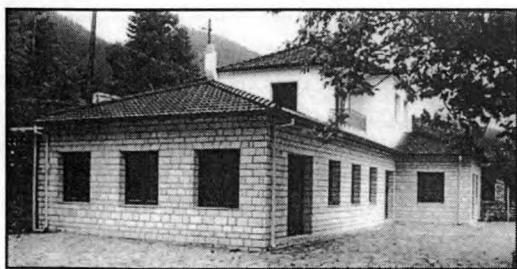
Φωτογραφία από εφ. Ευρυτανικός Τύπος 14/09/2011

Μετά από 4 άγονες δημοπρατήσεις, ο ξενοδοχείου Helias Country Club του Μικρού χωριού, μετά από ανοικτή πρόσκληση ενδιαφέροντος, ανατέθηκε στην επιχειρηματική εταιρεία «Γ. Κελεσιδής - Σ. Παπαηλίας» για 12 χρόνια αντί μηνιαίου τιμήματος 3.500 €. Η μεγάλη εμπειρία των νέων ενοικιαστών σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις (διαχειρίζονται επί

σειρά ετών με επιτυχία το ξενοδοχείο Δρυάς στο Γαύρο), αποτελεί εγγύηση για την εύρυθμη λειτουργία και του Country Club.

Κοινοτικό Κατάστημα Νέου Μικρού Χωριού

Στις 8 Αυγούστου 2011 έγινε η τελική δημοπράτηση της πλατείας του Νέου Χωριού και κατοχυρώθηκε στον συγχωριανό μας Σωτήρη Ζήσιμο. Ο ζήλος για δουλειά, το μεράκι για τον τόπο και ο ευγενικός χαρακτήρας του Σωτήρη εγγυώνται ότι η πλατεία του Νέου Χωριού θα γνωρίσει, επιτέλους καλύτερες μέρες. Η Αδελφότητα Μικροχωριτών εύχεται καλές δουλειές.

Πεζοπορία στο Μικρό Χωριό

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καρπενησίου πραγματοποίησε, την Κυριακή 12 Ιουνίου 2011, πεζοπορία στο χωριό μας, που ξεκίνησε από την πλατεία και κατέληξε στις Σπηλιές Μπλουρέντζα. Οι πεζοπόροι, παρά τη βροχή, δήλωσαν καταγο-

Φωτογραφία από εφ. Ευρυτανικός Τύπος 15/11/2011

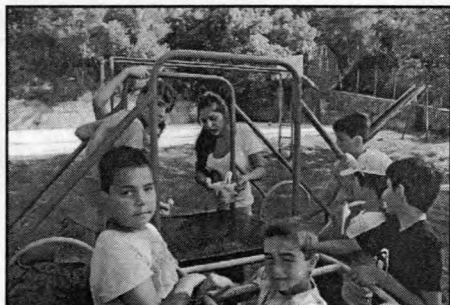
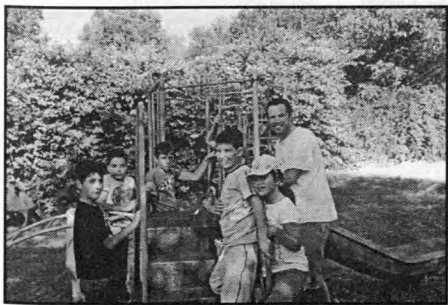
ηττευμένοι από τη διαδρομή και από τις σπηλιές Μπλουρέντζα, όπου στην Κατοχή κρύβονταν οι κάτοικοι του χωριού για να γλιτώσουν από τη μανία του κατακτητή.

Βραβείο «Ξενοφών Ζορμπαλάς»

Το καθιερωμένο ετήσιο βραβείο «Ξενοφών Ζορμπαλάς», που δίδεται κάθε χρόνο στον καλύτερο/η μαθητή/ρια Λυκείου, το κέρδισε για την περσινή χρονιά η Δώρα Ντζούφρα. Μόλις οι τραπεζικές γραφειοκρατικές διαδικασίες ολοκληρωθούν, θα παραδοθεί στη δικαιούχο από τον Πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου, κ. Βασίλη Μπούρα.

Εθελοντές του χωριού

Χάρη στο μεράκι του για το χωριό και την αγάπη του προς τη φύση, ο συγχωριανός, Γιάννος Γεωργίου, τοποθέτησε καλόγουστες **πινακίδες** και σήματα στα μονοπάτια του χωριού μας. Επίσης, με πρωτοβουλία του, βάφτηκαν τα όργανα της **Παιδικής Χαράς** του χωριού, μια εθελοντική δουλειά για την οποία ο Γιάννος Γεωργίου γράφει: «*Η παιδική χαρά του Παλαιού μικρού χωριού είναι γεμάτη αναμνήσεις πολλών γενεών μικροχωριτών*

που έπαιξαν ανέμελα τα παιδικά καλοκαίρια τους. Δυστυχώς όμως ο χρόνος, η εγκατάλειψη αλλά και η αδιαφορία πολλών άφησαν την παιδική χαρά να ρημάζει πολλά χρόνια τώρα. Ευτυχώς φέτος μια παρέα παιδιών και μεγάλων αποφάσισαν να βάλουν τέλος σε αυτό και αφού εξοπλιστήκαν με πινέλα και μπογιές ανέλαβαν εθελοντικά να την φρεσκάρουν βάφοντας το μεγαλύτερο μέρος της. Μπράβο λοιπόν στους νεαρούς μικροχωριτές που άφησαν για λίγο το παιχνίδι και ανέλαβαν δράση...»

Επίσης, τα παιδιά του χωριού, ακολουθώντας την ολοένα αυξανόμενη κίνηση «Καθαρή Ελλάδα», **καθάρισαν** όλο τον περιβάλλοντα χώρο του Μουσείου, εν όψει της εκδήλωσης των εγκαίνιων του.

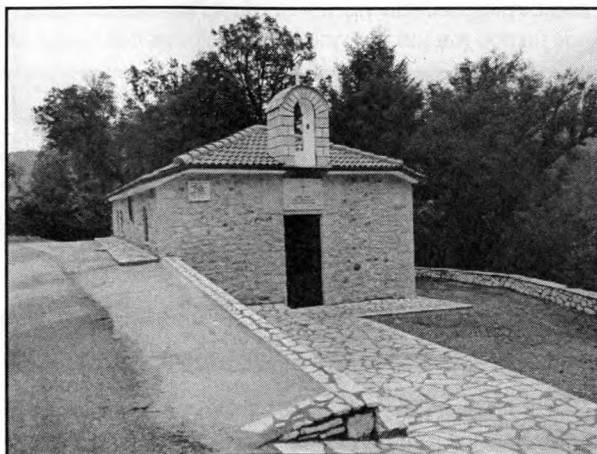
Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στη νέα γενιά Μικροχωριτών για την προσφορά τους αυτή, που μάς θύμισε τη δεκαετία του 1950. Ευχόμαστε το παράδειγμά τους να βρει συνεχιστές, για να αναβιώσει το πνεύμα συνεργασίας και εθελοντικής προσφοράς, μια μικροχωρίτικη παράδοση, στην οποία οφείλονται τα πιο σημαντικά αναπτυξιακά έργα του χωριού μας αλλά και η διατήρηση της παιδικής χαράς για πάνω από μισό αιώνα.

Το παρεκκλήσι των Αγίων Αποστόλων

Τα παιδιά του αείμνηστου Χρήστου Μαστρογεωργόπουλου, που χρόνια τώρα συντηρούν το παρεκκλήσι των Αγίων Αποστόλων στο χωριό μας, εφέτος ξεπέρασαν κάθε προσδοκία. Αναπαλαιώσαν πλήρως την εκκλησία και πλακόστρωσαν όλο τον περίγυρο χώρο. Ο περιπατητής μπορεί να κάνει μια ανάπαυλα στο γραφικό προαύλιο της εκκλησίας, έχοντας θέα το περήφανο παλιό Μικρό Χωριό.

Η εκκλησία χτίστηκε στα θεμέλια παλαιότερου ομώνυμου ναού το 1922 από τον Χρήστο Χαρ. Μαστρογεωργόπουλο, στη μνήμη των γονέων του. Ο Χρήστος με τη γυναίκα του Κωνσταντία ήταν ανάμεσα σ' αυτούς που καταπλακώθηκαν στους σωρούς από χώματα, πέτρες και συντρίμμια, που έσερνε στο διάβα της η φοβερή κατολίσθηση του 1963.

Έκτοτε, σχεδόν κάθε χρόνο, τα παιδιά τους, που είναι εγκατεστημένα στην Καλιφόρνια της Αμερικής, επισκέπτονται το χωριό και στη μνήμη τους συντηρούν την εκκλησία με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η ριζική ανακαίνιση, πέρυσι το καλοκαίρι, άφησε να ξεπροβάλει μια γραφικότερη πέτρινη εκκλησιά, περιστοιχισμένη από ένα όμορφο πλακόστρωτο προαύλιο.

Ο Γάμος της χρονιάς

Σε λαμπρή ατμόσφαιρα και χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρπενησίου κ.κ. Νικολάου, το Σάββατο, 20 Αυγούστου 2011, στην εκκλησία των Αγίων Ευρυτάνων στο Καρπενήσι, έγιναν οι γάμου του τ. Νομάρχη Ευρυτανίας **Κώστα Κοντογεώργου** με την Γιατρό **Μελπομένη Γρηγοριάδου**. Πολλοί επίσημοι, πλήθος Ευρυτάνων, συγγενείς και φίλοι παραβρέθηκαν για να ευχηθούν τα καλλίτερα στο εκλεκτό και αγαπητό ζευγάρι. Η Αδελφότητα Μικροχωριτών και η Επιτροπή Μουσείου του Μικρού Χωριού εύχονται στους νεόνυμφους να 'ναι πάντα ευτυχισμένοι.

Μεταστέγαση του Δημαρχείου Καρπενησίου

Μία από τις προτεραιότητες του Δημάρχου Καρπενησίου, κ. Κώστα Μπακογιάννη, ήταν η συγκέντρωση των διάσπαρτων υπηρεσιών του Δήμου, ώστε να υπάρχει καλλίτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, πιο αποτελεσματικός έλεγχος, αλλά και περιορισμός των εξόδων. Ο στόχος αυτός πρόκειται να πραγματοποιηθεί μέχρι το Δεκέμβριο του 2011, αφού εξασφαλίστηκε το κτίριο στο οποίο θα μεταφερ-

θούν οι υπηρεσίες και το προσωπικό του Δήμου.

Πρόκειται για το κτίριο του Οργανισμού Εργατικής Εστίας στον Προφήτη Ηλία Καρπενησίου. Διαθέτει δύο ορόφους με άνετους χώρους, αντί του συμβολικού μηνιαίου ενοικίου των 2.000 €, ενός

τιμήματος κατά πολύ μικρότερου από αυτό που καταβαλλόταν ως τώρα για τη διασκορπισμένη στέγαση των διαφόρων υπηρεσιών. Κυρίως όμως, λόγω της συστέγασης των υπηρεσιών, θα μειωθεί η ταλαιπωρία των πολιτών και η λειτουργία του Δήμου θα είναι πιο αποδοτική.

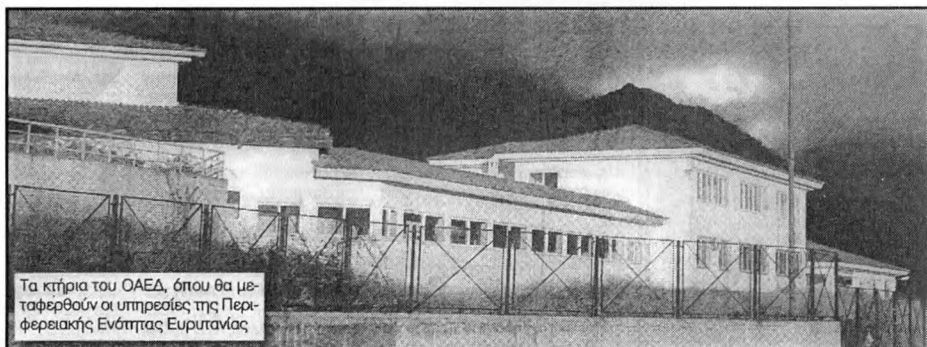

Μεταστέγαση των υπηρεσιών της Περιφέρειας Στ. Ε.

Οι υπηρεσίες του Τμήματος Ευρυτανίας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος πρόκειται να μεταφερθούν σε κτίριο του ΟΑΕΔ στον Ξηριά, που παραχωρήθηκε για το σκοπό αυτό. Η μεταστέγαση αυτή σημαίνει συγκέντρωση σε ένα χώρο πολλών υπηρεσιών που βρίσκονται διάσπαρτες σε διάφορα κτίρια της τ. Νομαρχίας. Η συστέγαση των υπηρεσιών θα έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη και πιο

γρήγορη εξυπηρέτηση των πολιτών, αλλά και την εξοικονόμηση περίπου 80.000 ευρώ από ενοίκια.

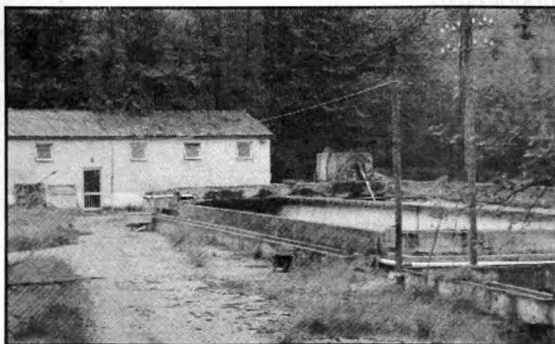
Τα κτήρια του ΟΑΕΔ, όπου θα μεταφερθούν οι υπηρεσίες της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας

Φωτογραφία από Ευρυτανικά Νέα 5/10/2011

Η Πέστροφο-καλλιέργεια Γαύρου

Ο χώρος των εγκαταστάσεων του ιχθυοτροφείου πέστροφας στο Γαύρο (έκτασης 6.500 τ.μ.) ανήκει στη δικαιοδοσία του Δασαρχείου Καρπενησίου. Στα μέσα της δεκαετίας του '80 παραχωρήθηκε η χρήση του στην «Ευρυτανία Α.Ε.». Έκτοτε λειτούργησε ως πεστροτροφείο μέχρι το 2004, που έληξε το παραχωρητήριο. Το ιχθυοτροφείο έπαψε να λειτουργεί, οι εγκαταστάσεις εγκαταλείφθηκαν και ο χώρος επανήλθε στη δικαιοδοσία του Δασαρχείου. Τον περασμένο Αύγουστο εκδόθηκε υπουργική απόφαση με την οποία παραχωρείται ο πεστροφογεννητικός σταθμός Γαύρου στον Δήμο Καρπενησίου, ο οποίος προτίθεται να προχωρήσει άμεσα στην αξιοποίηση και λειτουργία αυτής της μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας, προς όφελος της τοπικής οικονομίας.

Προς το παρόν, όπως διαβάζουμε στον «Ευρυτανικό Τύπο»17/8/2011, το παράνομο ψάρεμα πέστροφας καλά κρατεί. Σε έλεγχο του Δασαρχείου Καρπενησίου και του Συλλόγου Προστασίας Άγριας Πέστροφας στον Κρικελοπόταμο, εντόπισαν περί τα 17 δίκτυα στημένα κατά μήκος του ποταμού. Φυσικά αφαίρεσαν τα δίκτυα και κατάφεραν να απελευθερώσουν 35 ζωντανές πέστροφες, ενώ, δυστυχώς, βρέθηκαν και αρκετές πέστροφες ψόφιες. Πέραν αυτού, όλο και πληθαίνουν οι νεκρές πέστροφες στον ποταμό Καρπενησιώτη, κάτι βέβαια, που οφείλεται στη μόλυνση των υδάτων λόγω των παράνομων σκουπιδότοπων και την κακή λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού, ιδίως της πόλης του Καρπενησίου.

Ο εγκαταλελειμμένος πεστροφογεννητικός σταθμός Γαύρου

Νέο Super Market στο Καρπενήσι Α. Β. Βασιλόπουλος

Η γνωστή αλυσίδα καταστημάτων, Α. Β. Βασιλόπουλος, εγκαινίασε το νέο κατάστημα της στο Καρπενήσι, στις 2 Σεπτεμβρίου 2011. Το σύγχρονο αυτό σούπερ μάρκετ καλύπτει έκταση 900 τ.μ. και διαθέτει μεγάλο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων. Βρίσκεται στη θέση «Άγιος Γεώργιος», πάνω από τα κτίρια του Τ.Ε.Ι. Καρπενησίου.

Η νέα επιχειρησιακή μονάδα του ομίλου Α.Β. Βασιλόπουλος αποτελεί μια αξιόλογη επένδυση για την πόλη του Καρπενησίου και τη γύρω περιοχή που, πέρα από την παροχή καλής ποιότητας και μεγάλης ποικιλίας τροφίμων, πρόσφερε εργασία σε δεκάδες νέους της περιοχής, γεγονός που έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στην κρίσιμη αυτή περίοδο που διανύουμε.

Φώτο: Ευρυτανικός Παλμός 7/9/2011

Ο Δρόμος Λαμίας – Καρπενησίου

Το πρώτο βήμα στην κατασκευή της Εθνικής Οδού Λαμίας Καρπενησίου έγινε πρόσφατα με την ένταξη του έργου στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ, με χρηματοδότηση ύψους 30.600.000 ευρώ. Σύμφωνα με ανακοίνωση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος, πρόκειται για το έργο που αφορά το τμήμα του δρόμου από

Φώτο από εφ. Ευρυτανικά Νέα 26/10/2011

το Καστρί μέχρι την Μακρ ακώμη, μήκους 9,6 χιλιομέτρων. Θα περιλαμβάνει δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση με ενδιάμεση νησίδα, ισόπεδους κόμβους, τοιχία αντιστήριξης, δύο γέφυρες κ.ά.

Η πρώτη μελέτη για το έργο αυτό έγινε το 2001, αλλά έκτοτε παρέμενε στα συρτάρια. Το 2009, ο τότε Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδος, καθ. Παντελής

Σκλιάς, με προτροπή του τ. Νομάρχη Ευρυτανίας, Κώστα Κοντογεώργου, ανέσυρε τη μελέτη, την επικαιροποίησε και χρηματοδότησε την απαιτούμενη συμπληρωματική μελέτη. Ακολούθησε η διαδικασία της ανάρτησης και των ενστάσεων και γενικά όλη η απαραίτητη προετοιμασία ώστε να είναι δυνατή η ένταξη και η χρηματοδότηση του έργου από το ΕΣΠΑ. Σύμφωνα με την περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, η υλοποίηση του έργου αναμένεται να αρχίσει τον Απρίλιο του 2012.

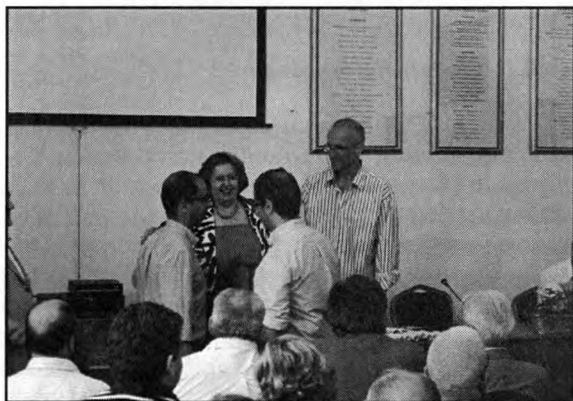
Ο δρόμος Λαμία – Καρπενήσι είναι πολύ σημαντικός, ιδιαίτερα για την Ευρυτανία και ευελπιστούμε ότι αυτή η καλή αρχή θα έχει και καλή συνέχεια, ώστε σταδιακά να ολοκληρωθεί όλο το μήκος του και η πρόσβαση στο Καρπενήσι να γίνει, όχι μόνο συντομότερη, αλλά και με μεγαλύτερη ασφάλεια, μέσα από ένα σύγχρονο αυτοκινητόδρομο.

Καλοκαιρινές Εκδηλώσεις στο Χωριό

Η καλοκαιρινή περίοδος αιχμής για το χωριό μας αρχίζει από τα μέσα Ιουλίου και κορυφώνεται με το πανηγύρι της Αγίας Σωτήρας στις 6 Αυγούστου και την γιορτή της Παναγίας τον 15αύγουστο. Οι απανταχού Μικροχωρίτες θεωρούν την εποχή αυτή ως το κάλεσμα της γενέτειρας γης για αντάμωμα των παιδιών της. Το χωριό σφύζει από ζωή και η **Αδελφότητα Μικροχωριτών**, ανταποκρινόμενη σ' αυτή τη μικροχωριτική σύναξη οργανώνει διάφορες εκδηλώσεις:

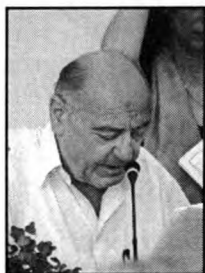
Εγκαίνια Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου

Με μεγάλη επιτυχία και με αθρόα συμμετοχή συγχωριανών και φίλων έγιναν τα εγκαίνια του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας (βλ. σχετική στήλη του περιοδικού μας). Για τα μέλη του Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών, η ικανοποίηση, το ενδι-

αφέρον, αλλά και η συγκίνηση στα πρόσωπα των πολλών επισκεπτών του Μουσείου μας, ήταν η πιο καλή ανταμοιβή.

Το Μικρό Χωριό στα 1455: Οικονομικά – Δημογραφικά Στοιχεία

Ομιλία με θέμα: *Το Μικρό Χωριό στα 1455: Οικονομικά – Δημογραφικά Στοιχεία*, από τον Ιστορικό Ερευνητή Ανάργυρο-Γιάννη Μαυρομούτη, πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των εγκαινίων του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Χωριού. Σ' αυτήν παρουσιάστηκαν νέα στοιχεία για το Μικρό Χωριό που αναφέρονται σε έξη αιώνες πριν, στην εποχή της τουρκοκρατίας. Τα τεκμήρια αυτά, προϊόν προσωπικής έρευνας του κ. Μαυρομούτη, πράγματι, άγγιξαν μια νέα πτυχή της ιστορικής πορείας του χωριού (Όλη η ομιλία δημοσιεύεται σε ξεχωριστή σελίδα του παρόντος τεύχους).

Μουσική βραδιά

Στα πλαίσια των Γιορτών του Δάσους, που οργανώνει κάθε χρόνο ο Δήμος Καρπενησίου, οργανώθηκε στις 29 Ιουλίου 2011 μουσική βραδιά στο Μικρό Χωριό. Η Φιλαρμονική ορχήστρα του Δήμου Καρπενησίου πραγματοποίησε συναυλία, υπό τη διεύθυνση της κ.

Ευ. Βάρσου, με ελληνικές και ξένες μελωδίες, που χάρισαν μια ευχάριστη νότα σε όλους όσους παραβρέθηκαν στην πλατεία του παλαιού χωριού.

Λαϊκή Συγκέντρωση

Στις 11 Αυγούστου 2011, στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου μας, η Αδελφότητα Μικροχωριτών οργάνωσε και φέτος την καθιερωμένη λαϊκή συγκέντρωση. Ήταν μια ανοικτή συζήτηση μεταξύ δημοτών και τοπικών αρχόντων για θέματα που απασχολούν το χωριό. Η συζήτηση κύλησε σε φιλική ατμόσφαιρα και σε πνεύμα κατανόησης και καλής συνεργασίας. (Λεπτομέρειες σε επόμενη σελίδα του περιοδικού).

Καλοκαιρινή Συνεστίαση

Στις 11 Αυγούστου 2011, αμέσως μετά την Λαϊκή συγκέντρωση στο Μουσείο του Χωριού, ακολούθησε η καθιερωμένη ετήσια συνεστίαση των Μικροχωριτών στην πλατεία του Χωριού. Η Αδελφότητα Μικροχωριτών εξασφάλισε την μουσική, που χάρισε νότες κερκιού στις παρέες του χωριού, που διασκέδασαν και χορέψαν μέχρι το πρωί.

Κινηματογραφικές βραδιές

Στη διάρκεια του καλοκαιριού, στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου μας, προβάλλονταν ταινίες, τόσο για μικρούς, όσο και μεγάλους. Αν και η απόλαυση της ζωογόνου πλούσιας φύσης είναι το ζητούμενο του καθενός στο χωριό, οι κινηματογραφικές βραδιές πρόσφεραν μια εναλλακτική πρόταση και χάρισαν απολαυστικές βραδιές σε συγχωριανούς και φίλους.

Εκδρομή στο Κρίκελο

Στις 13 Αυγούστου οργανώθηκε απογευματινή εκδρομή στο γραφικό Κρίκελο. Η μεγάλη μικροχωριτική παρέα, που συμμετείχε στην εκδρομή, απόλαυσε την ωραιότατη δια-

δρομή, τη δροσιά και το φαγητό στην γεμάτη πλατάνια πλατεία του Κρίκελου.

Εκδρομή στον Προυσό

Μια δεύτερη εκδρομή, που επαναλαμβάνεται σχεδόν κάθε καλοκαίρι, ήταν η εκδρομή στην Παναγιά την Προυσιώτισσα, στις 17 Αυγούστου. Πέρα από το καθιερωμένο προσκύνημα στη χάρη Της, η εκδρομή περιλάμβανε ταιμπούσι με το διαλεχτό «γουρουνόπουλο» στις εγκαταστάσεις αλλαντικών Στρεμένου, και έκλεισε με εκλεκτό επιδόρπιο, που δεν ήταν άλλο από το γευστικότερο «γαλακτομπούρεκο Καρβέλη» στο Μεγάλο Χωριό.

«Αδρανές ενδιαφέρον»

Όλοι είμαστε μέλη της κοινωνίας που ζούμε. Οι πράξεις, οι παραλείψεις ή η αδιαφορία μας έχουν αντανάκλαση, όχι μόνο σ' εμάς και τον περίγυρό μας αλλά και στην κοινωνία. Έτσι, η θετική συμβολή μας στα κοινά, σταδιακά, μπορεί να αποφέρει πολλαπλάσιο αποτέλεσμα. Η συλλογική δράση, που άλλωστε αποτελεί παράδοση των Ελλήνων από την αρχαιότητα, σήμερα φαίνεται να αναπτύσσεται όλο και περισσότερο. Μια εθελοντική κοινή προσπάθεια φαντάζει σαν φωτεινή φλόγα μέσα στη σκοτεινιά της κρίσης που μαστίζει τη ζωή μας.

Ωστόσο, κοινή διαπίστωση, όλων όσων συμμετέχουν σε συλλογικές δραστηριότητες, είναι ότι μόνο λίγοι έχουν κάποιο ενεργό ρόλο. Οι πολλοί, δυστυχώς, δείχνουν ένα «αδρανές ενδιαφέρον». Ίσως, γιατί ο καθημερινός μόχθος για επιβίωση δεν αφήνει πολλά περιθώρια χρόνου ή διότι η συλλογική προσφορά δεν αμειβεται με οικονομικά ή άλλα οφέλη. Έχει ως μόνη ανταμοιβή της την ικανοποίηση από τη θετική έκβαση της όποιας κοινής επιδίωξης. Η συλλογική δράση προϋποθέτει εθελοντισμό. Συμμετοχή σε κοινούς αγώνες δεν σημαίνει ενημέρωση για τους αγώνες αλλά κάποια μορφή δράσης. Δεν σημαίνει αναζήτηση ευθυνών χωρίς να συμπεριληφθεί και η δική μας συλλογική ευθύνη. Σημαίνει ανιδιοτελή σύμπραξη σε κοινές προσπάθειες για κοινούς στόχους.

Η χρονιά του 2011

Το έτος 2011, που θα αποχαιρετίσουμε σε λίγο δεν ήταν ένα από τα ίδια, δηλ σαν τα άλλα χρόνια που πέρασαν ή που θα έλθουν, ήταν πολύ ξεχωριστό. Είχε χαρακτηριστικά που συμβαίνουν κάθε 823 χρόνια:

- Τέσσερις ημερομηνίες με πρώτο αριθμό μέτρησης το (1): 1/1/11, 1/11/11, 11/1/11 και 11/11/11.
- Ο Οκτώβριος είχε 5 Κυριακές, 5 Δευτέρες και 5 Σάββατα.
- Και το πιο καταπληκτικό: Αν πάρετε τα δύο τελευταία ψηφία του έτους που γεννηθήκατε και σ' αυτά προσθέσετε την ηλικία σας, το άθροισμα θα είναι 111, π.χ. έτος γέννησης 1970: 70+41=111.
- Λένε ότι τέτοιες χρονιές είναι γεμάτες λεφτά. Αν κρίνουμε από τη δική μας τσέπη, τη δική μας οικονομία αλλά, όπως φαίνεται, και από την παγκόσμια μάλλον είναι χρονιές με τις πιο ισχνές αγελάδες.

Καλοκαιρινή Λαϊκή Συγκέντρωση

Στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου μας, η Αδελφότητα Μικροχωριτών, όπως κάθε χρόνο, οργάνωσε και φέτος, στις 11 Αυγούστου 2011, την ανοικτή συζήτηση για θέματα που απασχολούν το χωριό. Στη συνάντηση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Καρπενησιού κ. Κώστας Μπακογιάννης, ο Αντιδήμαρχος κ. Νίκος Σουλιώτης, ο π. Δήμαρχος Ποταμιάς, κ. Γιάννης Ίβρος, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού κ. Βασίλης Μπούρας και πλήθος συγχωριανών.

Την συζήτηση άνοιξε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας, κ. Γιάννης Αρώνης, ο οποίος, αφού καλωσόρισε όλους τους παρευρισκόμενους, τόνισε ότι η Αδελφότητα Μικροχωριτών παίρνει κάθε χρόνο την πρωτοβουλία οργάνωσης αυτής της συγκέντρωσης με σκοπό τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων για θέματα που απασχολούν την κοινότητα και τους κατοίκους του χωριού. Στη συνέχεια έδωσε τον λόγο στον Δήμαρχο Καρπενησιού κ. Κώστα Μπακογιάννη ο οποίος είπε:

«Με μεγάλη χαρά βρίσκομαι εδώ μαζί σας σ' αυτόν τον πανέμορφο τόπο, που είναι από τους ωραιότερους της Ευρτανίας. Χωρίς να καταχραστό το χρόνο σας, θα σας δώσω μια εικόνα λειτουργίας του Δήμου: Έχουμε στο Δήμο σήμερα 49 χωριά, οικονομικά είμαστε σε πενιχρή κατάσταση, ενώ το κράτος είναι χρεοκοπημένο.

Εμείς, ως Δήμος είχαμε μια επιδότηση ΣΑΤ που έχει περικοπεί. Αν παίρναμε πριν 100 ευρώ, τώρα παίρνουμε 30.

Όμως ας έλθουμε στα θέματα του Μικρού Χωριού. Σε συνεργασία με τον Βουλευτή Ευρτανίας κ. Καρανίκα και με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, θα εγκατασταθεί στο σχολείο του Νέου Μικρού Χωριού το Ι.Ε.Κ. Τουριστικών Επαγγελμαμάτων. Η πλατεία του Χωριού, μετά από δημοπρασία, δόθηκε στον κ. Σωτήρη Ζήσιμο. Όσον αφορά το ξενοδοχείο, όλοι συμφωνούμε για τη μεγάλη σημασία του, τόσο για την τουριστική ανάπτυξη, όσο κυρίως για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Μετά από δύο άγονες δημοπρατήσεις, βρίσκεται στην 3^η φάση δημοπράτησης. Γενικά προχωρούμε σε ένα νοικοκύρεμα σε ολόκληρο το Δήμο.

Ένα παλιό μέλος της Αυτοδιοίκησης έλεγε ότι, αν θέλεις να εκλέγεται θα πρέπει να αποφεύγεις τις συγκεντρώσεις, γιατί ποτέ δεν ξέρεις τι θα ακουστεί. Εγώ, αντίθετα, πιστεύω ότι οι λαϊκές συγκεντρώσεις είναι η καρδιά της δημοκρατίας γιατί μπορούμε να κάνουμε ανοικτό διάλογο και να βγούμε όλοι πιο δυναμωμένοι και καλύτεροι προς όφελος του τόπου. Σας καλώ όλους να μιλήσετε ελεύθερα για τα θέματα που σας απασχολούν στο χωριό, να τα συζητήσουμε και μαζί να δούμε πώς θα πετύχουμε να πάει μπροστά και ο τόπος και εμείς».

Ακολούθησαν ερωτήσεις από τους παρευρισκόμενους που αφορούσαν:

1. Την προώθηση του βιολογικού καθαρισμού. Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι είναι ένα

θέμα προτεραιότητας του Δήμου, που προσπαθεί να το λύσει με αίτημα για ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ύψους 3.500.000 εκ. , που θα καλύψει όλο τον Δήμο.

2. Την συντήρηση και τον φωτισμό της παιδικής χαράς, Ο κ. Δήμαρχος δέχθηκε το αίτημα και αποφάσισε την άμεση επισκευή και τον φωτισμό της παιδικής χαράς.
3. Την αρνητική στάση του δασαρχείου στην κοπή δένδρων ή τον καθαρισμό σε πολυσύχναστους χώρους, Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι πράγματι ο Δήμος δέχεται πολλές παράνομες πιέσεις και παράνομα αλλά δυστυχώς δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δήμου και δεν μπορεί να παρέμβει.
4. Την επισκευή της στέγης του οστεοφυλακείου στο νεκροταφείο του Νέου Χωριού. Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι επαφίεται στο τοπικό κοινοτικό συμβούλιο να πάρει σχετική απόφαση και να το προγραμματίσει.
5. Τον υδροηλεκτρικό σταθμό στο Παλιό Μικρό Χωριό. Αν και το θέμα αφορά την ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε., που ακόμη βρίσκεται σε εκκρεμότητα, ο κ. Δήμαρχος υποσχέθηκε να διερευνήσει το θέμα και να δει τι μπορεί να κάνει.
6. Την επισκευή μερικών επικίνδυνων κομματιών του δρόμο Παλαιού - Νέου Χωριού. Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι γι' αυτό αρμόδιος είναι ο Αντιπεριφερειάρχης γιατί αφορά έργο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
7. Το πρόβλημα με τη διέλευση όλων των αυτοκινήτων από την πλατεία του Παλαιού Χωριού. Μετά από συζήτηση, ο Δήμαρχος πρότεινε να μελετηθεί η διέλευση και η χρήση του υπάρχοντος περιφερειακού δρόμου του χωριού.
8. Την αναγκαιότητα καταστημάτων στην πλατεία του Νέου Μικρού Χωριού, σύμφωνα με το σχέδιο Δοξιάδη, κυρίως για την τόνωση της κίνησης, τόσο στην πλατεία, όσο και στο χωριό. Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι κατανόει αυτή την αναγκαιότητα όμως το κρίσιμο σημείο δεν είναι η κατασκευή τους αλλά στο να βρεθούν άνθρωποι να τα λειτουργήσουν. Πάντως, εφ' όσον βλέπω ότι είναι βασικό αίτημα των κατοίκων, ο Δήμος θα διερευνήσει το θέμα, θα μελετήσει το κόστος και θα σας απαντήσει σχετικά.

Μετά το πέρας των ερωτήσεων και απαντήσεων, ο Δήμαρχος κ. Κώστας Μπακογιάννης ευχαρίστησε όλους τους παρευρισκόμενους για την πολύ γόνιμη, εποικοδομητική και ήρεμη διεξαγωγή της όλης συζήτησης και συγχάρηκε την Αδελφότητα Μικροχωριτών γιατί, όπως τόνισε, *πρόκειται για ένα σύλλογο με ουσία, που εκπροσωπεί επάξια ένα προοδευτικό χωριό, όπως το δικό σας.*

Το Περιοδικό μας έχει κόστος

Για να συνεχίσει να εκδίδεται χρειάζεται τη συνδρομή σας

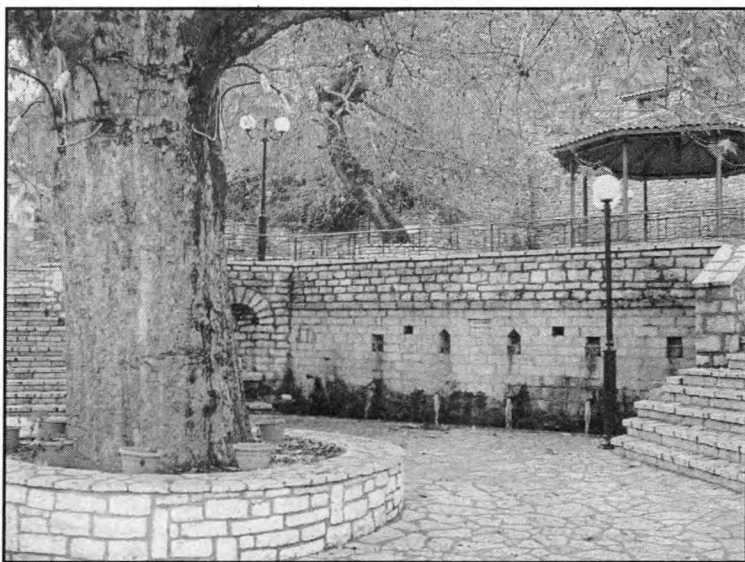
Ιστορικά Μνημεία του Χωριού

Η Πλατεία

Οι βρύσες

Η πλατεία του Παλιού Μικρού Χωριού βρίσκεται σε υψόμετρο 860 μ. Στη νότια πλευρά της, μια από τις παλιότερες πηγές του χωριού δίνει το οδόδρομο νερό της μέσα από έξι αστείρευτες βρύσες. Γενεές οδοκλήρες ανδρώθηκαν απ' τα καθάρια νερά τους, που παλιότερα χρησιμοποιούνταν και ως «ψυγείο», γιατί κάτω από τη συνεχή κρυστάλλινη ροή τους έβαζαν αναψυκτικά και φρούτα, για να κρυώνουν.

Ο πέτρινος τοίχος με τις βρύσες, που βλέπουμε σήμερα, έγινε το 1925. Όπως γράφει ο αείμνηστος Δημήτριος Κοκκάδας: «Οι πρώτες βρύσες της πηγής του χανιού είχαν κτισθεί με χρήματα των Μικροχωριτών της Πόλης, περί τα μέσα του 1800. Το νερό της πηγής έβγαине από τρύπες στον τοίχο σε αντίστοιχες πέτρινες κούπες. Σ' αυ-

Η πλατεία όπως είναι σήμερα

τές εποτίζοντο τα διερχόμενα ή τα προσαγόμενα μεγάλα και μικρά ζώα. Όταν κανείς ήθελε να πιει ή να πάρει νερό, επειδή τα ζώα «μαγάριζαν» το νερό, άδειαζε με τα χέρια του όποια κούπα προτιμούσε και όταν γέμιζε πάλι με νερό έσκυβε και έπινε όπως μπορούσε. Εκεί, στο αυλάκι που ήταν κάτω από τις βρύσες, πήγαιναν και Μικροχωρίτισσες, εφοδιασμένες με τον «κουρήτο» και τον «κόπανο» και έπληναν τα πανικά και τα στρωσίδια τους. Φυσικά ήταν υποχρεωμένες να σκύβουν πολύ. Ως εκ τούτου δια να μη γίνονται θέαμα, πίσω τους είχε κτισθεί ένας τοίχος ύψους 0,60 μ., ο οποίος, εκτός της προστασίας, προσέφερε και κατάλληλο μέρος για να εναποθέτουν προσωρινώς τα πλημμένα τους. Εκεί έπληναν και το διαλυτικό σιτάρι που προόριζαν για λειτουργίες...»

Με τα χρόνια, ο τοίχος με τις κούπες άρχισε να καταρρέει και όλοι συμφωνούσαν ότι έπρεπε να κάνουν κάτι, αλλήα χρήματα δεν υπήρχαν, δεδομένου ότι χτιζόταν και η εκκλησιά της Μεταμόρφωσης. Μια μέρα, το καλοκαίρι του 1925, κάθονταν στον πλάτανο

ο αείμνηστος παπα-θανάσης με αρκετούς συγχωριανούς και τον Γεώργιο Τραστέλη από το Δερμάτι, που είχε έρθει από την Αμερική και παραθέριζε στο χωριό μας. Όπως γράφει ο αείμνηστος παπα-θανάσης: «Γενομένης συζητήσεως, ηεγω: «πολύ καλές είναι οι κόμπες αηλά έχουν ανάγκη συγχρόνου τροποποιήσεως δια την οποίαν βεβαίως απαιτούνται χρήματα». Λέγει τότε ο Γ. Τραστέλης: «Σου αναθέτω παπά μου, να ενεργήσης εν λευκώ και να γίνουν οι βρύσες όπως εσύ νομίζεις καλύτερες δι' ιδικών μου εξόδων». Του απαντώ ότι τον συγχαιρώ δια την γενναιόδωρη πράγματι προσφοράν του αηλ' ότι θα γίνουν όχι όπως θέλω εγώ, ο παπάς, αηλ' όπως αποφασίση η συντονιστική επιτροπή. Την επαύριον, εφέραμε εκ Καρπεννησίου τον Τσιακινιάν, όστις ήτο αρμόδιος δια τολαύτην κατασκευήν και τις έφκιαξε τις βρύσες διαμορφωθείσας όπως είναι σήμερα, στηριζομένης επί λιθοκτίστου τοίχου με εσωτερικόν υδραγωγείον – διανομέα πηγών, ο οποίος κατέληγε εις τις έξη βρύσες. Κατόπιν, ημείς οι χωριανοί δια προσωπική εργασίας εφέραμε χαλίκι και ισοπεδώσαμε την πηλατείαν. Τόσον ωραία έγινε, ώστε ενθουσιασθέντες εκάναμε ένα τρικούβερτο γλέντι με χορούς και τραγούδια και πρώτος έσυρε το χορό ο Δημήτριος Καθαντζής».

Ο νέος τοίχος με τις βρύσες έγινε περί το 1,50 μ. πιο μέσα από τις παλαιές για να κερδίσει χώρο η πηλατεία. Παράλληλα, έγινε ένατσιμεντένιο αυλάκι για να μεταφέρει το νερό από τις βρύσες προς τη Μέρσα. Επίσης, φτιάχτηκε μια μεγάλητσιμεντένια σκάφη κάτω από την πηλατεία, παραπηλεύως του ξενοδοχείου, όπου με σωλήνα 1½ ιντσών και αντίστοιχη βρύση έφτανε εκεί το νερό της πηγής για να εξυπηρετεί τις νοικοκυρές στο πλύσιμο.

Ο πλάτανος

Από τα νερά της πηγής τρέφεται, πάνω από δυο αιώνες, ένας θεόρατος πλάτανος, που αγκαλιάζει ολόκληρη την πηλατεία. Όπως γράφει ο Δημ. Κοκκάλης: «Δια την φύτευση του πλάτανου της πηλατείας του χωριού, υπήρχαν δυο εκδοχαί. Πρώτον, ότι εφυτεύθη υπό ενός από τα παηικάρια του Μάρκου Μπότσαρη, όταν αυτός είχε στρατοπεδεύσει στο Μικρό Χωριό, απ' όπου και έγραψε την περίφημον επιστολή προς τους καπεταναίους της περιοχής, προετοιμάζων την επίθεσίν του εναντίον του Ομέρ Βρυώνη, στρατοπεδευμένου παρά το Κεφαλόβρυστον του Καρπεννησίου. Δεύτερον, ότι εφυτεύθη κάπου στα 1860, ήτοι μετά την σύστασιν του ελληνικού κράτους, υπό ενός λοχία αποσπασματάρχου. Η εκδοχή αυτή θεωρείται επικρατέστερη».

Τον πλάτανο της πηλατείας τον ονόμασαν και «άψυχο ηηξίαρχο», γιατί ήταν ο πρώτος που μάθαινε για όλα τα τεκταινόμενα στο χωριό. Κάτω από τη σκιά του διαγραφόταν όλη η δημογραφική πορεία του χωριού. Εδώ γινόταν το μεγάλο πανηγύρι και βούιζε το κληρίνο. Εδώ τα γλέντια των γάμων. Εδώ οι συνελεύσεις και οι συζητήσεις των κατοίκων για σημαντικές αποφάσεις σε σοβαρά κοινοτικά ζητήματα. Περίοπτη θέση στο μεγάλο κορμό του είχαν πάντα οι κοινοτικές ή οι άλλες σημαντικές ανακοινώσεις του χωριού.

Το χάνι

Από τα 1885 στην πηλατεία του χωριού, στη θέση του σημερινού ξενοδοχείου, υπήρχε το «χάνι». Είχε κτισθεί με χρήματα της Αδεηφόττης Μικροχωριτών Κωνσταντινουπόλεως, κυρίως για να εξυπηρετεί τους περαστικούς από το χωριό. Όπως γράφει ο Δημ. Κοκκάλης: «το χάνι ήταν τριώροφο από πελεκητή πέτρα και ελεπούργη το μεν ημιύπόγειον ως αποθήκη ζωοτροφών και στάβλος, το ισόγειο ως καφενείο και

παντοπωλείο, το δε ανώγειο ως ξενών».

Από τη δεκαετία του 1920, χρησιμοποιούσαν τον πάνω όροφο ως κοινοτικό γραφείο και τη μεγάλη αίθουσα ως κοινοτική δανειστική βιβλιοθήκη με βιβλία που προμήθευε η Φιλοπρόοδος Εταιρεία Νεολαίας Μικρού Χωριού, που είχε έδρα στη Θεσσαλονίκη, αθήα και ξενιτεμένοι Μικροχωρίτες. Η βιβλιοθήκη αυτή αποτελούσε πρωτοπορία και καύχημα για το χωριό, γιατί ήταν η μοναδική στην περιοχή, που λειτουργούσε ως αναγνωστική και δανειστική βιβλιοθήκη. Δυστυχώς, από απροσεξία, το χάνι κάηκε ολοσχερώς το 1937.

Το νέο Ξενοδοχείο της πηλατείας «η Χελιδόνα» χτίστηκε το 1953 με χρήματα του Συλλόγου Μικροχωριτών Αμερικής «ο Φοίνιξ». Το σχέδιο του νέου Ξενοδοχείου όμως χρειαζόταν πολύ μεγαλύτερο χώρο απ' αυτόν που κάλυπτε το παλιό χάνι. Χωρίς δεύτερη σκέψη, οι συνορεύοντες χωριανοί, ο Γιάννης Δερματάς και οι αδελφοί Κωνσταντίνου Θάνου, παραχώρησαν ο μεν πρώτος όλο το χώρο του διώροφου αχερώνα του, οι δε δεύτεροι μέρος της αυλής του σπιτιού τους.

Το Ξενοδοχείο του χωριού στην αρχή της λειτουργίας του (1958)

Η πηλατεία

Η πηλατεία του χωριού ανακαινίσθηκε δύο φορές, στην τελευταία 50ετία. Στη δεκαετία του '80 η Αδελφότητα Μικροχωριτών με πρόεδρο τον Μένιο Κουτσούκη, προχώρησε στην αντιστήριξη, τσιμεντόστρωση και πλακόστρωση της πηλατείας. Ταυτόχρονα, επισκευάστηκαν τα σκαλοπάτια, καθαρίστηκε ο τοίχος με τις βρύσες από τα απανωτά ασβεστώματα και προστέθηκε στο πάνω μέρος του μια τσιμεντένια κορνίζα. Τον ίδιο καιρό, ο Μικροχωρίτης της Αμερικής Γιάννης Χαμπερής δώρισε το οικόπεδο του παλιού αρχοντικού του για να επεκταθεί η πηλατεία και στο χώρο πάνω από τις βρύσες. Η Κοινότητα του χωριού ανέλαβε την διαμόρφωση του χώρου αυτού αρχίζοντας με το χτίσιμο ενός μεγάλου πέτρινου τοίχου στη νότια πλευρά και συνέχισε με την πλακόστρωσή του. Επίσης, αντικατέστησε τις φθαρμένες πλάκες της κεντρικής πηλατείας με πέτρινες και ανακαίνισε τα μεγάλα σκαλοπάτια, που συνδέουν τα δύο επίπεδά της, ώστε η πηλατεία να πάρει τη μορφή στην οποία τη βρίσκουμε σήμερα.

Πέρα από την Αδελφότητα Μικροχωριτών και την Κοινότητα του Χωριού, αρκετοί ήταν οι Μικροχωρίτες που συνέβαλαν στις προσπάθειες αναβάθμισης της πηλατείας, όπως ο Γιάννης Χαμπερής, που πρόσφερε όλο το οικόπεδο του πατρικού του σπιτιού, ο Τηλέμαχος Κομπορόζος, που κάλυψε τη δαπάνη της πρώτης πλακόστρωσης της πηλατείας στη μνήμη των αδελφών του Αλέκου και Μάνθου, ο Γιώργος και η Διονυσία Παπαθανασίου, που κάλυψαν την ανακαίνιση των σκαλοπατιών δίπλα από τις βρύσες και η Σούλα Γιάννη Δερματά, που χρηματοδότησε το κίосκι της πάνω πηλατείας.

Η πηλατεία, με τον πελώριο πηλάτο και τις έξη βρύσες της με τα αστείρευτα κρύα νερά, ήταν πάντα για τους Μικροχωρίτες ένας χώρος σύναξης, ψυχαγωγίας, αθήα και ένας χώρος, που ο κάθε χωριανός ένιωθε ότι έπρεπε να δώσει το «παρόν».

ΜΗΤΡΩΟ ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ (1845-1878)

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Επώνυμο	Όνομα	Όνομα πατρός	Έτος Γέννησης
Γιούσμπασης	Ιωάννης	Χαράλαμπος	1874
Ζορμπαλάς	Ιωάννης	Παπαδημήτριος	»
Κωστόπουλος	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	»
Κιτέας	Δημήτριος	Νικόλαος	»
Καλαντσή	Γεώργιος	Νικόλαος	»
Μαστρογεωργόπουλος	Κωνσταντίνος	Αθανάσιος	»
Πλάκας	Κωνσταντίνος	Αθανάσιος	»
Πολύζος	Σπιριδών	Χαράλαμπος	»
Παπαδόπουλος	Αθανάσιος	Γεώργιος	»
Σιδέρης	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	»
Ζωγράφος	Δημήτριος	Νικόλαος	1875
Κυρίσης	Κωνσταντίνος	Ιωάννης	»
Μπάτζας	Δημήτριος	Ιωάννης	»
Μοχρίτσας	Κωνσταντίνος	Σταύρος	»
Παπαδόπουλος	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	»
Πιστόλης	Γεώργιος	Δημήτριος	»
Πανταζής	Σεραφείμ	Χρήστος	»
Σιδέρης	Γεώργιος	Νικόλαος	»
Γιοβάνης	Δημήτριος	Αθανάσιος	1876
Γιαννακόπουλος	Γεώργιος	Χρήστος	»
Ζωγράφος	Ιωάννης	Χριστόδουλος	»
Ζορμπαλάς	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	»
Κομπορόζος	Σπιριδών	Νικόλαος	»
Κομπορόζος	Σπιριδών	Αθανάσιος	»
Καλαντζής	Κωνσταντίνος	Ιωάννης	»
Μίχος	Δημήτριος	Ναούμ	»
Πατπαδής	Ελευθέριος	Χαράλαμπος	»
Πλάκας	Νικόλαος	Ιωάννης	»
Παπαναστασίου	Αθανάσιος	Ιωάννης	»
Σιδηρόπουλος	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	»
Δερματάς	Σταύρος	Δημήτριος	1877
Ζαχαρόπουλος	Κωνσταντίνος	Ανδρέας	»
Κοκκάλας	Κωνσταντίνος	Ιωάννης	»
Κιτέας	Γεώργιος	Νικόλαος	»
Κατσαούνης	Νικόλαος	Ιωάννης	»
Πολύζος	Δημήτριος	Χαράλαμπος	»
Πασπάλης	Χαράλαμπος	Ιωάννης	»
Πλάκας	Δημήτριος	Ιωάννης	»
Χειμάρας	Ιωάννης	Φώτιος	»
Ζορμπαλάς	Μιλτιάδης	Παπαδημήτριος	1878
Μαλιέζος	Ιωάννης	Γεώργιος	»
Μοχρίτσας	Σπιριδών	Δημήτριος	»
Μαστρογεωργόπουλος	Ηλίας	Γεώργιος	»
Μπάτζας	Κωνσταντίνος	Ιωάννης	»
Μίχος	Νικόλαος	Ναούμ	»
Πασπάλης	Νικόλαος	Δημήτριος	»
Πιστιόλης	Ανδρέας	Δημήτριος	»

Πολλές συγκινήσεις μου προκάλεσε το προηγούμενο τεύχος του περιοδικού «Μικροχωρίτικα Γράμματα» για όσα γράφει και όσα θυμίζει με κείμενα και φωτογραφίες. Προέχει βέβαια η εντύπωση που έκανε σε όλους μας το νέο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του χωριού μας. Αρκούμαι να πω αυτό που έχουμε λίγο, πολύ όλοι μας συνειδητοποιήσει, ότι δηλ. είναι ένα στολίδι, απόκτημα και θησαυρός του χωριού μας.

Ξεχωριστή συγκίνηση μου προκάλεσε η φωτογραφία του εξώφυλλου, που δείχνει τα παιδιά του χωριού μας, μαθητές τότε του Δημοτικού Σχολείου, που σήμερα λειτουργεί ως Μουσείο. Φωτογραφήθηκαν μαζί με τους δασκάλους τους, Ανδρέα και Ρωξάνη Μπετένιου και τον αιώνηστο παπα-Δημήτρη Καραπάνο στον Κήπο των Ηρώων, όπου είχαν πάει εκδρομή (1962). Πέρασαν από τότε πενήντα χρόνια και τα παιδιά αυτά σήμερα είναι γυναίκες και άνδρες με οικογένειες δικές τους, παιδιά, ίσως και εγγόνια.

Η σκαλιστή πλάκα με τον Ιερόθεο Δερματά

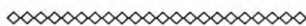
Επειδή, με την πάροδο των χρόνων έρχονται στη μνήμη μας αναμνήσεις από τα παιδικά μας χρόνια, ασφαλώς κάποια από τα παιδιά εκείνης της εποχής θα θυμούνται, όχι μόνο την εκδρομή τους αυτή, αλλά και την τραγική κατολίσθηση του χωριού, που, δυστυχώς, παραφύλαγε να γίνει λίγους μήνες αργότερα. Αναμφίβολα, οι σκηνές εκείνης της καταστροφής σημάδεψαν την παιδική τους ψυχή. Θα ήταν ενδιαφέρον για τον κόσμο του χωριού μας, αν κάποια από κείνα τα παιδιά, ψύχραιμα με την απόσταση του χρόνου και με δικά τους λόγια, μάς αφηγούνταν όσα έζησαν τότε... γιατί αποτελούν κι' αυτά μέρος της ιστορίας του χωριού μας.

Το δεύτερο που τράβηξε την προσοχή μου είναι οι αναμνήσεις του Στέφανου Μαστρογεωργόπουλου, που ζει στην Καλιφόρνια της Αμερικής. Αναφέρεται στα θαύματα της Παναγίας της Προυσιώτισσας κατά τη διάρκεια του '30, που αυτός ήταν παιδί και τα αφηγείται πολύ παραστατικά. Παίρνοντας απ' αυτό αφορμή, θα προσθέσω όσα εγώ θυμάμαι από την προφορική παράδοση του χωριού μας, που έχουν σχέση με το Μοναστήρι του Προυσού.

Πρώτα, πρώτα να θυμίσω αυτό που πρέπει όλοι οι Μικροχωρίτες να γνωρίζουν, ότι δηλ. ένας Μικροχωρίτης, ο Ιερόθεος Δερματάς, υπήρξε Ηγούμενος του Μοναστηριού, που διακρίθηκε για τη δημιουργική του θητεία εκεί, κατά το δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα. Αψευδείς μάρτυρας της συμβολής του στο Μοναστήρι είναι το πρώτο ψηλό κτίριο στ' αριστερά της αυλής, στην είσοδο του οποίου, πάνω από τη βρύση, υπάρχει σκαλισμένη η μορφή του και κυκλικά της η εξής επιγραφή: «Μονή Προυσού τη 15 Νοεμβρίου 1883. Εγώ είμαι ο Ιερόθεος Κ. Δερματάς εκ Μικρού Χωριού και Κτίτωρ των φαινομένων κτιρίων». Άλλη μαρτυρία είναι στο «Αγίασμα». Στα αριστερά, όπως κατεβαίνουμε, βρίσκεται σήμερα πλάκα με ευανάγνωστα σκαλισμένα κεφαλαία γράμματα που λέει: «Έργον στερεόν κάτωθεν της εκκλησίας επερατώθη υπό του αναξίου ιερομονάχου Ιεροθέου Κ. Δερματά εκ κόμης Μικρού Χωριού, γεννηθέντος 1878 δια χειρός Δημητρίου Κυπαρίσση Δάρλα».

Σκοπός μου όμως είναι να θυμίσω ένα θαύμα της Παναγίας, που έγινε στο Μικρό Χωριό το 1786. Το παραθέτω όπως το γράφει στην πρώτη Φυλλάδα Θαυμάτων της Παναγίας, που έγραψε ο ηγούμενος του μοναστηριού, Κύριλλος Καστανοφύλλης, το 1814:

«Μιάς γυναικός εκ του μικρού χωριού ονόματι Χαΐδος, έτυχε κι' επάρθη το φως των οφθαλμών της, και εν όσω μεν ήτον ήλιος την ημέραν, έβλεπεν ολίγον τι, απερνώτας δε το δειλινόν, δεν έβλεπε παντελώς, κι αν κατά τόχην ευρίσκετο έξω εις κανένα μέρος, ήτον ανάγκη να την φέρουν χειραγωγουμένη εις τον οίκον της. Όθεν εν μια των ημερών: ήτοι κατά τους 1786. Νοεμβρίου 18, έτυχε να είναι η γυνή αύτη εις ένα της χωράφιον, ένθα ο τόπος λέγεται Κερασία και εκεί ωσάν ήλθεν η ώρα προς τας οκτώ της ημέρας, πλέον δεν έβλεπεν ούτε ουρανόν ούτε γην, αλλά ούτε ανθρώπους οπου ήτον εκεί. Όθεν την επήρην εν παιδιόν από τας χείρας να την φέρη εις τον οίκον της, εν δε τη οδώ προσέκρουον οι πόδες αυτής εις τους λίθους, και πολλάκις έπεφτε προύμητα, λοιπόν έκλαιε με μεγάλους αναστεναγμούς, ως ο ποτέ εκείνος τυφλός του Ευαγγελίου, τόσοσν οπου και το παιδάριον εκείνο πολύ την ελυπήθη και εδάκρυνεν. Εκεί δε εις ένα μέρος οπου εκάθησαν δια να ξεκουραστούν, λέγει η πάσχουσα με μίαν λυπηράν φωνήν «Κυρία μου και Δέσποινα Θεοτόκε, Βασίλισσα του ουρανού και της γης, παρακαλώ σεδος μοι το φως των οφθαλμών μου και αξιώσόν με να έλθω να ιδώ και να προσκυνήσω την αγίαν σου εικόνα την Προσιώτισσα» και ωσάν είπε τον λόγον, ευθύς λέγει τον παιδός οπου ηθέλησεν να την οδηγή: άφες με, άφες με τέκνον μου, διότι εγώ τώρα βλέπω καλώτατα. Και έτζη ήλθεν εις τον οίκον της χωρίς να την οδηγή τινάς δοξάζουσα και ευλογούσα τον Θεόν και την πανάχαρτον Θεοτόκον».

«Βγήκε ασπροπρόσωπος»

Συνήθως λέμε «βγήκε ασπροπρόσωπος» όταν θέλομε να πούμε ότι κάποιος βγαίνει αλώβητος, καθαρός, νικητής από κάποια δοκιμασία ή περιπέτεια. Πώς όμως προέκυψε η φράση αυτή;

Κάποιος Οθωμανός τσοπάνος της Μικράς Ασίας ήθελε να πάει για προσκύνημα στην ιερή πόλη των Μωαμεθανών, τη Μέκκα της Σαουδικής Αραβίας. Είχε όμως πρόβλημα με τα ζωντανά του. Οι μέρες που θα έλειπε θα ήταν πολλές και κάποιος έπρεπε να φροντίσει τα πρόβατά του. Έψαξε και βρήκε ένα συγχωριανό, που του υποσχέθηκε ότι θα τα φυλάει μέχρι να γυρίσει πίσω. Έτσι, ήσυχος, έφυγε για τη Μέκκα.

Όταν γύρισε πίσω, ο πρώτος που τον επισκέφθηκε ήταν ο φύλακας των προβάτων, που τον καλωσόρισε φέρνοντάς του μια τσανάκα γιαούρτι και λέγοντας: «Φίλε, αυτό είναι ό,τι απόμεινε από τα πρόβατά σου».

Ο νοικοκύρης έμεινε άναυδος, ενώ ο φίλος έσπευσε να του εξηγήσει «τα ανεξήγητα»: «Έμαθα από άλλους συνταξιδιώτες σου», του λέει, «ότι είχες αρρωστήσει με πανώλη. Στενοχωρήθηκα πολύ και αποφάσισα να δώσω τα μισά πρόβατά σου στους φτωχούς για να παρακαλέσω τον Αλλάχ να σε γιατρέψει. Πριν από λίγες μέρες όμως έμαθα ότι έγινες καλά. Από τη χαρά μου τότε έδωσα και τα άλλα μισά στους φτωχούς για να εκπληρώσω το τάμα μου προς τον Αλλάχ που σε γιάτρεψε!».

Φυσικά, μόλις ο νοικοκύρης συνήλθε από το σοκ, άρπαξε το γιαούρτι, το πέταξε στα μούτρα του και τον έβγαλε έξω με τις κλωτσιές.

Ένα περαστικός, που τον είδε κάτωσπρω έξω από το σπίτι, τον ρώτησε τι έπαθε και αυτός απάντησε: «Α' φίλε μου, όποιος δίνει καλό λογαριασμό, βγαίνει πάντα ασπροπρόσωπος!».

Νέα ιστορικά τεκμήρια για το Μικρό Χωριό

Στο επιστημονικό συνέδριο Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός και οι Σχολαί των Αγράφων κατά την Τουρκοκρατίαν, ο Πρόεδρος της Πανευρτανικής Ένωσης, γνωστός τ. εκπαιδευτικός, Κώστας Παπαδόπουλος, παρουσίασε πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία για τα Εκκλησιαστικά της Ευρυτανίας κατά τους πρώτους μετεπαναστατικούς χρόνους. Ανάμεσα σ' αυτά περιλαμβάνονται τεκμήρια για ιερείς του Μικρού Χωριού στον 19^ο αιώνα.

Όπως αποδεικνύεται από την έρευνα του κ. Παπαδόπουλου, η Γραμματεία Εκκλησιαστικών και Παιδείας της Ελλάδος, με την από 16/12/1834 διαταγή της, ζήτησε από την Ιερά Σύνοδο την καταγραφή όλων των έγγαμων και άγαμων κληρικών που υπηρετούσαν ως εφημέριοι ενοριών, των μοναχών που ζούσαν στα μοναστήρια και των πνευματικών.

Πράγματι η Ιερά Σύνοδος, με το από 7/9/1836 έγγραφο της απάντησε στο αίτημα αυτό, επισυνάπτοντας 3 πίνακες: Ιερέων σε ενορίες, Ιεροδιακόνων σε μονές και Πνευματικών.

Βάση των εγγράφων αυτών, το 1836 βρίσκουμε ότι υπήρχαν στην Ελλάδα 4.847 εκκλησιαστικοί, εκ των οποίων 3.000 κληρικοί σε ενορίες, 1.646 μοναχοί σε μονές και 201 διάσπαρτοι μοναχοί και ιεροδιδάσκαλοι. Όσον αφορά το Μικρό Χωριό, το οποίο την εποχή εκείνη (1836) υπαγόταν στην Επισκοπή Καλλιδρόμης, βρέθηκε να έχει τρεις κληρικούς:

Αναστάσιος Σιδέρης, ετών 42, έγγαμος εφημέριος

Γερμανός, ετών 60, άγαμος, μόνο πνευματικός

Δημήτριος Βασιλείου, ετών 65, έγγαμος εφημέριος

Όλες οι εισηγήσεις των πολλών ομιλητών του ως άνω συνεδρίου πρόκειται να συμπεριληφθούν σε τόμο πρακτικών, που θα εκδοθεί σύντομα.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο

Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη
ή φίλο του Μικρού Χωριού

Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού

Η νέα γενιά ενάντια στην παλιά

Ο ταμίας ενός σούπερ μάρκετ λέει στην ηλικιωμένη γυναίκα που πήγε να πληρώσει για να πάρει τα ζαχαβατικά της:

- «Κυρία, θα πρέπει να φέροντε τη δική σας τσάντα για τα ψώνια γιατί οι πλαστικές σακούλες δεν είναι οικολογικές και μολύνουν το περιβάλλον».

Η γυναίκα κοκκίνισε, ζήτησε συγνώμη και πρόσθεσε:

- «Βλέπεις, παιδάκι μου, εμείς δεν ξέραμε τότε γι' αυτό το «οικολογικό μαραφέτι».

- «Ακριβώς γι' αυτό έχουμε εμείς πρόβλημα σήμερα. Γιατί η γενιά σας δεν είχε οικολογική κουλτούρα και δεν φρόντιζε όσο έπρεπε να προφυλάξει το περιβάλλον μας», απάντησε ο υπάλληλος.

Ο υπάλληλος είχε δίκιο. Η γενιά μας δεν σκεπτόταν οικολογικά. Στον καιρό μας, δίναμε πίσω στο μπακάλη τα γάλινα μπουκάλια από το γάλα και τα αναψυκτικά. Αυτά πλένονταν, απολυμαίνονταν, ξαναγεμιζόνταν και έτσι χρησιμοποιούνταν ξανά και ξανά, σα να λέμε σήμερα ανακυκλώνονταν. Τότε, ανεβάζαμε τις σκάλες γιατί δεν υπήρχε παντού ασανσέρ. Περπατούσαμε για να πάμε στα μαγαζιά ή σε γραφεία και δεν καθαλούσαμε ένα τετράροδο 4Χ4 για να πάμε δυο τετράγωνα πέρα από το σπίτι μας.

Στα χρόνια μας, πλέναμε τις πάνες των μωρών γιατί δεν είχαμε τις πάνες μιας χρήσης που τις πετάμε σήμερα. Στεγνώναμε τα ρούχα στον ήλιο και όχι σε ένα μηχάνημα που μουγκρίζει και καίει ένα σωρό ηλεκτρικό ρεύμα. Δεν πετάγαμε τα ρούχα. Τα μικρότερα παιδιά ντύνονταν με ρούχα των μεγαλύτερων και όχι πάντα με ολοκαινούργια όπως γίνεται σήμερα. Όμως, καλά λέει ο νέος: Δεν είχαμε τότε «οικολογική κουλτούρα».

Στον καιρό μας είχαμε ένα ραδιόφωνο και αργότερα μία τηλεόραση στο σπίτι, όχι μια τηλεόραση σε κάθε δωμάτιο του σπιτιού. Και η τηλεόραση είχε μια μικρή οθόνη, όχι μια οθόνη όση ο νομός Βοιωτίας. Στην κουζίνα τριβαμε τα κρεμμύδια και στύβαμε τα λεμόνια με το χέρι, δεν είχαμε ηλεκτρικές συσκευές να κάνουν όλες τις δουλειές μας. Όταν θέλαμε να πακετάσουμε κάτι, χρησιμοποιούσαμε παλιές εφημερίδες, γιατί τότε δεν είχαμε αλουμινόχαρτο, σελοφάν, πλαστικές σακούλες και τα τοιαύτα. Τότε καλλιεργούσαμε τον κήπο τα χωράφια και είχαμε τις κότες, τις κατσίκες και τα άλλα ζωντανά μας και δεν τρέχαμε στο σούπερ μάρκετ για ένα αυγό ή για λίγο μαϊντανό. Αλλά, δίκιο έχει η κυρία, «δεν ξέραμε τότε γι' αυτό το οικολογικό μαραφέτι»

Στην εποχή μας ασκούμασταν τόσο με τις χείρωνακτικές δουλειές, που δεν χρειάζοταν να πάμε σε γυμναστήρια για να τρέξουμε πάνω σε ιμάντες, που θέλουν ένα κάρο ηλεκτρισμό για να λειτουργήσουν. Τότε οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν το λεωφορείο και τα παιδιά πήγαιναν με τα πόδια στο σχολείο. Τότε, δεν είχαμε μηχανές, που καίνε ηλεκτρικό ή βενζίνη, για να κόψουμε το χορτάρι ή τα ξύλα. Είχαμε κοσιές, κόφρες ή γλαδεφτήρια. Όμως, σωστά λέει ο νέος, δεν είχαμε «οικολογική κουλτούρα»

Παλιά, όταν διψούσαμε, πίναμε νερό από τη βρύση, όχι από πλαστικό ποτήρι που το πετάμε μόλις πιούμε λίγο νερό. Τις πένες μας τις ξαναγεμιζαμε με μελάνι, αντί να τις πετάμε μόλις τέλειωνε το μελάνι. Στις ξυριστικές μηχανές απλά αλλάζαμε ξυράφι και δεν πετούσαμε ολόκληρη τη μηχανή μόνο και μόνο επειδή στόμωσε το ξυράφι. Στο σπίτι είχαμε μόνο μία πρίζα σε κάθε δωμάτιο, όχι μια ντουζίνα πρίζες για άλλες τόσες συσκευές. Ούτε χρειάζομασταν ένα κομπιούτερ με δορυφορικές συνδέσεις, για να μας πει πού θα βρούμε την κοντινότερη πιτσαρία. Αλλά, είναι γεγονός, δεν είχαμε τότε «οικολογική κουλτούρα».

Η γενιά μας ζούσε πιο κοντά στη φύση και χωρίς τα σημερινά τεχνικά μέσα. Δεν είναι λυπηρό, που η σημερινή γενιά κατηγορεί για τη ρύπανση της ατμόσφαιρας εμάς τους παλαιότερους, μόνο και μόνο επειδή δεν ξέραμε τότε για «οικολογική κουλτούρα»

Σπ. Χ. Μ.

Κωνσταντίνος Κουκίδης

Πριν από 70 χρόνια, στις 27 Απριλίου 1941, όταν μπήκαν οι Γερμανοί στην Αθήνα, η πρώτη τους δουλειά ήταν να στείλουν ένα απόσπασμα υπό τον λοχαγό Γιάκομπι και τον υπολοχαγό Έλσονιτς στην Ακρόπολη για να κατεβάσει τη γαλανόλευκη ελληνική Σημαία από τον ιερό βράχο και να υψώσει τη γερμανική σβάστικα.

Ανεβαίνοντας στην Ακρόπολη οι Γερμανοί αντικρίζουν στο άκρο του βράχου, που δεσπόζει της πόλης, την ελληνική σημαία με το μεγάλο σταυρό στη μέση να λάμπει και τα χρώματά της να τονίζονται από τον αγέρωχο Παρθενώνα. Εκεί στη θέση Καλλιθέα, στο ανατολικό σημείο της Ακρόπολης, ο επικεφαλής του αποσπάσματος, ζητά από τον εύζωνα φρουρό της γαλανόλευκης να την κατεβάσει και να την παραδώσει.

Ο στρατιώτης αυτός, όταν στις 8:45 το πρωί έφθασαν μπροστά του οι κατακτητές της χώρας μας και με το δάκτυλο στην σκανδάλη τον διέταξαν να κατεβάσει το εθνικό μας σύμβολο, δεν έδειξε κανένα συναίσθημα. Με βαθύ θυμό και αγανάκτηση, που όμως έκρυβε βαθιά μέσα στα στήθια του, κατέβασε τη σημαία, τη δίπλωσε προσεκτικά και με κατεβασμένο κεφάλι κοίταξε για λίγα δευτερόλεπτα το διπλωμένο πανί πάνω στα χέρια του. Ύστερα, με αστραπιαία ταχύτητα τυλίχτηκε με τη σημαία, έτρεξε ως την άκρη του βράχου και προς στα μάτια των εμβρόντητων Γερμανών ρίχτηκε στον γκρεμό, βάφοντας το εθνικό μας σύμβολο με το τίμιο αίμα του.

Οι Γερμανοί σκύβουν πάνω στο κενό. Βλέπουν τον Εύζωνα να κείτεται νεκρός, σκεπασμένος με το σάβανο που διάλεξε και σε λίγο αναφέρουν, μέσω ραδιοφωνικού σταθμού, στον Χίτλερ. «*Mäin Führer, στις 27 Απριλίου, 8:10 το πρωί, εισήλθαμε εις τας Αθήνας, υψώσαμε την σημαία του Ράιχ πάνω στην Ακρόπολη και στο Δημαρχείο. Χάιλ*».

Η γερμανική στρατιωτική διοίκηση Αθηνών υποχρέωσε την κυβέρνηση Τσολάκογλου να ανακοινώσει ότι ο φρουρός της σημαίας πέθανε από έμφραγμα από τη συγκίνησή του όταν του ζητήθηκε να παραδώσει την ελληνική σημαία. Όμως οι στρατιώτες και οι επικεφαλής του γερμανικού αποσπάσματος είχαν συγκλονιστεί απ' το γεγονός που αντίκρισαν και δεν κράτησαν το στόμα τους κλειστό. Έτσι, στις 9 Ιουνίου η είδηση δημοσιεύθηκε στην «Daily Mail» με τίτλο: «Ένας Έλληνας κρατάει τη σημαία του ως το θάνατο».

Η θυσία του Έλληνα στρατιώτη έγινε αιτία να εκδοθεί διαταγή από τον Γερμανό φρούραρχο να υψώνεται και η ελληνική σημαία δίπλα στην γερμανική. Μέχρι

πριν από λίγα χρόνια, στα Αναφιώτικα, εκεί κάτω από τον Ιερό Βράχο, ζούσαν ακόμα αυτόπτες μάρτυρες, που είδαν το παλικάρι να γκρεμοτσακίζεται μπροστά στα μάτια τους τυλιγμένο με την ελληνική σημαία.

Κωνσταντίνος Κουκίδης είναι το όνομα του ευζώνου. Ας κλείσουμε κι αυτόν τον εθνομάρτυρα στην ψυχή μας κοντά στους τόσους άλλους γνωστούς και άγνωστους που θυσιάστηκαν για τη λευτεριά.

Οδυσσέας Ελύτης: Σώθηκα από θαύμα

Η εφ. *Ελευθεροτυπία* 22/10/2011, δημοσιεύει συνέντευξη του νομπελίστα Έλληνα ποιητή, Οδυσσέα Ελύτη, σχετική με τις μέρες του στο Αλβανικό Μέτωπο, όπου υπηρέτησε ως έφεδρος ανθυπολοχαγός. Όπως θυμάται και αφηγείται ο ίδιος, ως εκ θαύματος γλύτωσε από βέβαιο θάνατο:

« Με κόπο, κόπο ανυπολόγιστο, κατάφερα να είμαι απλώς συνεπής προς την αποστολή μου. Αλλά είδα στα πρόσωπα των στρατιωτών μου τη λάμψη που είναι ικανός ο Ελληνισμός ν' αναδώσει όταν πιστεύει στο δίκιο του. Και γνώρισα από κοντά την απηφιά του θανάτου, την ακατάβλητη θέληση της ζωής που έγινε τελικά και δική μου. Στο μέτωπο αρρώστησα από βαρύτατο τύφο. Τα νερά που πίνουμε όπου βρίσκαμε, ανάμεσα στα πτώματα των μουλαριών, ήτανε μολυσμένα. Χωρίς να γνωρίζω τι έχω, χρειάστηκε να κάνω τρία μερόνυχτα με τα πόδια και με ζώο για να βρεθώ

σε βατό δρόμο και διακομιστώ στο Νοσοκομείο των Ιωαννίνων. Έμεινα εκεί σαράντα μέρες με σαράντα πυρετό, ακίνητος, με πάγο στην κοιλιά. Με είχανε αποφασίσει, αλλά εγώ δεν είχα αποφασίσει τον εαυτό μου. Θυμάμαι ότι αρνήθηκα να με μεταφέρουν στον μικρό θάλαμο των ετοιμοθάνατων, όπως κάποιο άλλο βράδυ αρνήθηκα να κοινωνήσω και να εξομολογηθώ στον παπά που μου φέρανε, όταν η κρίση της αρρώστιας έφτασε στο κατακόρυφο. Μόλις αρχίσανε οι βομβαρδισμοί, ανοίγανε το διπλανό μου παράθυρο - μην σπάσουν τα τζάμια και τιναχθούν απάνω μου - και φεύγανε όλοι στα καταφύγια. Έτσι πέρασα όλες τις τρομερές μέρες της Γερμανικής επίθεσης. Κατάμονος σ' έναν έρημο θάλαμο και γεμάτος πληγές από την απόλυτη ακινησία. Και την ημέρα που κρίθηκε ότι είχα γλυτώσει και άρχισε να υποχωρεί ο πυρετός, ήρθε η διαταγή να εκκενωθεί το Νοσοκομείο. Με βάλανε όπως, όπως σ' ένα φορείο, που το χώσανε σ' ένα φορτηγό αυτοκίνητο. Η φάλαγα από τα Γιάννενα ως το Αγρίνιο πολυβολήθηκε οκτώ φορές από τα «στούκα». Οι φαντάροι τρέχανε στα χωράφια, όμως εγώ ήταν αδύνατο να σταθώ όρθιος έστω και για μια στιγμή. Τελικά, στο Αγρίνιο, με παρατήσανε σ' ένα πεζούλι και φύγανε. Μια καλή κοπέλα, εθελοντής νοσοκόμος με άλλη αποστολή, με βοήθησε και μ' έσυρε ως το υπόγειο μιας καπναποθήκης, όπου σωριάστηκα κ' έμεινα τρεις μέρες. Αλλά τα υπόλοιπα δεν έχουν σημασία για τους άλλους. Σημασία έχει ότι «έζησα το

θαύμα» και σώθηκα από ένα θαύμα. Οι γιατροί στην Αθήνα τρίβανε τα μάτια τους. Σύμφωνα με την επιστήμη, θα έπρεπε με την παραμικρή μετακίνηση να πάθω εντερροραγία και να τελειώσω!»

Η άλλη όψη του Νομίσματος!!!

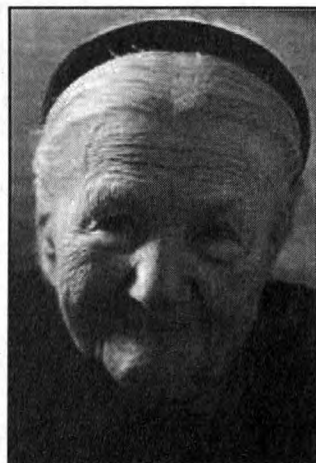
Αντίσταση και Ανθρωπισμός στη ναζιστική Γερμανία

Irena Sendler - Ιρένα Σέντλερ

Πρόσφατα πέθανε μια 98χρονη γυναίκα που την έλεγαν Ιρένα. Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου η Ιρένα εργαζόταν στα γκέτο της Βαρσοβίας ως ειδική υδραυλικός υπονόμων. Όντας γερμανίδα, περιφερόταν ελεύθερα μέσα στα γκέτο και έβλεπε το μακελειό των ναζί προς τους εβραίους. Η καρδιά της έσπρωξε την Ιρένα να αντιδράσει. Να πώς: Επινόησε έναν τρόπο για να βγάζει λαθραία από τα γκέτο βρέφη και παιδιά. Έβαζε τα μωρά στον πάτο της εργαλειοθήκης της και τα μεγαλύτερα σε ένα σάκο από λινάτσα, που είχε πάντα στην καρότσα του φορτηγού της. Η Ιρένα όμως είχε πάντα μαζί της και ένα σκύλο, που τον είχε εκπαιδεύσει να γαβγίζει τους ναζί φαντάρους που άνοιγαν την πύλη για να μπει ή να βγει από τα γκέτο. Το άγριο γαύγισμά του κάλυπτε τυχόν θορύβους από τα βρέφη και ταυτόχρονα κρατούσε τους φαντάρους σε απόσταση.

Σε όλο διάστημα, που έκανε αυτό η Ιρένα, κατάφερε να φυγαδεύσει κάπου 2.500 παιδιά και βρέφη. Το έργο της σταμάτησε όταν οι ναζί τη συνέλαβαν.

Τη χτύπησαν απάνθρωπα, της έσπασαν τα χέρια και τα πόδια, αλλά, αν και σακατεμένη, κατάφερε να επιζήσει και να δώσει συνέχεια στο έργο της. Γιατί η Ιρένα είχε κρατήσει λίστα με τα ονόματα των παιδιών που είχε σώσει και τη φύλαξε σε ένα γυάλινο βάζο που έθαψε κάτω από ένα δέντρο στην αυλή της. Μετά τον πόλεμο, προσπάθησε και εντόπισε τους γονείς των παιδιών, όσους ζούσαν ακόμη και επανένωσε τις οικογένειες. Οι περισσότεροι όμως είχαν εξοντωθεί στους θαλάμους αερίων. Τα παιδιά τους υιοθετήθηκαν ή μεγάλωσαν σε ιδρύματα.

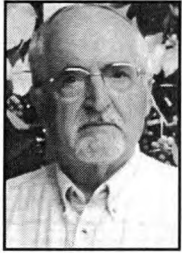

*Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο
Μικρού Χωριού*

**Δείχνει την ιστορική διαδρομή
του χωριού και των ανθρώπων του.**

Επισκεφθείτε το

Μισεμός

Γράφει ο **Γιώργος Σταυράκης**
Συγγραφέας του βιβλίου *Βήματα του Οδυσσέα*
Εισηγητής σε μεταναστευτικά θέματα

Κατά πως δείχνουν τα πράγματα, στην Ελλάδα της 2^{ης} δεκαετίας του 2000, ένα τέταρτο κύμα μεταναστών είναι προ των πυλών. Ναι, 4^ο, καλά διαβάσατε. Ο πρωθυπουργός σε συνέντευξη τύπου, που έδωσε πρόσφατα με ασαφή λόγια προσπάθησε να αποθαρρύνει τους νέους, που χειμάζονται από την ανεργία και την ανασφάλεια να μεταναστεύσουν όπου γης. Να μείνουν στην Ελλάδα, είπε, για να συμβάλουν και αυτοί με τα προσόντα τους στην ανάπτυξη της πατρίδας.

Δεν ξέρω αν οι πολιτικοί μας ζούνε την ελληνική πραγματικότητα ή οραματίζονται κάποια ονειρική χώρα του μέλλοντος. Φαίνεται όμως ότι δεν μπορούν ή δεν θέλουν να καταλάβουν πόσο σοβαρό είναι το πρόβλημα της ανεργίας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης που βιώνουν οι σημερινοί νέοι. Είναι, φαίνεται, στη μοίρα της Ελλάδας κάθε τρεις-τέσσερις δεκαετίες «να τρώει» τα παιδιά της εξωθώντας πολλά από αυτά στη μετανάστευση. Τα αίτια κάθε φορά διαφορετικά. Το αποτέλεσμα το ίδιο. Χιλιάδες νέοι και ενήλικες με παιδιά, αφήνουν την Ελλάδα, το χωριό, τους γονείς, την αδελφή στην αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης, αφού η πατρίδα των γονιών δεν τους την προσφέρει.

Από την ανασύσταση του ελληνικού κράτους, τρία ήταν τα μεγάλα κύματα εξόδου από τη χώρα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν έφευγαν και στα μεσοδιαστήματα. Η πρώτη μεγάλη έξοδος συντελέστηκε στη δεκαετία του 1890, με τη μεγάλη σταφιδική κρίση, που σταμάτησαν οι εξαγωγές σταφίδας ως σχεδόν μοναδικού εξαγωγίμου προϊόντος. Από το 1890 μέχρι το 1910 άφησαν την Ελλάδα για τις Η.Π.Α. 182.000 περίπου Έλληνες. Η δεύτερη αφαιμάξη της χώρας χτύπησε λίγο πριν και μετά τη μικρασιατική καταστροφή (1911-1930), όταν στις δύο αυτές δεκαετίες εγκατέλειψαν τη χώρα άλλες 235.000. Το τρίτο κύμα ξεκίνησε το 1931 και κορυφώθηκε τη δεκαετία του 1970. Σε αυτά τα χρόνια, δύο πολέμων (Β΄ Παγκόσμιος, Εμφύλιος και μία Δικτατορία Μεταξά) 254.000 οδηγούνται στην αποδημία.

Οι Η.Π.Α., η Αυστραλία και η Γερμανία «υποδέχονταν» πολλές χιλιάδες εργατικά χέρια για να κινήσουν τη βιομηχανία αυτών των χωρών. Η ελλαδική κοινωνία έβγαινε τότε από μια συντελεσμένη καταστροφή, η χώρα ήταν ερειπωμένη, πάρα πολλά χωριά εγκαταλελειμμένα. Στέρηση, φτώχεια, ανεργία που συνοδεύονταν από μεγάλη ανασφάλεια, ακόμα και για τη φυσική ύπαρξη. Ήταν τα χρόνια 'κείνα, που οι παππούδες και οι γιαγιάδες ζωγράφιζαν στο χαρτί το χεράκι του παιδιού για να δείξουν στους ξενιτεμένους γονείς στη Γερμανία, πόσο το παιδί μεγάλωσε ... στη φροντίδα της γιαγιάς πίσω στο χωριό.

Οι Έλληνες της διασποράς, εκείνες τις δεκαετίες, είχαν καλά ριζωμένη στην ψυχή τους την ελπίδα να γυρίσουν με ένα καλό κομπόδεμα, να βρουν τα παιδιά μεγαλωμένα, να χτίσουν ένα καινούριο σπίτι στο χωριό. Ζούσαν γερά δεμένοι με τις παραδόσεις του λαού μας. Ένωθαν περήφανοι για την ελληνικότητά τους ως πολιτισμική υπεροχή, ως ποιότητα ζωής. Όλα όμως τώρα, και πάλι, δείχνουν να αλλάζουν και το μαγκανοπήγαδο της ιστορίας γυρίζει ζοφερά προς τα πίσω. Σαν να μην αρκεί η ανάγκη εξεύρεσης εργασίας στην ξενιτιά, όπως και τότε, αυτή η περηφάνια των ξενιτεμέ-

νων, που ένιωθαν κοσμοπολίτες, εξανεμίστηκε με τα καμώματα των πολιτικών μας και τον αμοραλισμό του συνόλου, σχεδόν, της ελλαδικής κοινωνίας. Όταν μιλάμε για αμοραλισμό και αχαριστία, καλό παράδειγμα είναι η τρομοκρατική επίθεση, το 2001 στους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης με 2.750 περίπου νεκρούς. Η μεγάλη ελληνική παροικία της Αμερικής σοκαρίστηκε. Όταν ολόκληρη η Αμερική πενθούσε, κάποια μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα (όχι όλα) δημοσίευσαν το αμίμητο σε κακότητα «καλά να πάθουν». Οι Έλληνες της Αμερικής ένιωσαν μεγάλη απογοήτευση και οι Ελληνο-Αμερικανικές σχέσεις έπεσαν στο ναδίρ.

Έτσι λοιπόν φίλοι μου, πολύ φοβούμαι ότι ένα νέο (4^ο) κύμα εξόδου από τη χώρα βρίσκεται προ των πυλών με τον κίνδυνο τώρα να φύγουν τα φτωχά μυαλά προς τη Δ. Ευρώπη και την ραγδαία αναπτυσσόμενη Αυστραλία.

Η κρίση στα διάφορα επαγγέλματα

Στο ερώτημα «πώς πάνε τα πράγματα», κάθε επαγγελματίας έχει ένα δικό του τρόπο να απαντήσει, όπως:

Ο Αγρότης:

Ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι

Ο Ανθοπώλης: *Μαρασμός*

Ο Έμπορος: *Πανί με πανί*

Ο Ηλεκτρολόγος: *Κανένα φως*

Ο Ιχθυοπώλης: *Ούτε λέπι*

Ο Κηπουρός: *Ανομβρία*

Ο Κομμωτής: *Τρίχες*

Ο Κρεοπώλης: *Ψόφια πράγματα*

Ο Μανάβης: *Κολοκύθια*

Ο Νεκροθάφτης: *Μαύρα κι άραχνα*

Ο Ταβερνιάρης: *Κατακάθι*

Ο Στρατιωτικός: *Βήμα σημειωτόν*

Ο Ταχυδρόμος: *Ούτε σάλιο*

Ο Τραπεζίτης: *Ούτε δεκάρα*

Ο Υπάλληλος: *Χάλια*

Ο Φαρμακοποιός: *Με το σταγονόμετρο*

Ο Φούρναρης: *Ψίχουλα*

Ο Ψαράς: *Πιάσαμε πάτο*

Ο Ψυλικάτζής: *Ψυλοπράματα*

Λίγο γέλιο

Επαγγελματική συμβουλή

Ένας νέος ιερέας καθώς οδηγεί με το αυτοκίνητό του βλέπει στο δρόμο μια μοναχή. Αμέσως σταματάει και την παίρνει να την πάει στο μοναστήρι της. Καθώς όμως η μοναχή μπαίνει στο αυτοκίνητο, το ράσο της ανοίγει και αφήνει να φανούν τα καλλίγραμμα πόδια της. Αυθόρμητα, το χέρι του παπά ακουμπά στο γόνατό της. Η μοναχή γυρίζει, τον κοιτάζει και του λέει: «Πάτερ μου, θυμηθείτε τον ψαλμό 129». Ο ιερέας απολογείται «σαρξ γαρ ασθενής κλπ.» και περιορίζεται στην οδήγηση.

Σε μια απότομη όμως στροφή του αυτοκινήτου επαναλαμβάνεται το ίδιο: Φεύγει το ράσο, και το χέρι του παπά φεύγει για το γόνατο. Η μοναχή, ψύχραιμη, επαναλαμβάνει: «Πάτερ μου, θυμηθείτε τον ψαλμό 129».

Φθάνουν στο μοναστήρι, ο ιερέας αφήνει την μοναχή και τρέχει σπίτι του γεμάτος περιέργεια να διαβάσει τον ψαλμό 129. Μόλις τον βρήκε, διάβασε έκπληκτος: «Συνέχισε να ψάχνεις. Η ευτυχία βρίσκεται πιο ψηλά».

Συμπέρασμα: Ή γνωρίζεις τα πάντα γύρω από τη δουλειά σου ή χάνεις σπουδαίες ευκαιρίες.

Θ.Π.

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

»Ο Νίκος εξήγησε στο νοσοκόμο περί τίνος πρόκειται. Του έδωσε και χρήματα, να στείλει το γράμμα. Υπολόγιζα ότι μέσα σε δέκα μέρες το πολύ θα 'βλεπα κάποιο φως, μα τίποτα. Μετά από καιρό, που ήρθε η γυναίκα του Νίκου με τον ένα του γιο για να τον δούνε και να του φέρουνε ρούχα, ξανάστειλα άλλο γράμμα, αλλά απάντηση δεν έπαιρνα.

»Ο Νίκος είπε την ιστορία μου και σ' ένα Σλάβο επισκέπτη και τον παρακάλεσε να με βοηθήσει. Εκείνος έδειξε ότι με συμπονούσε και σε λίγο μου 'δωσε ένα μικρό πακετάκι με μπισκότα. Δηλαδή, αυτό έδειξε ότι κανένas δε ν' έπαιρνε στα σοβαρά.

»Η γυναίκα και τα παιδιά του Νίκου τον επισκέπτονταν αραιά και πού, τους λόγους δεν μπόρεσα να τους καταλάβω, πάντως δεν ήτανε δεμένη οικογένεια. Όταν ήρθε για δεύτερη φορά, μετά από μήνες, μου έφερε κι εμένα εσώρουχα και πιτζάμες και χαρτοφάκελα που της ζήτησα. Πέφτω στα γονάτια της και της λέω: «Σώσε με, δεν είμαι τρελός!»

»Επειδή νόμιζα ότι η γυναίκα μου και τα παιδιά μου δεν ενδιαφέρονταν πια για μένα, έγραψα από δυο λέξεις σε τρεις εμπόρους της αγοράς και τους παρακαλούσα να με βοηθήσουν. Η γυναίκα του Νίκου έγραψε σ' όλους τους φακέλους στα σλαβικά τη διεύθυνση του νοσοκομείου.

«Να πας και στην ελληνική πρεσβεία και να πεις τι συμβαίνει», της λέει ο Νίκος.

»Είχαν περάσει τρεις ακόμα μήνες, ώπου να ξανάρθει η Σλάβα γυναίκα του Νίκου στο τρελάδικο και δυο περίπου χρόνια, από τότε που 'χα φύγει απ' την Ελλάδα. «Πήγες στην πρεσβεία;» τη ρωτάω. «Πήγα», μου απαντάει η γυναίκα. «Εντάξει, σημείωσαν το όνομα και θα κάμουν ό,τι πρέπει να κάμουν», μου λέει.

«Τώρα είναι που θα τρελαθώ στα σίγουρα» έλεγα και ξανάλεγα, κι έβριζα σιγά, σιγά για να μην ακούγονται φωνές και να μη μουτζουρώνω το φάκελο. Είχε μεγάλη ση-

μασία αυτό για να σου δώσουν απολυτήριο από εκεί μέσα.

«Άσε, σ' ένα δυο μήνες, που θα βγω έξω, θα σε βγάλω αμέσως», με παρηγορούσε ο Νίκος, «η γυναίκα μου δεν τα καταφέρνει καλά στα ελληνικά και, γενικά, αγράμματος άνθρωπος είναι».

»Ο Νίκος βγήκε μετά έξι μήνες, κι έμεινα πάλι μόνος, με δυο όμως διαφορές. Πρώτα, πρώτα, η σιγουριά ότι αυτός ο άνθρωπος δεν θα μ' άφηνε εκεί μέσα και δεύτερον, είχα μάθει αρκετά σλαβικά και μπορούσα να συνηνωθώ σε βασικά πράγματα.

»Πράγματι, ο Νίκος σε δέκα μέρες έφερε δυο υπαλλήλους της ελληνικής πρεσβείας που μιλούσανε και οι δυο τα σλαβικά και τα ελληνικά. Πήγαμε όλοι μαζί στη διεύθυνση του νοσοκομείου, μάταια όμως ψάχνανε να βρύνε το όνομά μου. Με κοιτούσαν όλοι περιέργα, ήταν έτοιμοι να με παρατήσουν. «Όχι», τους λέει ο Νίκος, «αυτός είναι ο άνθρωπος και είναι καλά στα μυαλά του».

»Ανακαλύφθηκε, λοιπόν, ότι εκείνα τα λάθος στοιχεία που μου πέρασαν στο ορθοπεδικό νοσοκομείο μ' ακολουθούσανε και για το λόγο αυτό δεν μπορούσαν να με βρύνε. Παρά τη φροντίδα του παιδιού από την πρεσβεία και τον άριστο φάκελο που είχα σαν τρελός, χρειάστηκε να περάσουν δυο ακόμα μήνες, πριν βγω από κει μέσα. Σ' αυτό το διάστημα, και μετά από τη διόρθωση του ονόματός μου, έστειλα και πήρα πολλά γράμματα απ' το Λάζαρο. Του ζήτησα να το πει στα παιδιά μου και μ' απάντησε ότι δεν ξέρει που βρίσκονται. «Μάλλον κάπου θα παραθερίζουν», μου λέει.

»Κατάλαβα ότι κάτι συμβαίνει, μα δεν είχα τον τρόπο να το εξακριβώσω. Ο νους

μου πήγαινε ότι τους έχει φυσήξει τόσο μίσος η μάνα τους στο μυαλό, που δεν ήθελαν ούτε να μαθαίνουν για μένα.

» Πλησίασαν οι μέρες για την έξοδό μου απ' το νοσοκομείο. Ήρθε ο Λάζαρος με δυο ακόμα φίλους με τ' αυτοκίνητό του για να με πάρουν. Δεν χρειάζεται να σου πω για την πρώτη μας συνάντηση, ε; Τα ευκόλως εννοούμενα να παραλείπονται. Θα σου πω μόνο τούτο. Ήξερα από μέρες πως, όπου να 'ναι θα εμφανισθούν, όπως ήξερα περίπου και την ημέρα που θα έπαιρνα το εξιτήριο απ' το τρελάδικο.

» Για πολλές ώρες την ημέρα, κι εφόσον ο καιρός το επέτρεπε, όλα εκείνα τα ατέλειωτα χρόνια, στεκόμουν ακουμπισμένος στα πανύψηλα σιδερένια κάγκελα, κοιτάζοντας προς τα έξω και περιμένοντας. Εκεί ξετύλιγα την ταινία της ζωής μου στο μυαλό μου, και ζούσα με την ελπίδα πως μια μέρα θα συνέχιζα το γύρισμά της...

» Βρεγμένος μέχρι το κόκαλο από την ασταμάτητη βροχή, κι ακουμπισμένος στα ίδια κάγκελα κοντά στην είσοδο, περίμενα κι εκείνη την ημέρα, ώσπου μακριά ένα αυτοκίνητο που 'χε στην κεραία του μια ελκηνική σημαία. Ήταν το αυτοκίνητο της πρεσβείας μας, και μέσα οι δυο υπάλληλοι. Ακριβώς από πίσω, το αυτοκίνητο του Λάζαρου με τους φίλους μας από την Αθήνα και το Νίκο από τις Σέρρες, το μοιραίο άνθρωπο που νοσηλεύτηκε εκεί μέσα, και που σ' αυτόν οφείλω τη ζωή μου.

» Όταν ο φύλακας τους άνοιξε την πόρτα, έτρεξα κατευθείαν στο Λάζαρο. Ο άνθρωπος φοβήθηκε πολύ, το ίδιο έπαθαν κι οι φίλοι μας. Δε με γνώρισε κανένας. Είχαν δίκιο - πώς να με γνώρισε; - όσο καιρό ήμουνα κλεισμένος εκεί μέσα, τόσο είχα να κουρευτώ και να ξυριστώ.

» Αγκαλιαστήκαμε, όπως γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις. Όμως, παρατήρησα πως δεν υπήρχε, ούτε από μένα ούτε σε κανέναν από αυτούς, στο βαθμό που θα έπρεπε, η αγάπη, η νοσταλγία, ο πόθος, το κλάμα-αλλιώς τα περίμενα. Μερικά χαζοχαμόγελα, μερικά χτυπήματα στην πλάτη. Δεν μπορούσα να καταλάβω τι συμβαίνει σ' αυτούς, εγώ

πάντως ξαφνικά ένιωθα περίεργα.

» Όλοι μαζί πήγαμε στα γραφεία. Οι υπάλληλοι της πρεσβείας μας συνεργάστηκαν με τους αρμόδιους υπαλλήλους του νοσοκομείου για να γραφτούν όλες οι λεπτομέρειες στο εξιτήριο, ώστε να μην μπορεί κανένας ποτέ να ισχυριστεί ότι νοσηλεύτηκα σε τρελάδικο, διότι είχα κάποιο πρόβλημα. Συγκεκριμένα, μεταξύ των άλλων, σ' εκείνο το χαρτί γράφτηκε ότι μεταφέρθηκα εκεί από κακή εκτίμηση του πρώτου νοσοκομείου, ότι γρήγορα μου έγιναν όλα τα τεστ και διαπιστώθηκε η καλή μου υγεία, ότι δε μου χορηγήθηκαν ποτέ φάρμακα και ότι περίμενα εκεί, διότι δε με αναζητούσε το νοσοκομείο που μ' έστειλε, ούτε κανένας άλλος. Γράφανε ακόμα, ότι τ' όνομά μου ήταν γραμμένο λάθος ότι, όπως αποδείχθηκε, το πραγματικό μου όνομα είναι ...

» Ο Λάζαρος μου 'δωσε το βαλιτσάκι που κρατούσε με ρούχα και παπούτσια κι απομωνώθηκαμε κάπου για να ντυθώ.

» Αν θα σου πω πως αισθανόμουνα τον εαυτό μου παγερά αδιάφορο, συγκίνητο για το τι συνέβαινε εκείνη την μέρα, θα με πιστέψεις; Χωρίς να το θέλω, χωρίς να το περιμένω, όταν είδα τους φίλους μου, ξέχασα τα δεινά που 'χα περάσει σχεδόν τέσσερα χρόνια και θυμήθηκα τη ζωή του τελευταίου μήνα στην Ελλάδα.

» Ντύθηκα και αμίλητοι βαδίζαμε όλοι μαζί προς την έξοδο. Ειλικρινά, ήταν η πρώτη φορά που ένιωθα ότι πρέπει να 'χω κάποιο ψυχολογικό πρόβλημα. Δεν έβγαينا έξω με την καρδιά μου. Χάθηκε η νοσταλγία να βρεθώ στην έξω μεριά της μάνδρας. Μας ακολούθησαν αρκετοί τρόφιμοι του νοσοκομείου. Ο καθένας με το πρόβλημά του, όλοι χρυσά παιδιά, το 'μαθαν ότι φεύγω κι ήρθαν να με ξεπροβοδίσουν: είπα στο Λάζαρο και τους έδωσα χρήματα. Δεν ήταν ούτε ομογενείς μου ούτε ομόθησκοί μου, ήταν άνθρωποι άρρωστοι, έκλαιγαν σαν μωρά παιδιά που με χάνουν. Ποτέ δεν ένιωσα τόσο αληθινή αγάπη και ποτέ δεν αγάπησα τόσο πολύ, όσο αυτούς τους ανθρώπους που όλοι τους περιφρονούμε. Έκλαιγα κι εγώ, κλάψανε και οι επισκέπτες μου».

Συνέχεια στο επόμενο

Ιστορικές Μηνίμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Εγώ, για καλή μου τύχη έφυγα χαράματα για να σπειρούμε σιτάρι σ' ένα χωράφι μας στο βουνό και γυρίζοντας το βράδυ έμαθα τι ακριβώς συνέβη. Ευτυχώς τον πατέρα μου δεν τον πήραν ως υπερήλικα, αλλά αυτό δεν έπαυε να μας βάζει όλους σε μεγάλη στενοχώρια και αγωνία για τους χωριανούς που πήρανε και αγωνία για τη ζωή που μας περιμένε από δω και πέρα.

Εν τω μεταξύ το αντάρτικο άρχισε να μεγαλώνει. Κοντά στον Άρη ξεκινήσανε πολλοί εθελοντές αποφασισμένοι για όλα. Στην Ήπειρο σχηματίστηκε άλλο αντάρτικο υπό τον στρατηγό Ζέρβα, γνωστό κινηματία Κονδύλη. Στην προκειμένη περίπτωση αυτός παρίστανε το δημοκρατικό και αντιβασιλικό. Ακόμα όντας τώρα ανταρτοκρατούμενη η δική μας περιοχή της Ευρυτανίας και της Φθιώτιδας, γιατί οι αντάρτες του Άρη δεν εγκαταστάθηκαν βέβαια σε κάποια μόνιμη βάση, αλλά γύριζαν όλα τα χωριά που ήταν έξω από τις βάσεις των Ιταλών, εμψυχώνοντας και προτρέποντας τόν κόσμο για αγώνα.

Αυτά πληροφορημένοι οι Εγγλέζοι και θέλοντας ν' ανοίξουν μέτωπο και προπαγάνδη που γινόταν στον τόπο μας, ρίχνανε με τ' αεροπλάνα κομάντος οπλισμένους με τ' απαραίτητα για σαμποτάζ σχεδιάζοντάς τα. Έτσι έγινε με την καταστροφή της γέφυρας του Γοργοπόταμου, όπου ανταμώθηκαν όλοι οι αντάρτες του Άρη και του Ζέρβα και επιτιθέμενοι εξουδετέρωσαν την ιταλική φρουρά της γέφυρας και επέστρεψαν στους δυναμιτιστές δικούς μας και ξένους να υπονομεύσουν και να ρίξουν τη γέφυρα και να κόψουν τον ανεφοδιασμό των Γερμανών που μάχονταν στην Αφρική.

Το μεγάλο αυτό σαμποτάζ ήταν το πρώτο που γινόταν σε κατεχόμενη χώρα. Η επιτυχία του οφείλεται κατά το μέγιστο μέρος στη μαχητικότητα των ανταρτών

του Άρη και στην στρατηγική ικανότητα του ίδιου του Άρη. Ας ήταν στο επάγγελμα γεωπόνος και ας είχε λίγες γνώσεις στρατιωτικές, που τις έμαθε στο Καλπάκι ως εξόριστος.

Αυτό δεν το ήξερε κανείς. Όλοι τον θεωρούσαν ως μόνιμο ταγματάρχη. Τον θαύμαζε και ο ίδιος ο Ζέρβας, ο οποίος, κατά μαρτυρία ανταρτών, την ώρα της μάχης και στο κρίσιμότερο σημείο κίότσειπε από την άμυνα των Ιταλών και ήθελε να τα παρατήσει, αλλά η επιμονή του Άρη υπερίσχυσε και είχε η αποστολή αίσιο και μεγαλοπρεπές τέλος αφού η γέφυρα έγινε σμπαραλία. Το γεγονός αυτό προκάλεσε το γενικό θαυμασμό σε παγκόσμια κλίμακα, αλλά και απέδειξε τι μπορεί να πετύχει ο λαός μας όταν είναι ενωμένος.

Ας επανέλθουμε στο χωριό μας και ας δούμε την κατάσταση και τη ζωή που κάναμε μετά τον πόλεμο της Αλβανίας και την κατοχή των Ιταλογερμανών. Είπαμε και παραπάνω για τα τρόφιμα που κρύφτηκαν για την πείνα που επηρέασε και τα δικά μας μέρη. Όσοι δεν είχαν την πρόνοια να προμηθευτούν αρκετά τρόφιμα να βγάλουν το βαρύ χειμώνα του '41, υπέφεραν, πείνασαν, αρρώστησαν. Παρ' όλα αυτά όμως, η ζωή δεν σταματούσε. Η μόνη μέριμνα όλων πλέον ήταν η εξασφάλιση των προς το ζειν. Στις αρχές, όποιος είχε χρήματα κοίταζε να προμηθευτεί οτιδήποτε και από οπούδηποτε. Θυμάμαι ότι αποφάσισα και κατέβηκα στο Μεσολόγγι ν' αγοράσω λάδι, τούτο

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μηνίμες
&
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

κατόπιν καυγά με τη μητριά μου, που το θεωρούσε κάπως υποτιμητικό για την μισοαστική μας οικογένεια να καταδεχτεί να πάει με τον γάιδαρό μας, τον Κίτσο, για ν' αγοράσει λάδι και αλάτι. Ζούσε με την ιδέα, ότι αφού είχε λεφτά θα της τα φέρνανε εδώ όλα. Πήγα, λοιπόν και με παρέα στον Προυσό, Αραποκέφαλα, Παραβόλα καταλήξαμε στο Αιτωλικό, όπου δεν υπήρχαν Ιταλοί και είχαμε ελπίδα να βρούμε ότι θέλαμε εκεί. Αλλά δυστυχώς ούτε στο Αιτωλικό, σ' αυτό το χωριό, βρήκαμε λάδι και αυτό γιατί τα τρόφιμα και δω τα κρύψανε οι χωριάτες να τα πουλήσουν ίσως ακριβότερα και με ανταλλαγή.

Πληροφορήθηκα ότι μπορούμε να πάρουμε λάδι από το Μεσολόγγι. Πήγα εκεί. Όμως εκεί χρειάζονταν χαρτιά, καταστάσεις γιατί το λάδι το δίνανε με το δελτίο. Έκανα την αποκοτιά και έφτιαξα ψεύτικες καταστάσεις. Πλαστογράφησα προεδρική υπογραφή φανταστική. Έστριψα ένα μελανωμένο νόμισμα μεταλλικό σα σφραγίδα και πήγα με αυτή στον τόπο της διανομής και κει, ως εκ θαύματος, μού χορήγησαν ένα τενεκέ λάδι.

Όταν πήρα αυτό το λάδι, με πλησίασε ένας και μου είπε αν ενδιαφέρομαι για άλλο λάδι. Μού είπε ότι μπορούσε να με προμηθεύσει αλλά στη διπλή τιμή απ' αυτή που πήρα με το δελτίο. Αποφάσισα και πήρα άλλον ένα τενεκέ από αυτόν. Αγόρασα και 50 οκάδες αλάτι, φόρτωσα το γάιδαρο, αφού έκρυψα τον ένα τενεκέ που δεν δικαιολογούνται από τα χαρτιά που είχα μαζί μου για να περάσω από το φυλάκιο και τον έλεγχο των Ιταλών. Τον έκρυψα, λοιπόν, μέσα σ' ένα σακί με χόρτο και τον φόρτωσα πανωσάμαρα στο γάιδαρο. Αυτή ήταν μεγάλη απόφαση, γιατί αν ανακάλυπταν το λαθραίο λάδι οι Ιταλοί, θα έκαναν κατάσχεση όχι μόνο στο λάδι αλλά και στο γάιδαρο και θα κλείνανε και μένα στην φυλακή. Ευτυχώς, δεν το βρήκαν και έτσι πέρασα νικητής και εφοδιασμένος γερά. Αφού αντάμωσα και με τους άλλους της παρέας μου, που είχανε φορτωμένα τα ζώα τους, προπαντός αλάτι και λιγοστό λάδι

όσο βρήκανε στη μαύρη αγορά, φύγαμε για το χωριό. Αυτοί είχαν και μουλάρια, γερά ζώα, αλλά ο δικός μου γάιδαρος, ο Κίτσο, δεν άφηνε κανέναν να τον περάσει μπροστά.

Έτσι φθάσαμε μέχρι την Παραβόλα, όπου αποκαμωμένος έπεσε χάμω από την κούραση και το βαρύ φορτίο που κουβαλούσε. Αναγκάστηκα να πουλήσω το μισό αλάτι και έτσι τον ξαλάφρωσα και συνεχίσαμε το δρόμο μας χωρίς να μας ενοχλήσει κανένας. Επιστρέφοντας μας έπιασε το νύχτωμα στα Διπότατα. Η κούραση τόσο για μας όσο και για τα ζώα ήταν μεγάλη, αφού είχαμε πέντε μέρες που ταλαιπωρούμασταν περπατώντας και μισονηστικοί. Θυμάμαι ότι κρατιόμουν από την ουρά του γαϊδάρου να μην παραπατήσω και γκρεμιστώ σε κάνα βράχο από το στενό δρόμο που βαδίζαμε γιατί το σκοτάδι ήταν πίσσα.

Φθάσαμε καμιά φορά τα μεσάνυχτα στο Γαύρο και από κει στον δρόμο τον αμαξιτό του ρέματος στο χωριό. Έτσι εφοδίασα το σπίτι για το χειμώνα από τα βασικά αυτά τρόφιμα, αλάτι και λάδι. Όμως έπρεπε να προμηθευτούμε και καλαμπόκι. Παρ' όλο που οι προμήθειες από το μικροεμπόριο που έκανα ήταν σημαντικές, ήθελα να έχω πλήρη επάρκεια για το σπίτι. Ξεκίνησα, λοιπόν, με τον Κίτσο μου και με άλλη παρέα για τον άλλο κάμπο της Λαμίας. Πληροφορηθήκαμε ότι στα χωριά και στις κωμοπόλεις Μακρακόμης που είναι αυτοκινητόδρομο δεν θα βρούμε τίποτα και έπρεπε να περάσουμε απέναντι. Πήγαμε λοιπόν στη Λευκάδα, Παλιοβράχα, Σπερχιάδα και δεν μας δώσανε πουθενά. Φθάσαμε σχεδόν στην Υπάτη, σ' ένα χωριό που λεγόταν Συκά. Εκεί βρήκαμε ένα γέρο που ο Θεός ν' αναπαύει την ψυχή του, που μας προμήθευσε καλαμπόκι σε σχετικά καλή τιμή για την εποχή εκείνη και μας απάλλαξε από την απελπισία και την παρ' ολίγο απόφαση να γυρίσουμε άπρακτοι και καβάλα στα ζώα μας στο χωριό.

Συνέχεια στο επόμενο

Επιστημονικό Συνέδριο στο Καρπενήσι

Στις 7-9 Οκτωβρίου 2011, ο Σύνδεσμος "Ευγένιος ο Αιτωλός", με συνδιοργανωτές την Ιερά Μητρόπολη Καρπενησίου και την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος (Περιφερειακή ενότητα Ευρυτανίας), διοργάνωσε στην ομώνυμη αίθουσά του στο Καρπενήσι επιστημονικό συνέδριο με θέμα: Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός και οι "Σχολαί των Αγράφων" κατά την τουρκοκρατία.

Το συνέδριο ήταν μια πνευματική όαση μέσα στην αχανή έρημο των στενόχωρων ειδήσεων που καθημερινά μας κατακλύζουν. Ακούστηκαν πολλές ενδιαφέρουσες ομιλίες από 45 συνέδρους, ερευνητές, εκπαιδευτικούς, καθηγητές πανεπιστημίων, Ευρυτάνες και μη. Οι εισηγήσεις περιστρέφονταν γύρω από τον Ευγένιο τον Αιτωλό (1592-1682), τους μαθητές και τους διαδόχους του, τις σχολές των Αγράφων, που λειτούργησαν την εποχή της τουρκοκρατίας, αλλά και γύρω από συμφυή θέματα για την Ευρυτανία και τους ανθρώπους της την εποχή εκείνη.

Στο προεδρείο ο κ. Κουτσούκης και η κ. Πιπερίγκου

Στο βήμα ο κ. Παναγιώτης Βλάχος

Το συνέδριο έκλεισε με την απονομή τιμητικών διπλωμάτων σε όσους συνέδραμαν στη διεξαγωγή του συνεδρίου ή διαχρονικά στήριζαν τον Σύνδεσμο, αλλά και σε Ευρυτάνες, που με τη δράση τους συνέβαλαν στη διάσωση και προβολή της ιστορικής ταυτότητας του τόπου μας. Από το Μικρό Χωριό εισηγητής ήταν ο ομ. Καθ. Κλεομένης Κουτσούκης. Όλες οι ομιλίες θα δημοσιευθούν στον Τόμο Πρακτικών του Συνεδρίου που πρόκειται να εκδοθεί σύντομα.

Αν κρίνουμε από την μεγάλη συμμετοχή, τις πολύ ενδιαφέρουσες εισηγήσεις, την άφογη οργάνωση χάρη στις άοκμες προσπάθειες του Προέδρου του Συνδέσμου κ. Παναγιώτη Βλάχου, αλλά και την πλούσια φιλοξενία, το Συνέδριο στέφθηκε από πλήρη επιτυχία και άφησε ευχάριστες εντυπώσεις σε όλους.

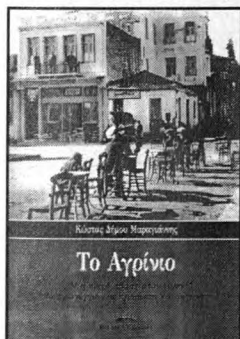
Το Μικρό Χωριό στο διάβα του χρόνου

Μια βιντεοταινία για τον κάθε Μικροχωριτη,
τον φίλο ή τον επισκέπτη του Χωριού

Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Κώστα Δήμου Μαραγιάννη: *Το Αγρίνιο. Μια περιδιάβαση στον τόπο. Μια προσέγγιση σε πρόσωπα και γεγονότα.* Εκδόσεις Πάραλος, Αθήνα 2011, σελ. 516

Σε έναν καλαισθητό τόμο 516 σελίδων, ο πολυγραφότατος Κώστας Δήμου Μαραγιάννης καταγράφει όλα όσα θα ήθελε να ξέρει κανείς για το Αγρίνιο. Ξεκινάει με ιστορική αναδρομή από την

αρχαιότητα, την Βυζαντινή περίοδο, την Επανάσταση του 1821, τη νεώτερη ιστορία ως την Εθνική Αντίσταση και τον Εμφύλιο πόλεμο.

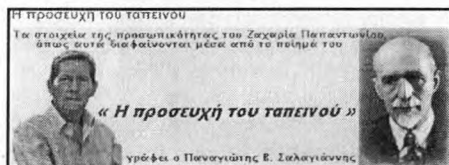
Στο ιστορικό διάβα του ατενίζει με αντικειμενικότητα, θετικά ή κριτικά, πρόσωπα και γεγονότα, που χαρακτήκαν στη μνήμη για το σημαντικό τους ρόλο, τόσο στην πόλη του Αγρινίου, όσο και στην γύρω περιοχή. Πνευματικοί άνδρες, πολιτικοί, αγιογράφοι-ζωγράφοι, επιστήμονες, επιχειρηματίες αλλά και καθημερινοί Βραχωρίτες ή γραφικοί τύποι παρελαύνουν στις σελίδες του βιβλίου του. Σημαντικό κομμάτι έχουν επίσης η οικονομική και κοινωνική ζωή του Αγρινίου, αλλά και η καθημερινότητα των κατοίκων.

Οι πολύ ενδιαφέρουσες περιγραφές μαζί με τη ρέουσα γλώσσα του κειμένου, καθηλώνουν τον αναγνώστη και οι σελίδες κυλούν γρήγορα και ευχάριστα. Οι πάμπολλες φωτογραφίες, τεκμήρια άλλων χρόνων ή γεγονότων, άλλοτε φέρνουν νοσταλγικές στιγμές στο νου και άλλοτε δάκρυα συγκίνησης.

Το Αγρίνιο, του Κώστα Δήμου Μαρα-

γιάννη, είναι ένα βιβλίο-σταθμός, που ασφαλώς κάθε Αγρινιώτης θα ήθελε να κοσμήει το σπίτι του.

Παναγιώτη Β. Σαλαγιάννη: Η προσευχή του ταπεινού, στην ιστοσελίδα www.agrafiotis.gr

Ο γνωστός φιλόλογος καθηγητής, Παναγιώτης Β. Σαλαγιάννης από τα Άγραφα, “συλλαβίζοντας” το ποίημα του Ζαχαρία Παπαντωνίου “Η προσευχή του ταπεινού” προχωρά σε μια πολύ ενδιαφέρουσα ανάλυση της προσωπικότητας του μεγάλου Ευρυτάνη ποιητή και λογοτέχνη. Ολόκληρο το άρθρο του είναι δημοσιευμένο στην καλαισθητή και συνεχώς εμπλουτισμένη ιστοσελίδα του κ. Χρίστου Κίτσιου: www.agrafiotis.gr Εμείς παραθέτουμε εδώ το αθάνατο αυτό ποίημα, που μιλάει στις καρδιές όλων μας.

Η προσευχή του ταπεινού

Κύριε, σαν ήρθεν η βραδιά σου λέω την προσευχή μου.
Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ' τη δική μου.
Εκείνοι που με πλήγωσαν ήταν αγαπημένοι.
Την πίκρα μου τη βάστηξα. Μου δίνεις και την ξένη.

Μ' απαρνήθηκαν οι χαρές. Δεν τις γυρεύω πίσω.
Προσμένο τα χειρότερα. Είν' αμαρτία να ελπίσω.
Σαν ευτυχία την αγαπώ της νύχτας τη φοβέρα.
Στην πόρτα μου άλλος δεν χτυπά κανείς απ' τον αγέρα.

Δεν έχω δόξα. Είν' ήσυχα τα έργα που έχω πράξει.
Άκουσα τη γλυκιά βροχή. Τη δύση έχω κοιτάξει.
Έδωκα στα παιδιά χαρές, σε σκύλους λίγο χάδι.
Ζευγάδες καληπέρασια που γύριζαν το βράδυ.

Τώρα δεν έχω τίποτα, να διώξω ή να κρατήσω.
Δεν περιμένω ανταμοιβή. Πολύ 'ναι τέτοια ελπίδα.

Ευδόκησε ν' αφανιστώ, χωρίς να ξαναζήσω.

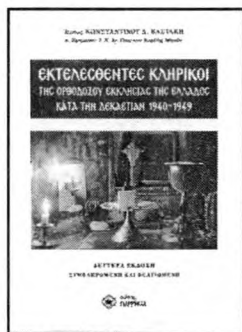
Σ' ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα.

Πρακτικά Ημερίδας: Η Σχολή του Αιτωλικού και οι Λόγιοι Δάσκαλοι των Αγράφων στα Χρόνια της Τουρκοκρατίας, Επιμ. Ιωάννη Καρυδά, Έκδοση ΕΥ-ΚΕΣΕ, Αθήνα 2011

Στο βιβλίο αυτό περιέχονται τα κείμενα των εισηγήσεων σε ημερίδα που έγινε στην αίθουσα του “Μουσείου Βάσως Κατράκη, στο Αιτωλικό, 26 Ιουνίου 2010. Επίκεντρο της ημερίδας αυτής ήταν αφ' ενός η πνευματική κίνηση που αναπτύχθηκε στην Αιτωλία και Ακαρνανία από τον 16^ο ως τον 19^ο αιώνα και αφ' ετέρου οι πνευματικές μορφές, που αναδείχθηκαν και άφησαν τη σφραγίδα τους στην κοινωνία του Αιτωλικού, ιδιαίτερα αυτές του Ευγενίου του Αιτωλού, του Αναστάσιου Γόρδιου, του Πατροκωσμά κ.ά.

Εκτός από τα πλήρη κείμενα όλων των εισηγητών της ημερίδας, το βιβλίο περιλαμβάνει χαιρετισμούς προς το συνέδριο, παρεμβάσεις και φωτογραφικό υλικό.

Ιερέως Κωνσταντίνου Δ. Βαστάκη: Εκτελεσθέντες Κληρικοί της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος κατά την Δεκαετία 1940-1949. Εκδόσεις Παρρησία, 2011.

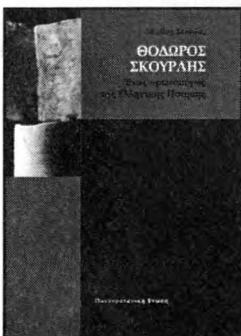

Ο πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Βαστάκης αφιέρωσε ένα ακόμη βιβλίο του στους ιερωμένους, που έχασαν τη ζωή τους στην ανώμαλη περίοδο της 10ετίας του 1940. Από τους πρώτους εθνομάρτυρες ο αείμνηστος πατέρας του, π. Δημήτριος Βαστάκης,

που βρήκε τραγικό θάνατο από τους Ιταλούς κατακτητές την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942.

Πικρή διαπίστωση όμως είναι ότι, “κοντά στο αίμα που χύθηκε από τους ξένους κατακτητές, προστέθηκε και άλλο από τους αδελφούς, τους ομοεθνείς και ομόθρησκους” Πρόκειται για όσους βασανίσθηκαν και χάθηκαν στον εμφύλιο πόλεμο (1946-49). Για όλους αυτούς, τους πολλούς, κάπου 570 κληρικούς σε όλη την Ελλάδα, ο π. Κωνσταντίνος, κλείνοντας τον πρόλογο του, κάνει έκκληση: “να θυμόμαστε εκείνους που έδωσαν τη ζωή τους χάριν των ιδανικών του Γένους μας και της αιώνιας Πατρίδας μας και επί πλέον να τους θυμόμαστε στις προσευχές μας και να ζητούμε τις μαρτυρικές πρεσβείες τους χάριν της σωτηρίας των ψυχών μας...”

Μιχάλη Σταφυλά: Θόδωρος Σκουρλής, Ένας πρωτοπόρος της Ελληνικής Ποίησης, Έκδοση Πανευρυτανικής Ένωσης, Αθήνα 2011

Ακάματος ερευνητής, ο Μιχάλης Σταφυλάς, με το νέο του βιβλίο φέρνει στο φως τη ζωή και το συγγραφικό έργο, ποιητικό κυρίως, του ξεχασμένου Ευρυτάνα λογοτέχνη Θόδωρου Σκουρλή (1906-1969).

Ο Κερασσοβίτης ποιητής, αν και σπούδασε στη Γαλλία και έζησε αρκετά χρόνια στην Αμερική, εμπνεόταν πάντα από τη φύση και τον κόσμο της Ευρυτανίας. Με το βιβλίο του αυτό ο διακεκριμένος Ευρυτάνας συγγραφέας καθιστά γνωστό σε όλους μας, ιδιαίτερα σε μάς τους Ευρυτάνες, έναν αξιόλογο συντοπίτη πνευματικό δημιουργό. Τον ευχαριστούμε.

Η στήλη αυτή φιλοξενεί κοινωνικά γεγονότα Μικροχωριτών, τα οποία γνωστοποιούνται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας.

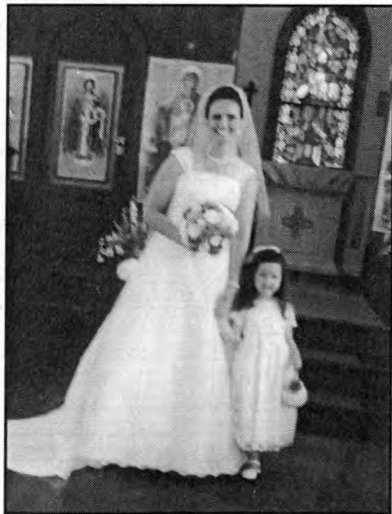
Γάμοι

Από την Αμερική μάς ήλθε το ακόλουθο ευχάριστο νέο, που με χαρά δημοσιεύουμε:

Τα «συγχαρητήριά μας» και τις πιο θερμές ευχές εκφράζουμε εις το ζεύγος των νεονύμφων, Νικ – Κωνσταντίνου και Στεφανία Κάλλη. Βίον ανθόσπαρτον και καλούς απογόνους! Καλορίζκοι! Να ζήσετε!

Το ευτυχές ζεύγος, Νικ-Κωνσταντίνος και Στεφανία Κάλλη

Η νύφη, Στεφανία, με το παρανυμφάκι Μελίνα-Λαμπρινή

Ο γάμος τους ετελέσθη εις τις 30 Ιουλίου του 2011, εις Αμερικήν, εις την πολιτείαν της Πενσιλβάνιας. Κουμπάρος, ο αδελφός του γαμπρού, κ. Παναγιώτης Κάλλης. Πάντα «Αξιος».

Κοινά στοιχεία ενώνουν το πανευτυχές ζεύγος, μεταξύ των οποίων και ένα από τα σημαντικότερα, η καριέρα τους: Τυγχάνει και οι δύο να είναι εκπαιδευτικοί, καθηγητές με τα μεταπτυχιακά τους, ο Κωνσταντίνος στην ιστορία και τις κοινωνικές επιστήμες και η Στεφανία στην αγγλική φιλολογία και με ειδικευση στην διεύθυνση εκπαίδευσης.

Ο Κωνσταντίνος είναι εγγονός του αιεμνηστου Κωνσταντίνου Τριχιά και της εν ζωή Σπυριδούλας Τριχιά και γιος του Γρηγορίου και της Λαμπρινής Κάλλη. Να ζήσουν σαν τα ψηλά βουνά!

Νέα φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο

Η Αφροδίτη Φλώρου, εξαδέλφη του αντιπροέδρου της Αδελφότητάς μας Θανάση Μιχαηλίδη, κόρη του Γιάννη και της Χριστίνας Φλώρου-Μιχαηλίδη, πέρασε στη Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με πολύ καλή σειρά. Τη συγχαίρουμε και της ευχόμεστε καλή επιτυχία και εις ανώτερα.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Δ.Σ. της.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 1/6/2011-15/11/2011

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Σκάνδαλος Σωτήρης	2010-2011	50,00
Χριστοδουλιάς Παναγιώτης	2011	20,00
Κοντογεώργος Αθανάσιος	2010-2011	40,00
Κάλλης Γρηγόρης και Λαμπρινή	2012	60,00 \$
Κάλλης Παναγιώτης και Γλυκερία	2012	50,00 \$
Κάλλης Νικ-Παναγιώτης και Στεφάνια	2012	50,00 \$
Μπάκης Σταύρος	2011	20,00
Βενέτης Παναγιώτης	2011	20,00
Καρανίκας Δημήτριος	2011	20,00
Φλέγγας Τάσος	2011	20,00
Κουτσούκης Μένιος και Αιμιλία	2012	50,00
Λιάπης Ιωάννης	2011	20,00
Κουκουβάσος Ηλίας	2011	20,00
Σκρεπετός Παναγιώτης	2011	20,00
Φατούρος Ελευθέριος	2011	20,00
Κυρίσης Παναγιώτης	2011	20,00
Κατραμάδος Ιωάννης	2010-2011	40,00
Σάρρας Ηλίας	2011	20,00
Κοκόσης Ιωάννης	2011	20,00
Αϊβαλιώτη Σαβούλα	2011	20,00
Αζακάς Νικόλαος	2011	20,00
Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης	2011	30,00
Μπακογιάννης Ιωάννης	2011	20,00
Γιαννόπουλος Σπύρος	2011	100,00
Μουτογιάννης Χρήστος	2011	20,00
Δερματάς Σπύρος	2011	20,00
Τσιλιάς Κωνσταντίνος	2011	20,00
Κεράνη Μαρία	2011	20,00
Κοντογεώργη Καλλιτσα	2011	20,00
Πλάκας Χρήστος	2011	20,00
Πλάκας Αθανάσιος	2011	20,00
Πλάκας Ευάγγελος	2011	20,00
Φωτίου Καλλιόπη	2011	20,00
Γαλανούδης Αθανάσιος	2011	20,00
Μπακατσάς Γεώργιος	2011	40,00
Χονδρός Σπύρος	2011	40,00
Φλέγγας Δημήτριος	2011	20,00
Τσιπάς Γεώργιος	2011-2012	100,00
Δερματά Αθ. Σούλα	2011	20,00
Τριανταφύλλης Κώστας	2011	50,00
Τριανταφύλλης Χρήστος	2011	50,00
Παπαδόπουλος Γιάννης	2011	20,00
Κουφαλιώτης Κλεομένης	2011	20,00

Λιαροκάπη Ελένη	2011	20,00
Αντωνοπούλου Αλίκη	2011	20,00
Ανδρεοπούλου Ευαγγελία	2011	20,00
Δημητρακοπούλου Σωτηρία	2011	20,00
Φλώρος Νίκος	2011	20,00
Σκορδά Μαρία	2011	20,00
Κεχριμπάρης Σπύρος	2011	20,00
Φουσέκης Δημήτριος	2011	20,00
Ανουσάς Ιωάννης	2011	20,00
Πριοβόλου Μαριάνθη	2011	50,00
Ψυχογιού Φωτεινή	2011	20,00
Μήτσιου Ελένη	2011	20,00
Μπαϊρακτάρη Σίσσυ	2011	20,00
Πανάρα Άννα	2011	20,00
Τσουκανά Παρασκευή	2011	20,00
Κακούρα Μαρία	2011	45,00
Καναρά Βασιλική-Αναστασία	2011	20,00
Τσακίρης Στέργιος	2011	20,00
Παναγιώτου Νικόλαος	2011	20,00
Παπαθανασιάδη Ρένα	2011	50,00
Παπαϊωάννου Γεώργιος	2011	20,00
Κρεζία Μίνα	2011	20,00
Λιαροκάπης Αθανάσιος	2010-2011	40,00
Λιαροκάπη Σοφία	2010-2011	40,00
Δερματάς Νικ. Γιάννης	2011	20,00
Κομπορόζος Αθανάσιος	2011	20,00
Μπετενίος Χρήστος	2011	20,00
Γαβρίλης Δημήτριος	2011	20,00
Τσαρού Σία	2011	20,00
Ζαχαρόπουλος Σεραφείμ	2011-2012	50,00
Λιάπης Νικόλαος	2011	20,00
Κυρίτσης Σπύρος	2011	20,00
Ραβδός Παντελής	2011	20,00
Αντωνοπούλου-Μακρή Μαριάνθη	2011	20,00
Δημοπούλου Ευτυχία	2011	20,00
Ζήσης Γεώργιος	2011	20,00
Ζωγράφος Δημήτριος	2011	20,00
Τσιμπογιάννη Αθηνά	2011	20,00

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή σας.

ΠΡΟΣΟΧΗ - Συνδρομές ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ενημερώνουμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού ότι, λόγω της οικονομικής κρίσης, οι τράπεζες της Ελλάδας δεν δέχονται κανένα είδος επιταγής. Οι πληρωμές συνδρομών, αν είναι εφικτό, μπορούν να γίνονται **μόνο** με απ' ευθείας κατάθεση στον **Αριθ. Λογαριασμού: 157/296025-71**, της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και να ενημερώνουν την Αδεϊφότητα σχετικά.

Δωρεές που έχουν εισπραχθεί από 1/6/2011 - 15/11/2011

Οι δωρεές στη μνήμη προσφιλών προορίζονται για τα έξοδα λειτουργίας του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού

Όνοματεπώνυμο	Ευρώ
Κρίκος Σπύρος και Κρίκος Κώστας, για το Μουσείο, στη μνήμη του πατέρα τους Δημητρίου Σπ. Κρίκου	5.000,00
Μπαμπανικολού Ιωάννα, στη μνήμη Πιπίτσας Αρ. Γιουρνά	70,00
Αϊβαλιώτη Σαβούλα, στη μνήμη συζύγου, γονέων και αδελφών	50,00
Κεράνη Μαρία, στη μνήμη γονέων Νικολάου και Αρετής	100,00
Κεράνη Μαρία, στη μνήμη Σταύρου Γεωργούλη	50,00
Κεράνη Μαρία, στη μνήμη Κικής Κακαβιά	50,00
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη γονέων	200,00
Κουτσούκης Μένιος-Αιμιλία, στη μνήμη γονέων	50,00
Παπαθανασιάδη Ρένα, στη μνήμη Πιπίτσας Α. Γιουρνά	50,00
Ξυπολιτά Αλίκη, στη μνήμη Πιπίτσας Α. Γιουρνά	50,00
Παπαδημητρίου Νίκος και Δήμητρα, για το Μουσείο	50,00
Μπαλάφα Ευανθία, στη μνήμη Πιπίτσας Α. Γιουρνά	100,00
Κυρίτσης Σπύρος, υπέρ του Μουσείου	30,00
Αντωνοπούλου-Μακρή Μαριάνθη, υπέρ του Μουσείου	50,00
Παπαδημητρίου Νίκος-Δήμητρα, στη μνήμη Δημητρίου Γαβρίλη	50,00
Κουτσούκης Μένιος-Αιμιλία, στη μνήμη Δημητρίου Γαβρίλη	50,00
Σκορδά Μαρία, στη μνήμη συζύγου	30,00
Παπαδημητρίου Όλγα, στη μνήμη Δημητρίου Γαβρίλη	50,00
Κεράνη Χρυσούλα, στη μνήμη Ευαγγελίας Σιδέρη	50,00
Τρικαλινού-Ζορμπαλά Γιάννα, μνήμη της αδελφής της Πόπης Μπάκη	50,00
Κομπορόζος Τηλέμαχος, στη μνήμη της εξαδέλφης του Φωτεινής Παπακωνσταντίνου	100,00

Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:

**Η ετήσια συνδρομή σας είναι το μοναδικό έσοδο της Αδελφότητας
και η δική σας συμβολή
στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας**

Αποφεύγετε να στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές. Για διευκόλυνση, η ταχυδρομική επιταγή πρέπει να γράφεται στο όνομα του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Φωτεινή Αθ. Παπακωνσταντίνου (1936-2011)

Η Τίνη, όπως την ξέραμε όλοι στο χωριό, ήταν κόρη του Αθανασίου και της Μαρίας Παπακωνσταντίνου και εγγονή του παπα-Κώστα. Αγαπούσε πολύ το χωριό και περνούσε όλα τα καλοκαίρια της εκεί μέχρι που η επάρατος θέλησε να της στερήσει τη ζωή.

Προσκοπία από τη νεαρή της ηλικία έγινε Αρχηγός Οδηγών, Αρχηγός στα Σμήνη και έφτασε στο ανώτατο αξίωμα της Εφόρου. Για τις υπηρεσίες της και την προσφορά της στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, η Φωτεινή τιμήθηκε με αρκετά μετάλλια, που της συνόδεψαν μέχρι την τελευταία της κατοικία.

Η εξόδιος ακολουθία ψάλλθηκε στη γραφική εκκλησία του Αγίου Λουκά και η κηδεία της, με την παρουσία των συγγενών της και πάμπολων φίλων, έγινε στο Κοιμητήριο της Λαμίας στις 30 Μαΐου 2011.

Αικατερίνη Δ. Πολύζου (1925-2011)

Στο Σάρλοτ της Αμερικής, όπου διέμενε με την οικογένειά της, έφυγε από τη ζωή η Κατίνα Δ. Πολύζου. Κόρη του Ανδρέα Ν. Λανάρα από το Αργίριο παντρεύτηκε με τον Μικροχωρίτη Δημήτριο Ν. Πολύζο το 1946. Μαζί εγκαταστάθηκαν

Στο κέντρο με το λευκό φόρεμα η Αικ.Δ. Πολύζου

στην Αμερική, όπου απέκτησαν τέσσερα παιδιά, 2 κορίτσια και 2 αγόρια.

Ευγενική προσωπικότητα, στοργική μητέρα και σύζυγος, η Κατίνα Πολύζου, πέρα από τη φροντί-

δα της οικογένειας, στάθηκε στο πλευρό του συζύγου της στο κατάστημα γενικού εμπορίου που διατηρούσαν, αλλά και μαζί του αφιέρωσε τη ζωή της στο έργο κοινωνικής προσφοράς, τόσο στο Σάρλοτ όπου ζούσαν, όσο και στην Ευρυτανία. Ο Τάκης Πολύζος εκλεγόταν για πάνω από σαράντα χρόνια Γραμματέας της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής "Το Βελούχι", ήταν ο εισηγητής της πρότασης για τη δημιουργία του Γηροκομείου Καρπενησίου και πρωτεργάτης σε ποικίλους εράνους υπέρ της Ευρυτανίας. Η Κατίνα Πολύζου ήταν ενεργό μέλος, τόσο στις εργασίες της Φιλοπώχου Επιτροπής της Ορθόδοξης Εκκλησίας του Σάρλοτ, όσο και Πρόεδρος και Γενικός Γραμματέας του συλλόγου "Θυγατέρες της Πηνελόπης" (γυναίκεια οργάνωση των ΑΧΕΠΑ), η οποία συνέδραμε ποικιλοτρόπως πολλά χωριά της περιοχής μας.

Νιώθοντας να την εγκαταλείπουν οι δυνάμεις της, προσπάθησε να πείσει τα παιδιά της ότι δεν θα έπρεπε να στενοχωρούνται αλλά να χαίρονται γιατί εκείνη ήταν έτοιμη να συναντήσει τον αγαπημένο της σύντροφο στην άλλη ζωή. Έχοντας στα χείλη της τις πιο θερμές μητρικές ευχές, η Κατίνα Πολύζου έκλεισε ήσυχα τα μάτια της στις 4 Ιουνίου 2011.

Ιουλίτσα Γ. Τουλούπα (1911-2011)

Μια ακόμη συγχωριανή μας, η Ιουλίτσα Τουλού-

πα, κόρη του Σπύρου και της Πηνελόπης Πολύζου έφυγε από τη ζωή. Ο κ. Γ. Σταυράκης, εκ μέρους του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών, έγραψε το κατωτέρω κείμενο στη μνήμη της:

"Τον Ιούνιο (2011) ταξίδεψε για την αιωνιότητα η Ιουλίτσα Τουλούπα, το γένος

Πολύζου, από το γειτονικό μας Μικρό Χωριό. Παντρεμένη, σε νεαρή ηλικία, με τον συγχωριανό μας Γιώργο Τουλούπα, παντοπώλη, πέρασε τα πρώτα χρόνια στο Μεγάλο Χωριό και αργότερα στο Παγκράτι όπου ανάρθρεψαν τα τρία καλά παιδιά τους. Η Ιουλίτσα, καλή σύζυγος και στοργική μητέρα, τα δύσκολα μεταπολεμικά χρόνια βοήθουσε τον άντρα της στο μακαλικό της πλατείας Βαρνάβα στο Παγκράτι

και παράλληλα ήταν η καλή περιήφανη νοικοκυρά ώσπου να μεγαλώσουν τα παιδιά. Το Μεγάλο Χωριό, μαζί με τον άντρα της και τα παιδιά της, το επισκεπτόταν κάθε καλοκαίρι για διακοπές στο πατρικό σπίτι. Ο άντρας της έφυγε από τη ζωή σχετικά νωρίς (1978). Ο θάνατός του άφησε μεγάλο κενό στην ψυχή της, το οποίο όμως αναπλήρωσαν τα τρία παιδιά της. Στάθηκαν στο πλευρό της ως την τελευταία ώρα. Ευτύχησε να δει τρία εγγόνια και τρία δισέγγονα, δύο από τα οποία είναι από τη μικρότερη κόρη της που είναι παντρεμένη στην Αμερική. Έζησε έναν ολόκληρο αιώνα με χαρές και λύπες που φέρνει αναπάντεχα η ζωή. Εμείς από τον Σύνδεσμο, εκφράζουμε θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά και εγγόνια της και τους ευχόμαστε δύναμη.

Αξέχαστη θεία Ιουλίτσα ευχόμαστε όλοι να είναι ελαφρύ το χώμα της αττικής γης που σε σκεπάζει και η μνήμη σου θα μείνει αιωνία”.

Γ.Κ.Σ.

Σπυριδούλα Απ. Μπούρα (1924-2011)

Στην καρδιά του Φθινοπώρου έφυγε από τη ζωή η αγαπητή συγχωριανή, πολύτεκνη μητέρα και γελαστή γιαγιά Σπυριδούλα Μπούρα. Γεννήθηκε στο χωριό Βύθισμα Ευρυτανίας. Γονείς της ήταν ο Δημήτριος και η Αναστασία Φλώρου. Παντρεύτηκε με τον συγχωριανό της Απόστολο

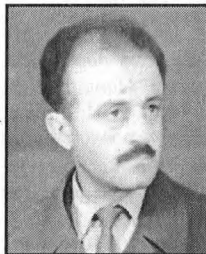
Μπούρα και μαζί, το 1950, ήλθαν και εγκαταστάθηκαν στο Μικρό Χωριό. Εκεί έφτιαξαν το σπιτικό τους και απέκτησαν τα 8 παιδιά τους, έξη αγόρια και δύο κορίτσια.

Στοργική και ακούραστη μητέρα και σύζυγος, πάλευε με τον άντρα της στο χωριό και στα λαγκάδια για να βοσκήσουν τα ζωντανά τους και να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Η τρομερή κατολίθωση του 1963 βρήκε όλη την οικογένεια εγκλωβισμένη μέσα στο σπίτι τους, καθώς το δάπεδο είχε και η πόρτα δεν άνοιγε για να μπορέσουν να βγουν. Χωρίς χρονοτριβή, έσπασαν τα παράθυρα και ένας, ένας κατάφεραν να βγουν και να τρέξουν προς τον Άη-Θανάση. Λίγα λεπτά αργότερα, η μανιασμένη φύση έκανε το σπίτι τους συντρίμια.

Μετά το θάνατο του συζύγου της, πριν από μερικά χρόνια, η Σπυριδούλα Μπούρα συνέχισε να ζει στο χωριό με τη μία της κόρη και κάτω από την αγάπη και φροντίδα των παιδιών της. Η τύχη την ανάμειψε για τη θαρραλέα στάση της στη ζωή

με το να δει τα παιδιά της αποκατεστημένα και να χαρεί τα 16 εγγόνια της (14 αγόρια και 2 κορίτσια). Έχοντας στα χείλη της τα ονόματα όλων των παιδιών και εγγονών της, χτυπημένη από την επίρατο, η Σπυριδούλα Μπούρα έφυγε από τη ζωή στις 2 Οκτωβρίου 2011. Ας είναι αιωνία η μνήμη της.

Χριστόφορος Αντωνόπουλος (1917-2011)

Πλήρης ημερών, στο σπίτι όπου ζούσε με τη γυναίκα του, έφυγε ήσυχχα ο Χριστόφορος Αντωνόπουλος. Ήταν μέλος πολυμελούς οικογένειας, αφού είχε 7 αδελφούς και μία αδελφή. Το σπίτι τους στο χωριό ήταν στο μέρος που κατολήσθησε

το 1963. Η αδελφή του, Μαρριάνθη, μάς έστειλε το παρακάτω μικρό βιογραφικό:

Ο Χριστόφορος Αντωνόπουλος γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό το έτος 1917. Μικρός ακόμα ξενητέυτηκε στην Αθήνα όπου εργάστηκε σε εστιατόρια και βιοτεχνίες και συγχρόνως παρακολουθούσε μαθήματα σε τεχνική σχολή, όπου αποφοίτησε με το πτυχίο του Μηχανικού Εσωτερικής Καύσης.

Στον πόλεμο του 1940 πολέμησε στην Αλβανία ως επιλοχίας πυροβολικού μέχρι το τέλος του πολέμου στην πρώτη γραμμή. Μετά την αποστράτευσή του εγκαταστάθηκε στη Λαμία, όπου εργάστηκε σε διάφορες βιοτεχνίες, ώσπου άνοιξε τη δική του βιοτεχνία κατασκευής κλειδαριών και γενικά εμπορίας σιδηρικών. Όταν πήρε την σύνταξή του, την επιχείρησή ανέλαβε ο γιος του Κωνσταντίνος.

Το 1954 παντρεύτηκε τη Δήμητρα Γαλούρη και μαζί απέκτησαν δύο παιδιά, την Βασιλική και τον Κωνσταντίνο. Ευτύχησε να δει τέσσερα εγγόνια. Απέβισε στις 4 Ιουνίου 2011 και ετάφη στη Λαμία

Μαρριάνθη Αντωνοπούλου-Μακρή

Ευαγγελία Σιδέρη (1907-2011)

Η υπεραιώνωβια Ευαγγελία Σιδέρη, το γένος Κρικέλα, έφυγε από τη ζωή. Γεννημένη στο Κρίκελο, ήλθε στο Μικρό Χωριό όταν παντρεύτηκε τον αείμνηστο συγχωριανό μας Νίκο Σιδέρη. Μετά το θάνατό του, συνέχισε να ζει στο χωριό, με την αγάπη και τη φροντίδα των κοριτσιών της.

Καλοσυνάτη και θεοσεβούμενη δεν αποχωριζόταν ποτέ την εκκλησιά του χωριού. Οι δύο θυγατέρες της, η μία από τις Κορυσχάδες και η δεύτερη από την μακρινή Αμερική προσπαθούσαν να βρίσκονται κοντά της όσο πιο πολύ μπορούσαν. Όμως, τα γεράματα δεν επέτρεπαν να συνεχίσει να ζει μόνη της. Έτσι, τα τελευταία δύο χρόνια βρήκε

φιλοξενία, συντροφιά αλλά και καθημερινή φροντίδα στο Γηροκομείο Καρπενήσιου. Εκεί έσβησε στις 14 Οκτωβρίου 2011, σε ηλικία 104 χρόνων.

Πηνελόπη Ζορμπαλά- Μπάκη (1912-2011)

Η Πόπη Μπάκη, κόρη της Ευφροσύνης και του Δημητρίου Ζορμπαλά, έφυγε πλήρης ημερών στην Αμερική όπου ζούσε με την οικογένειά της. Η αδελφή της, Γιάννα, έγραψε στη μνήμη της τα πιο κάτω λόγια αγάπης:

“Στις 22 του Οχτώβρη 2011, στο Σάρλοτ της Βόρειας Καρολίνας Αμερικής όπου έμενε, έφυγε από τη ζωή πλήρης ημερών η αγαπημένη μου αδελφή Πόπη. Γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό στις 15 Μαρτίου 1912. Ο θάνατός της μάς γέμισε μεγάλη θλίψη, δεν την είδαμε τα τελευταία της χρόνια.

Την αγαπούσαμε πολύ. Ήταν παντρεμένη με τον Άγγελο Μπάκη από το χωριό Νόστιμο της Ευρυτανίας. Στην Αμερική εργάστηκε πολύ, διατηρώντας μόνη της εστιατόριο. Δημιούργησε μεγάλη και καλή οικογένεια. Στην επικοινωνία μαζί της πάντα έλεγε: “Νιώθω ευτυχημένη, έχω πολλούς γύρω μου που με αγαπάνε και με φροντίζουν”. Άφησε πίσω της τρία παιδιά, δέκα εγγόνια και είκοσι δύο δισέγγονα. Ήταν σπορτική μάνα, γιαγιά και προγιαγιά.

Πλούσια ήταν και η κοινωνική της δραστηριότητα. Ήταν μέλος της Ελληνικής Κοινότητας του Σάρλοτ, ιδρυτικό μέλος της οργάνωσης “Χωριά της Ευρυτανίας” και μέλος της οργάνωσης “Θυγατέρες της Πηνελόπης”. Ήταν γνωστή στους ομογενείς της πόλης όπου ζούσε και όχι μόνο.

Μεγάλο το κενό που άφησε. Θα τη θυμόμαστε πάντα. Στην αξέχαστη μνήμη της προσφέρω στο Μουσείο του Χωριού 50 ευρώ, στο χωριό που γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε. Δεν το ξεχνάμε και το αγαπάμε.

Γιάννα Τρικαλινού(Ζορμπαλά)”

Δημήτριος Ν. Γαβρίλης (1924-2011)

Τη μέρα της Εθνικής μας Επετείου διάλεξε ο αγαπητός συγχωριανός μας, Δημήτριος Γαβρίλης, για να φύγει από τον πρόσκαιρο κόσμο μας. Στο Μικρό Χωριό, όπου μαζί με τη Μικροχωρίτισσα γυναίκα του, Ελένη Διον. Πλάκα, περνούσε όλα τα καλοκαίρια, ακόμη και το περσινό παρά τις δυσκολίες από την επισφαλή του υγεία, θέλησε να αναπαυθεί για πάντα. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδεψαν η οικογένειά του, συγγενείς, φίλοι και πολλοί συγχωριανοί. Η κόρη του, Ιωάννα, με

πόνο ψυχής, τον αποχαιρέτησε με τα παρακάτω ζεστά λόγια αγάπης:

“Ήταν 28 Οκτωβρίου 2011 όταν έφυγε από κοντά μας ο παλυαγαπημένος μας, σύζυγος, πατέρας και παππούς, Δημήτριος Γαβρίλης, σε ηλικία 87 ετών. Τρίτο τέκνο του Νικολάου και της Ιωάννας, γεννήθηκε στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας τον Οκτώβριο του 1924.

Τελειώνοντας το Λύκειο, Γυμνάσιο τότε, αν και είχε τις δυνατότητες για συνέχιση σπουδών στο Πανεπιστήμιο, η πολυετής στρατιωτική υπηρεσία και τα δύσκολα εκείνα χρόνια τού στέρησαν το δικαίωμα να συνεχίσει, όπως θα ήθελε.

Ασχολούμενος με το εμπόριο, έδωσε τον αγώνα της ζωής για δημιουργία, πετυχαίνοντας απόλυτα τους στόχους του και καταφέρνοντας να βγει νικητής.

Μα η μεγαλύτερη δημιουργία του ήταν η οικογένειά του. Με τη γυναίκα και σύντροφο της ζωής του Ελένη, τη μαμά μας, διέγραψε μια πορεία 57 συνεχών και αδιάλειπτων χρόνων, μια ζωή αδιατάραχτη, με στενωχώριες και χαρές, αλλά όλα αυτά μαζί, σαν ένας άνθρωπος, μιά γροθιά. Ευτυχία πραγματική τέτοια ζωή! Γι αυτό και είναι τόσο απαρηγόρητη και συντετριμμένη η μαμά.

Για μας, τα παιδιά του, ο καλύτερος μπαμπάς του κόσμου. Υπόδειγμα Πατέρα, Οδηγού, Ηγέτη. Πάντοτε φρόντιζε να μη μας φορτώνει τα βάρη της ζωής του, τις δυσκολίες της καθημερινότητας, να είμαστε ευχαριστημένοι, ευτυχημένοι, να μη νιώθουμε φόβο. Αρχοντιά ψυχής, ανεκτικότητα προς τους άλλους και ευρύτητα πνεύματος και αντίληψης των πραγμάτων τον χαρακτήριζαν και τον διέκριναν πάντα. Βασικές αρχές του, η καθαρότητα και ορθότητα στη σκέψη, το δικαίωμα στη μόρφωση, η εντιμότητα στη δράση και στις σχέσεις με τους άλλους.

Αδυναμία του ο εγγονός του, Ανδρέας, που τον λάτρευε, όπως τον λάτρευε και εκείνος και από όλους μας βαθμολογούσε τον παππού, από μικρός, με δέκα με τόνο, ο μόνος που έπαιρνε τέτοιο βαθμό.

Στη ψυχή και την καρδιά του είχε πάντα τον τόπο καταγωγής του, που δεν έχανε την ευκαιρία να τον επισκέπτεται κάθε χρόνο.

Ένα είναι βέβαιο, δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ, μπαμπά, ποτέ. Θα είσαι πάντα ζωντανός μπροστά μας και θα μας συντροφεύεις σε κάθε βήμα της ζωής, όπως έκανες πάντοτε - το νιώθουμε.

Στο καλό, μπαμπά, στο καλό. Σε ευχαριστούμε και σ' αγαπάμε.

Τα παιδιά σου Ιωάννα, Σάκης”

Κομμώσεις

Ανδρικές – Γυναικείες – Παιδικές

“ΚΙΚΗ”

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ταβέρνα - Φηστάρια

“Ο Χρήστος”

Ε. Χρήστου Βαστάκη
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41454 • Κιν.: 6974989615

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ

ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο

Τηλέφωνο: 22370 22011

Ξυλόγλυπτα

Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες σπάνιας ομορφιάς

Έκθεση – Διάθεση:

Νέο Μικρό Χωριό “Το Τζάκι”

Τηλ. 22370 41318

ΞΥΛΙΝΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση – Διάθεση:

Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

Απειριέ

Ζωγραφική – Εικόνες
Στέλλα Γιαννακοπούλου

Ερεχθείου 37, Ακρόπολη – Αθήνα

Τηλ. 6977179703 (Μόνο γραπτά μηνύματα)

210-9226348

Εστιατόριο – Ψησταρία

“Ο Παράδεισος”

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421

Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΝΟΉ

Computer Expert Co.

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα

Τηλ./Fax: 210 2230673

Θεσ/νίκη: 2310 20 20 89

Κιν. 6936 96 88 50

« 6932 46 23 32

E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D

SD - Solid Designer - 3D

E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

**CAD/CAM/EEE
COMPANY**

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Δ/ση: Πόπη Μπακατσιά
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41570-6, Fax: 22370 41577

Web: www.countryclub.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/ση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586

Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ψησταριά – Εστιατόριο

Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41257/ 41103

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσινιά
Παλιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111

Κιν. 6974 114182

Web: www.merses.gr

E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

Ibiskos Studios

Δ/ση: Σωτήρης Ζήσιμος
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41515, Fax: 22370 41315

Κιν. 6972 555638

Web: www.iviskos.gr E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41318/41465,

Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41236/ 41433

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι
Δ/ση: Μαρία Π. Σκρεπετού
Κηφισού 91β 8, Αθήνα
Τηλ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

ΧΡΥΣΟΥΔΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ
ΔΙΠΛΩΜ. ΛΙΠ. & ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΑΔ.ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ. 6972848406
210-7622751

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Παρασκευή Α. Γρομητσάρη - Μαραζιάννη
Μ.Δ. Δίκαιο Ακινήτων, Montpellier I
Μ.Δ. Δίκαιο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Paris I - Paris II

Βεριστοκλέους 23 - 25 & Ακαδημία,
106 77 Αθήνα

ΤΗΛ.: 213.0066040
ΚΙΝ.: 6939.613882

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Πωλήσεις
Εκτιμήσεις
Δάνεια
Ενοικιάσεις
Οικόπεδα
Ανταποδοχές

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
Τηλ 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25.932

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
Τηλ.: 02350 23261,
80901, 80902

Penguin
glas

Πάνος Τσιμπογιάννης

- Διαφημιστικά Δώρα Επιχειρήσεων
- Εκτυπώσεις Offset
- Μεταβιβάσεις
- Μηχανογραφικά Έγγραφα
- Φθαρικά

Ευριπίδου 75 • 105 53 Αθήνα
Τηλ.: 210.3226.222 - 210.3214.815
Fax: 210.3214.815
Κιν.: 6944.950940

Αθανάσιος Π. Διαροκάκης
Διακοσμητής

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων

Κυκλοπιά 31, Αθήνα Τ.κ. 30100
Τηλ.: 0641 - 33223, (06 fax) - 24522
Κ.κ.: 0932831607, E-mail:
athanasios@vianet.gr

MODERN SUB-SPLASHING SYSTEMS
SOLAR tech

Ioannis Zorbalas

ZORBALAS S.A.
34 Glysti Str., 117 44
Athens - Greece

tel: +30 210 901 3344-5
fax: +30 210 901 3294
e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

Τεχνικές εργολαβίες – πέτρινες
κατασκευές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

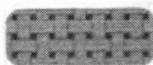
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΧΙΓΥΡΙΣΤΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ (+30)210926423 (+30)6936509467
e-mail: ventour@hol.gr

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & ΥΙΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

☎ 6610846 - 6048695 - 0972 136979

GRAND CHALET
ΜΕΤΑ ΣΤΗΘΑΙΟ

Διεύθυνση: Χρήστος & Ρούλα
Κουφαλιώτη
Τηλ.: 26920 23357
www.grandchalet_ms.gr

ΞΥΛΟΨΥΓΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κiv: 6972 79 12 81

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΙΓΙΝΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο.....	1
• Τελετή εγκαινίων του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Μικρού Χωριού.....	2
• Το Μικρό Χωριό το έτος 1455 μ.Χ.	9
• "Θύμισες από την Κατοχή"	18
• Φύλαξη Αρχείων και Συλλογών	22
• Νέα από το χωριό	23
• Νέα από το Δήμο Καρπενησίου	27
• Καλοκαιρινές εκδηλώσεις στο χωριό	30
• Καλοκαιρινή Λαϊκή Συνεστίαση	33
• Ιστορικά Μνημεία του χωριού.....	35
• Μητρώο Αρρένων του Δήμου Καρπενησίου (1845-1878)	38
• Ο Νοκολός θυμάται, γράφει και σχολιάζει.....	39
• Νέα ιστορικά τεκμήρια για το Μικρό Χωριό	41
• "Οικολογική Συνείδηση"	42
• Από το Έπος του '40	43
• "Μισεμός"	46
• "Έρωτος και Ρέντη Γωνιά"	48
• "Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις"	50
• Επιστημονικό Συνέδριο στο Καρπενήσι.....	52
• Βιβλιοπαρουσιάσεις	53
• Κοινωνικά.....	55
• Αυτοί που δεν ξεχνούν	56
• Δωρεές εις μνήμην	58
• Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	59

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

42 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

 Edexcel
International

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν

Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ • ΠΕΙΡΑΙΑΣ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr